

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, VASÁRNAP 1925 október 25.

285. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

Ez is konszolidáció

Ha az ujság is gyászolhatna, ha nekünk is módunk volna a magunk megindultságának külső jelekkel kifejezést adni, akkor most a gyász és meghatottság jeléül fehéren jelennének meg ezek a hasábok, amelyeknek eddig Dettre János tudása, tehetsége, írásművészete adott színt s amelyek dobogójáról ő hirdette a megértés, a megbékélés és a konszolidáció politikáját.

Dettre János brutális eltávolításából nem akarunk kisebbségi sérelmet kovácsolni, annál kevésbé, mert ez nem is kisebbségi sérelem, hanem *nemzeti*. Sereleme ez annak a szerb léleknek, amelyet mi jóságosnak, uri gvallárnak ismertünk meg s amely bizonyára felháborodva tiltakozik az ellen, hogy kis egyéni sérelem, egyéni bosszúvágy ilyen módon hamisítsa meg a szerbek nemes gondolkodását.

Az ellen, ha a kormány felmondja dr. Dettre Jánosnak a vendégbarátságot, amelyet nyújtott, ha a helyi hatóság sértett hiúságból, vagy rövidlátásból az iránt tesz előterjesztést, hogy Dettre Jánost távolítsák el az országból, nem is lehetne tiltakozni. Meg lehet állapítani és meg lehet mondani, hogy ez is gonoszul botor politika, mert sokkal okosabb, sokkal *hazafiasabb* a tiszta jellem, a tudás, a képzettség olyan kiválóságát, mint Dettre János, megbecsülni s megnyerni az országnak, mint elkergetni innen. Ez azonban politika s — sajnos — abban sem mindig egyöntetűek a nézetek, hogy mi hasznos az ország érdekében s mi nem az.

Ami azonban dr. Dettre Jánossal történt, az ellen a szerb *nemzeti becsületnek* kell tiltakoznia.

Szerbiának is voltak emigránsai, voltak politikusai, akiknek a brutális kormányhatalom üldözése elől menekülniök kellett. A kormány elnöke, Pasics miniszterelnök is emigrált egy időben. A kormányt támogató Radics-párt vezére, Radics István pedig csak nemrégiben tért haza az emigrációból. *Soha még nem volt a nemzetek történetében példa arra, hogy politikai emigránst kiadjanak annak az országnak, amelyből az szükségesnek találta az elfövetelt.*

Politikai emigránst lehet befogadni vagy be nem fogadni, lehet megtérni vagy meg nem térni, csak az ellen tiltakozik minden emberi, minden szerb *nacionalista* érzés, hogy politikai emigránssal az történjék, amit a szuboticei hatóság elkövetett. Dettre Jánost *négy csendőr sötét éjjel elkísérte a jugoszláv-magyar határkaróhoz*, ott utnak bocsátották, hogy gyalogol-

jon át Magyarországra s megmondták neki, hogy *ha visszafordul, agyonlövik.*

Hogy Dettre János tisztessége és az, hogy a kommunizmustól távol tartotta magát, annyira nyilvánvaló, hogy neki Magyarországon sem történt hivatalos részről semmi bántódása, ez sem nem menti, sem nem enyhíti a szuboticei eljárás barbárságát.

Egy szerb paraszttal beszélünk az eseiről s amit ő mondott, az a jellemző a szerb gondolkodásra, nem az, amit a szuboticei hatóság elkövetett.

— Az apám házába egyszer bemenekült a családnak egy gonosz ellensége, akit rablók üldöztek. És az apám a menekülőt nem adta ki az üldözőinek, hanem fegyverrel védte meg azt, aki házába jött oltalmat keresni.

Igy gondolkozik s így cselekszik minden *tisztességes érzésű ember*. A „besza“, a vendégjog, a vendégbarátság a szerb előtt különösen szent.

A mi számunkra már az az *egyetemes felháborodás is elégtétel*, amely éppen *nacionalista szlávok részéről* a barbár intézkedést fogadta. Hisszük, hogy ez a felhá-

borodás nem marad néma s a szláv közvélemény megtalálja a módot, hogy *számon kérje a szláv nemzeti becsület, a lovagiasság s a vendégbarátságon ejtett szörnyű sérelmet.*

Addig, míg a *pozíció féltése, az egyéni bosszúvágy büntetlenül* produkálhat ilyen eseteket, nem lehet nemzeti konszolidációról beszélni.

A csehszlovák köztársaság elnöke mondotta legutóbb:

— A vonatkozlekedés pontossága, a valuta stabilitása, a hadsereg fegyelmezettsége még nem jelent konszolidációt. A konszolidáció ott kezdődik, amikor a lelkek megbékülnek, az indulatok elcsendesednek, hogy az állam polgárai összefoghassanak céltudatos munkára.

Ha ez igaz, amint hogy igaz, az állami konszolidáció ellenségeit is azok között kell keresni, akik *ilyen és más* intézkedésekkel felborítják a lelkek békéjét, felkorbácsolják az indulatokat. A céltudatos munka érdekében s a nemzeti becsület nevében a konszolidáció és az állam ellenségeit kell ártalmatlanná tenni.

(Dr. F. F.)

A király visszaérkezett Beogradba

Kihallgatáson fogadta Pasics miniszterelnököt és Radics Istvánt

Beogradból jelentik: Aleksandar király szombaton megérkezett Beogradba, ahol a topcsideri állomáson *Makszimovics* Bözső belügyminiszter és *Radojevic* Ante közlekedésügyi miniszter fogadták a kormány nevében. A király visszaérkezésével a politikai élet is megélnékült. A délután folyamán kihallgatáson fogadta az uralkodó *Pasics* Nikola miniszterelnököt, akivel félóra hosszat tanácskozott. Pasics után *Radics István* is megjelent a királynál. Radics három napon keresztül tartózkodott Beogradban anélkül, hogy alkalma lett volna Pasics miniszterelnökkel tanácskozni és szombaton este már vissza is utazott Zagrebba.

A parlament ülése

A parlament szombati ülése nagyon csekély érdeklődés mellett folyt le. A képviselők nagyrésze a pártklubokban folytatott tanácskozásokat a király Beogradba érkezésével aktuálisá vált küszöbön álló politikai eseményekről. *Radics* István is beható megbeszélést folytatott a horvát képviselői klubban párthiveivel.

A parlament ülésén a rokkanttörvény tárgyalását folytatták. *Simonovics* szociálpolitikai miniszter ismertette a szerbiai rokkanttörvényt és a rokkantkérdés egész

fejlődését. Kifejtette, hogy a felszabadulás és egyesülés után a kormányok érezték azt a felelősséget, amellyel a rokkantakkal szemben tartoznak és ezért támogatották a rokkantegyesületeket és pontosan kiutalták a rokkantak illetményeit. Mindezt azonban eddig csak rendeletek szabályozták és az új rokkanttörvény ezeknek a rendeleteknek az egyesítésével organikusán kívánja rendezni az egész problémát.

Behmen muzulmán képviselő, volt szociálpolitikai miniszter élesen támadta a kormány javaslatát. Különösen azt kifogásolta, hogy leszállították a rokkantak illetményeit és megszorították a rokkantak jogosultságát. Bejelentette, hogy pártja nevében a javaslat ellen szavaz.

Az ülés ezzel véget ért és a parlament hétfőn folytatja a rokkanttörvény tárgyalását. Az ülés után a parlament miniszteri szobájában *Pasics* elnöklésével miniszteri konferencia volt, amelyen résztvett *Krnjevic* szociálpolitikai államtitkár is, aki a rokkantkérdésről terjesztett elő részletes referátumot.

Az erdőügyi miniszterium épületeinek alapkövetétele

Szombat délelőtt nagy ünnepségek keretében folyt le a mező-

gazdasági- és erdőügyi miniszterium új épületének alapkövetétele. Az ünnepségen a kormányt *Miletics* Krsta földmívelésügyi és *Nikics* Niko erdőügyi miniszter képviselték. A templomi szertartás után az épület alapkövében elhelyezték a királynak pergamentre írt kéziratát, amely megjelöli az építkezés megkezdésének időpontját. Az alapkövetétel után reggeli volt, amelyen sok előkelőség vett részt.

Külföldi kölcsön vasutépítésre

Szombaton délelőtt a pozserovaci, délbánati, timoki és moraviai kerületek radikális képviselői konferenciát tartottak a háromszáz millió dináros külföldi kölcsön felvétele ügyében. Ebből az összegből akarják ugyanis felépíteni a Pozserovac—Belackrva, Pozserovac—Negotin, Pozserovac—Zajecsar és Pozserovac—Jagodina közötti új vasutvonalakat. A kölcsönt egy külföldi pénzcsoport nyújtana kizárólag vasutépítés céljára.

A parlamenti tisztviselők fizetésemelése

Moskovljevic földművespárti képviselő szombaton tárgyalásokat folytatott *Subotics* Nikolával, a parlament alelnökével, a parlamenti tisztviselők fizetésemelése ügyében. *Subotics* ígéretet tett arra nézve, hogy az ügyet az illetékes tényezők elé fogja terjeszteni.

Megalakult a horvát parasztpárt képviselői klubja

Szombat délután megalakult a horvát parasztpárt képviselői klubja. A klub elnökévé *Kovacsics* Dragutint, alelnökké dr. *Pernart*, első titkárrá *Bacsinicsot*, második titkárrá pedig *Loncsarevicset* választották meg.

Sajtókonferencia Rómában

Ivkovics Milos, a külügyminiszterium sajtófőnöke szombaton Rómába utazott, ahol a távirati ügynökségek vezetőivel konferenciát fog tartani.

Cukorgyárat vásárol az állam

Gyuricsics igazságügyminiszter és *Sztojadinovic* pénzügyminiszter között szombaton tárgyalásokat folytattak a szekvesztrum alatt álló csukaricai cukorgyár ügyéről. A tárgyalások folyamán elhatározták, hogy az állam megvásárolja a cukorgyárat.

Pribicevics Szvetozár Boszniában

Beogradból jelentik: *Pribicevics* Szvetozár szombaton este a boszniai Prnjevoja utazott, ahol a független demokratapárt vasárnap négyülést tart.

Beogradban szabad a magyar dal

Miniszter tapsol a magyar nótát előadó énekesnek

Az egyik beogradi mulatóban, ahol zenés revüket adnak elő, magyar nótát is énekelnek. Egy hete énekelik már azt a három nótát, amelyen azonban eddig még senki sem ütközött meg. Az a magyar színész, aki ebben a mulatóban magyarul énekel, hogy énekeljen még nagyobb eredetiséget kölcsönözzön, piros-fehér-zöld ruhában jelenik meg a színpadon. Ami ellen a mi izlésünk is tiltakozik.

A legutóbbi vasárnapi előadásán szintén szerepelt ez a magyar szám. A nézőtérén két hadosztály-tábornok volt jelen, Srskics Milán törvényegységesítő miniszter társaságában, akiket megfigyeltünk, de ökis tapsoltak a magyar produkciónak. A nézőtérén ott volt Beograd város egyik rendőrőnöke, de ő sem talált semmi kifogást az előadásban. A magyar nóta Beogradban eddig, legalábbis a háború óta, ritkán volt hallható. A beogradi nép ismert liberalizmusa azonban túltette magát a demagógia mindennapos frazeológiáján, a jelen esetben, ha nem is a művészetet, hanem talán a jól szórakoztató, neki is kellemesen hangzó magyar dalt, óhajtozta tapsával megjutalmazni. Az idők jele, hogy Budapesten sem talál senki megrovandót abban, hogy az egyik helyiségben szerb nemzeti kosztyumban kelót táncolnak.

Nem akarunk ebből a kis eseményből nagyobb következtetéseket levonni, azonban bizonyos, hogy ha az a magyar nóta nem árt Beogradban, nem fog az általa másutt sem.

Ha szerb katonák kivonulását látja az ember, örömmel hallja, hogy azok sokszor bizony olyan dalokat énekelnek, melyek már a magyar fülnek is ismerősek. A Rácsos kaput, rácsos ablakot, gyakran hallani Beogradban, persze szerbül énekelik a szerb katonák, a folkloristák ugyan azt mondják, hogy szerb eredetű ez a nóta, de mégis jellemző ez arra, hogy a két nép népdal kincse mennyire rokon. A beogradi színházban előadják a „Falu rosszáta”.

amely nagyon kedvelt műsordarabja a beogradi állami színháznak. Mindez arra vall, hogy az igazi szerb nép a magyar kultúra tekintetében nem keresett és keres politikát.

Nem akarunk a valódinál nagyobb jelentőséget tulajdonítani annak, hogy egy kabarédíva magyarul énekel, vagy hogy a bokorugró szoknyájára milyen színű pántlikát rak, amint hogy azon sem lehetne nemzetiségi szempontból felháborodni, ha az ilyesmit nem engednék meg.

Amint ennek a kis jelentéktelen epizód-

nak a kapcsán nem lehet elhallgatni az az, hogy bármelyik vajdasági városban becsuknák nemcsak az énekesnőt, hanem Srskics minisztert is, mert meg merte tapsolni.

Beogradban nem hiszik el, hogy a Vajdaságban a nemzeti gondolatot, az állameszmét úgy védik, hogy kémjelentések szörnyű bűnök tüntetik fel annak a századrészét, amit Srskics miniszter s az egész Beograd természetesen talál. És soha nem a természetes és józan észnek van igazsága, hanem mindig — a kémjelentésnek.

A nemzeti többségek és kisebbségek közös frontja a kölcsönös bizalmatlanság ellen

A Journal de Geneve cikke a kisebbségi kongresszus eredményeiről

Genf-ből jelentik: A most lezajlott kisebbségi kongresszus eseményeit és eredményeit a Journal de Geneve, amelyet gyakran a Népszövetség félhivatalos lapjának tekintenek, utólagos cikkben méltatja. A genfi lapnak különösen az az állásfoglalása kelt figyelmet, amely a kisebbségek és a Népszövetség közti viszonyról a kongresszuson elfogadott határozatra vonatkozik. A Journal de Geneve tudvalóval a népszövetségi tanácskozások idején egyik vezércikkében azt a legalábbis érdekes álláspontot fejtette ki, hogy a nemzetek szövetségének tulajdonképpen nem feladata a nemzeti kisebbségek védelmével foglalkozni.

A kisebbségek genfi kongresszusa — mint már jelentettük — többek között a következő határozatot hozta:

A Nemzetek Szövetségének a maga világosan megformulázott feladatához és 1922. szeptember 21-iki kijelentéséhez képest különösen behatóan foglalkoznia kell a kisebbségek jogainak végrehajtása utján a kisebbségi probléma megoldásával. A szervezett nemzetiségi európai csoportoknak szilárd akarata a maguk erejétől hozzájárulni ahhoz, hogy a Nemzetek Szövetsége ezt a célt elérje.

Erről a kérdésről a Journal de Geneve most így ír:

A kisebbségek kongresszusán egyetértően megállapították a Népszövetség fontosságát a kisebbségi kérdés megoldásánál. De ugyanilyen egyetértően elfogadták azt, hogy a Népszövetség magas intervencióját csakis a legbonyolultabb esetekben kell igénybevenni és hogy kisebbségek és többségek és többségek közti belső differenciákat abszolút szükség hián nem kell törum elé hurcolni.

Egyebekben a genfi lap a következőképpen méltatja a kisebbségek konferenciájának jelentőségét:

— A véletlen, amely úgy hozta, hogy a kisebbségek kongresszusa egy időbe essen a locarnói fontos konferenciával, határozottan nem kedvezett az előbbinek, az érdeklődés nagy része a Lago Maggiore partjai felé fordult. Ez az összeállítás azonban mégsem ártott a kongresszusnak. Eppen ellenkezőleg, az a tény, hogy Locarnóban a hajdani ellenes államok, Genfben pedig a kisebbségek, az azelőtti vetélytársak, a kibékülésnek és a termékeny együttműködésnek legjobb utait keresték, bizonyítéka annak, hogy a háború utáni gyilkos mentalitása lassanként a kölcsönös egyetértésnek adja át a helyét. A most beveződött kisebbségi kongresszusban mi nemcsak egyszerű kísérletet látunk a különböző kisebbségek érdekeinek megvédésére, hanem — és ez talán még fontosabb — az első lépést ama népek együttműködése felé, a melyek a politika nagy sakkjáráján

gyakran ellenséges figurákként szerepeltek. Ezt emelte ki az elnöklő dr. Willan is, amikor azt mondta, hogy neki, a szlávoknak, ha a kérdést egy történelmi nézőpontra alulmaradva tekintené, a magyart ellenségének kellene tekintenie, épúgy mint a németet is. Azonban örömmel konstata, hogy semmiféle keserűség nem zavarhatja ezt a munkát, amely hivatva van egy jobb jövőt előkészíteni.

A kisebbségi kongresszus gyakorlati eredményeit a lap a következőkben foglalja össze: Rögtön el kell ismerni, hogy a konferencia összehívásának ténye már magában véve is nagy haladást jelent. Ha az ember elképze, mennyire ellentétesek voltak a kongresszuson képviselt különböző kisebbségek érdekei, s ha meggondoljuk, hogy teljesen emberi dolog lett volna, hogy az államokon belül megnyilatkozó rivalitások a kongresszuson is reprodukálódjanak, akkor meg kell állapítanunk, hogy a kongresszus békés munkája pozitív eredményt képvisel. Az elhangzott beszédek tisztán mutatják, hogy nem a többségek elleni közös front alakításáról, hanem a kisebbségek és többségeknek a kölcsönös bizalmatlanság elleni közös frontjáról van szó. A kongresszus jellegzetes eseménye volt a lengyelek által javasolt állam-lojalitási nyilatkozat, amelyet a többi kisebbségek magukévá tettek.

Hibáztatja a lap dr. Kosztka csehszlovákiai német delegátus beszédét, amelyben a kongresszus céljától eltérően, vádakot emelt a csehszlovák kormány ellen és hasonlóképp dr. Szüllő Géza kijelentését, amely szerint az elnyomott kisebbségek kétségbeesése a bolsevizmust idézi fel, amelyben a kisebbségek is jogokat élveznek. Végül Hassbach lengyelországi német szenátor és dr. Amende észt delegátus deklarációihoz azt a reflexiót fűzi, hogy a lehető legliberálisabb kulturális autonómia nem egyedüli orvossága a kisebbségi bajoknak. Eppen ezért öröndetes, hogy a kisebbségek képviselőinek alkalmuk volt eszmecserét folytatni, nehogy az elméleti akciómákat minden további nélkül elfogadják.

A Journal de Geneve ugyanígy megemlékezik arról is, hogy két bolgár alattvaló, macedón, tiltakozást küldött a kongresszushoz, követelve, hogy Jugoszlávia respektálja a kisebbségi szerződéseket.

Az utolsó darab élet

Irta: Benedek Marcell

A szobaleány bevezeti Anna aszszonyt Pál dolgozószobájába. Pál felugrik az íróasztal mellől. (Barna bársony dolgozószobájában, fekete nadrág.) Felkiált: Anna! Összeölelkeznek, még mielőtt a szobaleány távozott volna. Ebből is látható, hogy semmi rosszra nem szabad gondolni. Eszébe juttatom az olvasónak, amit teljes joggal elfelejtett már régesrég, hogy Anna és Pál, meg Anna férje és Pál felesége, keresztül-kasul a legjobb, legtisztább barátságban vannak egymással. Csak-hogy Anna mérnök urával, többet él kiöltödni, mint idehaza. És van egy sajátos elmélete: hogy barátok ne levelezzenek, mert a levél esetleg rosszkor talál érkező. Így aztán minden találkozás alkalmával hosszú hónapokról kell beszámolni egymással.

Pál: Honnan?

Anna: Sanghaiból. Kidobtak a kirakatok. Tegnap érkeztek Pestre.

Pál: Az ura?

Anna: Érttem jön estefelé. Hol van Júlia?

Pál: Sétál a gyerekekkel. Mingyárt itthon lesz. Üljön le. Tegye le a kalapját. (Megtörténik.)

Anna: Beszéljen, beszéljen gyorsan. Mi ujság maguknál? Hogy vannak?

Pál (kutató szemmel nézi Annát. Kissé el is sápad): Mi ujság?... Hát egész idő alatt nem hallott ró-lunk semmit?

Anna: Nem — szokás szerint. Csak nincs valami baj?

Pál: Baj...

Anna: Régen eiment Júlia?

Pál: Egy órája. Mingyárt itthon lesznek.

Anna: Alig várom már, hogy a gyerekeket meglássam. Képzem, mekkorát nőtt azóta mind a három. Nagyon megnöttek?

Pál: Igen...

Anna: No, de az én kis barátnőmre vagyok a legkíváncsibb. Fogadjunk: emlékezni fog, milyen kalapban látott tavaly utóljára.

Pál: Utóljára...

Anna: No, maga bizonyosan nem emlékszik ilyesmire. Bezzeg a leánya ötéves korában... Istenem, az is nagy leány lett azóta... Hat éves!

Pál: Hat éves, igen...

Anna: Eszembe jut erről a szóról, hogy nagy leány... Nohát az fényes volt! Nem mondtam el maguknak? Egyszer velem engedte el sétálni Júlia. Az uccán kikapta a kezét a kezemből. Megijedtem, hogy le talál szaladni a kocsitra.

Utánaszaladtam, megfogtam a kezét és azt mondtam neki: amíg nagy leány nem leszel, mindig fog-ni kell valakinek a kezét az uccán,

érted? Azt feleli erre: jó, de majd szóljon Anna néni, ha már nagy leány leszek! Hát nem nagyszerű ez? Mondja még most is selypítve beszél?

Pál: Nem.

Anna: Persze, az apákat nem igen érdeklik az ilyen apró históriák. Én ugy emlékszem arra a sétára, mintha ma lett volna. Milyen drága volt az a gyerek!

Pál: Már hogyne érdekelné engem... csak beszéljen róla.

Anna: Folyvást a kirakatokat nézte. Egy helyen meglátott valami csillogó gyerek-eszcágot. Kunyorálni kezdett, hogy vegyem meg neki. Jaj, mondom, hátha sokba kerül és nem lesz nálam annyi pénz? Kidobnak a boltból! — Hát én bemegyek — azt mondja — és megkérdezem. — Be mernél menni? — Be én! — És be is megy a boltba. Kisvártatva visszajön, megmondja az árát... Megvettem neki.

Pál: Igen, meg is van még ma is az a kis eszcáig...

Anna: És maga tudja ezt? Csodálatos. Hát aztán kérdezem a gyereket... de igazán, nem untatom ezekkel a históriákkal?

Pál: Dehogyan untat! Hiszen... az én gyerekekről beszél... jólesik...

Anna: Kérdezem: mit mondtál ott a boltban? Hát, azt mondja, kérdezték tőlem, mit akar, kisleány?

És én megkérdeztem: mennyibe kerül a kirakatban az az eszcáig, amelyik olyan, mint az ezüst, de mégse ezüst?

Pál: Kis drágám!

Anna: Ugy látszik, itthon vannak. (Belép Júlia, mely gyászban, utána két fia, azok is feketében.)

Júlia: Anna, édes Anna! (Nyakába borul.)

Anna: Juliám — mi ez? Mi ez?

Júlia: Mi ez? Hát meg lehet ezt érteni?

Anna: Mancika — —

Pál (közelebb lép, lehajtja fejét): Négy hónapja. Difteritisz.

Anna (zokog Júlia keblén. Aztán, szemét törőgetve, Pálhoz fordul): De hát miért nem — miért nem mondta ezt...

Pál: Bocsásson meg. Az első pillanatban meg akartam mondani. De maga aztán beszélni kezdett a gyerekről... úgy, mintha élne. Magánál élt is még. Maga volt az egyetlen, aki szerette és nem tudott haláláról. Ez volt az utolsó darab élet, ami szegénykének megmaradt. Ott, Sanghaiban, négy hónapig élt még. Ezt az életet akartam megnyújtani... csak tíz perccel. Ha tudná, milyen szívettépően nagyszerű érzés volt, úgy beszélni róla, mintha sétálni volna a mamájával és mindgyárt hazajönné... Most már vége. Az utolsó kis darab életnek is.

KISEBBSÉGI ÉLET

Szabad-e a zsidóknak szombaton bezárni a boltjukat? Ezt a kérdést kívánja eldönteni a kolozsvári rendőrség, amely átiratot intézett a járásbíróhoz, s ebben a zárórendeletre való hivatkozással kérte, hogy kilenc kolozsvári zsidó kereskedőt kihágás címen büntessen meg. A vallásos zsidó kereskedők szombaton ugyanis vallási törvényekre való hivatkozással, zárva tartják üzleteiket és ezt a tényt minősítette a rendőri bölcsesség kihágásnak. A zárórendeletnek illetően való magyarázata természetesen Romániában is teljesen jogtalan, mert a rendelet csupán azt írja elő, hogy a kereskedők mely időtől meddig tarthatják nyitva üzleteiket, de hogy az esetben, ha a zárórátul nem lépik, de vallási meggyőződésüknek engedelmessé válnak, ünnepnapon nem nyitnak ki, ez semmi esetre sem utóközik a zárórendeletbe, amely erről az eshetőségről nem is intézkedik. Nem is teheti ezt, mert hiszen minden állampolgárnak szuverén jogában áll akkor üzni foglalkozását, amikor kedve tartja és olyan törvény nincs, amely független embereket bármiféle munkarend betartására kötelezhetne. Remélhető, hogy Jugoszláviában, ahol szívesen utánozzák azokat a rendeleteket, amelyeknek nincs sok értelme, — ezt a románrendeletet nem fogják utánozni.

*

Ügyvédeknek tilos a bemenet. A nagyváradai vizsgálóbíró elszobájának ajtaján egy táblát függesztettek ki, amelyen ez a felírás van,

ügyvédeknek tilos a bemenet.

Manjureen vizsgálóbíró függesztette ki ezt a táblát, hivatkozva a román büntető perrendtartásra, amelynek értelmében a vizsgálat titkos és ezért mindenki akinek valami közölni valója van, vagy óhajt valamit, azt írásban kell előterjesztenie és ezt a kérvényt a szolga útján kell a vizsgálóbíróhoz bejuttatnia.

A váradai ügyvédeknek egy másik incidense is van a vizsgálóbíróval. Pár nappal ezelőtt az ügyvédi kamara dísztermében előadásra gyűltek össze az ügyvédek és megjelent ott Manjureen vizsgálóbíró is.

Az ügyvédi kamara dékánja, dr. Kiss Döme szenátor, aki közbeesülésben álló ember Nagyváradon, szívélyesen üdvözölte a vizsgálóbírókat. Manjureen meglátván a régi dékánoknak falon függő képeit, azt kérdezte, hogy kik azok az illetők és mit keres ott a képek, többek között Szilágyi Dezső arcképe is. Kis Döme felvilágosította a vizsgálóbírókat, hogy ki volt Szilágyi Dezső és magyarázatához hozzáfűzte, hogy Dobrescu, az országos ügyvédi kamara elnöke meghagyásából festették meg a régi dékánoknak a képeit. Ere Manjureen így felelt:

—Ki az a Dobrescu? Ismerem én a maguk mentalitását, még mindig a régi és kedvezőtlen véleménnyel vagyok magukról.

Az ügyvédek megdöbbenek ennek a kijelentésnek a hallatára. Kis Döme természetesen visszaautasította a kritikát azzal, hogy nem kell hogy őt egy fiatalabb ember kioktassa.

*

A gerincesség nem bűn, legalább van olyan jelenség, amely azt mutatja, hogy Romániában nem mindig bűn. Ott nem kívánnak megalkuvást, elfeladást. Ere vall, hogy Temesvári-józsefvárosi plébániára meghívták Metzger Márton karánsebesi esperes plébános. Mikor a plébános kinevezése ellen azzal érveltek, hogy Metzger intranszigenz, gerinces magyar, a temesvári polgármester, a temesvári főispán azt felelték, hogy éppen ez a garancia arra, hogy az új plébános Temesváron is becsületesen teljesíti kötelességét.

És a temesvári főkapitány sem a polgármester, sem a prefektust nem tartóztatta le. Sőt a plébánost sem.

*

Csehszlovákiában is numerus klauzus van, csak hogy magyar kisebbségek ellen alkalmazták. Az italmérségi engedélyeket már régebben revízió alá vették. Hogy mit jelent a revízió, azt már tudjuk. A magyaroktól elvették az italmérségi engedélyeket. Annyi enge-

délyt adtak, (hogy mi volt az ára, ki tudja? hogy a felebbezés elintézéséig szabad volt bort, sört, pálinkát árulni annak is, aki magyar volt. Most elintézték a felebbezéseket. Valamennyit elutasították. Olyat is, amelyet olyanok adtak be, akik 40—50 éve foglalkoznak italmérséssel. Az existenciájuktól megfosztott embereket azzal vigasztalják, hogy kérjenek új engedélyt. Kérhetnek. A legtöbb helyen már új igénylőknek kiadták az engedélyeket.

Damaszkusz a druzok kezében

A támadásnál ezernél több ember elpusztult

Londonból jelentik: A felkelő druzok, akikhez Damaszkusz városából és környékéről több ezer főnyi arab csatlakozott, hirtelen rajtaütéssel hatalmukba kerítették Damaszkuszt. A francia helyőrség egy része elesett, a megmaradtak a kaszárnyában és néhány középületben védekeznek. A harc közben a pályaudvar és a nagybazar a franciák ágyutüzelésétől kigyulladt és leégett. Állítólag ezernél több ember pusztult el az uccákon. A damaszkuszi arab előkelőségek csaknem kivétel nélkül egyetértettek a druzokkal és megkönynyították számukra a város elfoglalását. Sarrail tábornok, aki Beiruthban tartózkodik, újabb erősítések küldését sürgette meg Párisban.

A deraa—damaszkuszi vasúti forgalom szünetel. A damaszkuszi felkelés közvetlen oka úgy látszik az, hogy huszonnégy arab és druz rabló holttestét közszemlére tették, akiket a franciák Deraa mellett fogtak el. A keresztény negyedben állítólag sok örményt mészároltak le.

A Newyorki Herald kairói jelentése szerint egyiptomi előkelőségek közül álló küldöttség az amerikai főkonzulnak petíciót nyújtott át, amelyben az Egyesült Államokat felszólítják, hogy vesse latba befolyását a franciák szíriai hadjáratának abbahagyása érdekében és tiltakozik különösen az ősrégi Damaszkusz bombázása ellen. Hasonló tiltakozások mennek majd a többi nagyhatalom címére is.

Politikai válság Németországban

A demokraták és szocialisták a német nemzetiek nélkül nem vállalják a felelősséget a locarnói egyezményért

Berlinből jelentik: A német nemzeti párt és az országos szövetség elnökségének egész napon át tartó tárgyalásán a többség a következő határozatot hozta: A német nemzetiek birodalmi gyűlési frakciója iniciatívájának folytatásaképpen a pártelnökség és az országos szövetség elnökség kijelenti, hogy a locarnói tárgyalásoknak eredményeképpen elkészített szerződés a párt számára elfogadhatatlan. Gróf Westarp az ülés végén bejelentette, hogy a párt birodalmi gyűlési frakcióját vasárnap délutánra összehívja és ott a határozat következtében teendő szükséges lépéseket megbeszéli.

A helypolitikai helyzet ezzel az állásfoglalással komolyra fordult. Schiele miniszter kénytelen e lépés konzekvenciáját levonni és a kormányból kilépni. A kormánynak két másik tagja szintén a német nemzetiekhez számítandó, de nem tagjai a birodalmi gyűlésnek és a frakcióhoz sem tartoznak. Ezek közül Schlieber már néhány nappal ezelőtt úgy nyilatkozott, hogy a frakció állásfoglalásából le fogja vonni a konzekvenciát. A másik miniszternek, Neuhausnak állásfoglalása még nem ismeretes.

A német nemzeti minisztereknek a kormányból való kilépése egyértelmű a birodalmi gyűlés feloszlásának szükségességével, mert úgy a szociáldemokraták, mint a német demokraták kijelentették, hogy nem hajlandók a német nemzetiek részéről áthárított felelősséget magukra venni és a német nemzetieknek lehetőséget adni arra, hogy a szerződés elfogadását biztosítsák, anélkül, hogy a tárgyalásban maguk részt vennének.

A nacionalisták állásfoglalása a legkínosabb meglepetést a német néppártban kelti. Stresemann pártja ugyanis tisztában van azzal, hogy ha a német nemzetiek ragaszkodnak állásfoglalásukhoz, az teljes rendszerváltozást von maga után. A párt véleménye szerint a nacionalisták ellenzékbe vonulásának nem a birodalmi gyűlés feloszlása lesz a következménye, hanem az, hogy a szociáldemokraták csatlakoznak a kor-

mánypárthoz. A másik lehetőség az új választások kiírása, amely esetben a nacionalisták és általában a jobboldal számban lényegesen meggyöngyülve kerülne vissza a parlamentbe. Ez esetben ismét a posszibilis középpártok kerülnének uralomra. A néppárt éppen ezért óriási erőfeszítéseket tesz arra, hogy a német nemzetieket állásfoglalásuk megváltoztatására bírja.

A német nemzeti párt pénteki határozata következtében Hindenburg köztársasági elnök lemondott hannoveri utazásáról és Stresemann külügyminiszter is, délnémetországi útját félbeszakítva, szombaton déltől visszatért Berlinbe.

Luther kancellár és a német nemzeti párt vezetői közt újabb tárgyalások indultak meg.

Schlele belügyminiszter, a nemzeti párt egyik vezetője biztosította a kancellárt, hogy ő és a párt többi miniszterei a parlamenti frakció vasárnap délutáni ülésén mindent elkövetnek, hogy a párt hozzájáruljon a locarnói egyezményhez.

A Tägliche Rundschau, a német néppárt hivatalos lapja azt írja, hogy a helyzet már közelről sem olyan válságos, mint pénteken este volt. Ha a német nemzeti párt parlamenti frakciója a vasárnapi ülésen mégis magáévá teszi a párt pénteki határozatát, úgy ez a kormánykoalíció bukását jelenti és nem marad más hátra, mint az új választások kiírása.

A német nemzeti párt lapja, a Lokalanzeiger szerint a párt parlamenti frakciója vasárnap csak olyan határozatot hozhat, amely mindenben meg fog felelni a kibővített pártvezetőség intencióinak.

Stresemann az egyezmény gyakorlati megvalósításáról

Stresemann birodalmi külügyminiszter Karlsruhe-ban mondott beszéde során a következőképpen nyilatkozott a locarnói tárgyalásokról:

— Mindenki, aki tudja azt, hogy Németországot csak Európa békés fejlő-

désének talaján lehet helyreállítani, csak helyeselteti azt, ami Locarnóban történt. De ha Németország a locarnói szerződéssel bizonyosságot tett tartós békeszellemeről, akkor azt, ami Locarnóban létrejött, gyakorlatilag valóra kell váltani azzal, hogy a szerződő felek túlnan is levonják a dolgok mostani állásából a következményeket. A locarnói tárgyalásokra való tekintet nélkül is meg kellene szüntetni azokat az ellentéteket, amelyek az első rajnai zóna megszállása nyomán támadtak. Feltehető, hogy ez meg is történik. Nincs semmiféle logikai magyarázat arra, hogy a paktumon kívül éveken át tartó katonai megszállással keressék a békét. A békepaktum magával hozza ezt a fejlődést. De nem lehet kétségessé tenni a paktum elfogadását és ugyanakkor a legmesszebbmenő intézkedéseket követelni a másik fél részéről. A birodalmi kormány és a német nép törekedik arra, hogy mindannak, ami eddig Locarnóban történt, a Rajna-vidékre kihatása legyen. Ezt — tette hozzá Stresemann — nem azért mondom, mert azokkal az államférfiakkal szemben bizalmatlan vagyok, akikkel Locarnóban tárgyalunk. Stresemann kifejtette a beszéd további során, hogy teljességgel valótlán az az állítás, mintha megpendítették volna Oroszország elleni blokk létesítését.

A délafrikai brit dominium nem ratifikálja a locarnói szerződést

Londonból jelentik: A Reuter-iroda bloemfonteini jelentése szerint a délafrikai unió kormánya meg van győződve arról, hogy a locarnói szerződés javára válik a világhébkének és kétségtelenül szolgálja a brit birodalom érdekeit, de nem fogja megengedni, hogy európai kötelezettségekbe vonják be. Így tehát nem valószínű, hogy a parlamentet felhívják a locarnói szerződés ratifikálására.

A lengyel államfő igazi merénylője Berlinben tartózkodik

Lembergől jelentik: A lengyel köztársasági elnök elleni merénylettel gyanúsított Steiger Sztaniszláv diák bűnpörében szenzációs fordulat állott be. A tárgyalás során Berlinből az a jelentés érkezett, hogy a valódi bombavető Olzsanszky Teofil ukrán diák, aki a merénylet elkövetése után átszökött a német határon és jelenleg is Berlinben tartózkodik.

Mint Berlinből jelentik, Badt szociáldemokrata képviselő a lengyel államfő ellen tavaly szeptember 5-én elkövetett bombamerénylet tárgyában nyílt levelet intézett a német kancellárhoz, amely így szól:

— Olzsanszky a lengbergi bíróság előtt felkötött akták szerint Beutennél lépte át a német határt három héttel tettének elkövetése után s a német határrendőrség fel is tartóztatta. Kihallgatása alkalmával beismerte és bizonyította is, hogy a merényletet ő követte el. Zsebében nagyobb pénzösszeget találtak, amelyvel Berlinbe akart utazni, ahová egy barátja meghívta. A rendőrség táviratilag érintkezésbe lépett az Olzsanszky által megnevezett egyénnel, aki mindenben igazolta állításait és így továbbutazását a rendőrség nem akadályozta meg.

— Olzsanszky szabályszerűen jelentkezett Berlinben és mint politikai menckült a menedékjogot igénybe vette.

— Kérdezem: miért nem értesítették erről a lengbergi bíróságot, ahol több mint egy éve ártatlanul várja halálos ítéletét egy fiatal diák? Olzsanszky Teofil 20 éves. Kirovban (Galiciában) született, ukrán papi családból származik, Berlinben egyetemi hallgató volt, egyben az ukrán propaganda-irodában élénk tevékenységet fejtett ki.

Becskereki vázlatkönyv

Szenzációk kergetik egymást egy idő óta Becskereken. Még el semült az igazság, amelyet a város egyik legfőbb tisztviselőjének kávéházi botránya okozott, máris a gimnázium felsőosztályú növendékeinek sztrájkja forgatta fel újból a mindennapi élet robotjában cserdesen örülő várost. Ez is elmúlt, hogy helyet adjon a Jakabos-tárgyalásor megnyilatkozott hisztériás tömegelőfordulásnak. Ez volt a harmadik szenzáció, de máris előre veti árnyékát egy negyedik, amely mindegyiknél nagyobb mértékű: a családirtó Rellés Janka háromszoros gyilkossági pótlékát tárgyalása. A vásárhelyi Jäger János története óta nem hangzott fel hasonló vád a Duna-Tisza táján, de még mielőtt ez a készülő új esemény minden elmúlt érdekességet végkép maga alá temetne, a becskereki krónikásnak el kell mondania az előbbi szenzációkról néhány olyan momentumot, amelyet nem volt időm, talán nem is lehetett leírni akkor, amikor történés egészen friss aktualitásának látása alatt olvasták volna a szereplők és az események nézőközönsége:

1. A rendőrkapitány a férja alkalmával sietve elbocsájtotta két fogalmazót; kinevezte egy kapitányt és egy elkapitányt. A városi szabályrendelet szerint a becskereki rendőrség tisztviselői: egy kapitány, egy elkapitány és két fogalmazó. Ezek a rendszeresített állások és Becskerek város ennyi rendőrtisztviselőt tartozik fizetni. Ezzel szemben jelenleg van két kapitány és három elkapitány, viszont — úgy látszik, itt spórolják meg a fizetési többletet — egyelőre nincs egy fogalmazó sem.

2. A diáksztrájkot a miniszteri kiküldött pompásan elintézte: szegény Mesterovics Gyuró előtt a nyolcadik gimnáziumban csapódta be az iskola kapu; Jovanovics János tovább folytatja nevelő munkáját Becskereken — szeretnénk hinni, hogy ezennel lényegesen kevesebb erővel — a sztrájkoló diákokat egyelőre nem büntették meg. A diákok spontánul kibombart szolidaritása tehát csődöt mondott. Mi nem kutatjuk, hogy állítólagos pedagógiai szempontokból valóban jobb-e így, bizonyos azonban, hogy emberi szempontból nagyon szép volt és csakis dicséretet érdemel a tanári kar egyes tagjai részéről, hogy ember szamba vetik a nyolcadikos diákokat, elmentek hozzájuk, megkérdezték, mit akarnak, üzeneteket közvetítettek és mindenképpen szerették volna elsimítani azt a kínos ügyet. Nagykár, hogy az igazgatóság az újságoknak küldött nyilatkozataiban éppen ezeknek a tanároknak működését igyekezett meg nem börténni, és a korábban hivatalosnak vélt, annak mondott igéreteket csapta és egyéni akciózta le. Hogy egy ilyen visszatáncolás mennyiben földi a pedagógia elveit, azt kétségtelenül tudja — az igazgató. El kell még mondani azt is, hogy a miniszteri kiküldött kifejtette, hogy a miniszterium éppen nem hátrál, ha a sztrájk miatt be kellene zárni az osztályt (a nyolcadikot!), ugyanis kevés a tanár, egyet-kettőt legálább Becskerekre lehetne helyezni másodára. Az igazgató ugyanakkor ezt mondta: nem tesz át a magyar oktatásnak, ha a magyar lapok ilyen módon (t. i. a diákok iránti szimpátia hangján) írnak az esetről. Ugy hisszük, sokkal fontosabb volna, ha a pedagógiai tanulságokat vonnák le az esetről, mint a pedagógus urak a tárgyhoz nem tartozó szincerezést.

3. Jakabos László, szegény, tizenöt évi fegyház mázsás súlyát hordja. Az elszőrnyülködés zugó moraja fogadta az ítélőhirdetés rettenetes szavait. A tárgyalási terem egész közönsége, de bizonyára maga Bunics Ivó tanácselnök is sajnálta a főtárgyaláson olyan szerényen, olyan szimpatikusán viselkedő Jakabost, hisz, amikor az ügyész a tizenöt év ellen is felebezett, Bunics

elnök egész halkán, de látható megdöbbenéssel jegyezte meg: csak nem akar akasztótát neki... Amikor már reszjudikata volt az ügy, az elnök már megengedhette magának a szimpátia luxust, amelyet korábban elnyomtak a korábbi bíró abszolút pártatlansága és a Balk. szöveg paragrafusai. Megértjük a tárgyalási közönség szimpátiáját, méltányoljuk az emberi együttérzés kifejezését még a gyilkos szemben is, mégsem hallgathatunk el egy ilyen körülményt, amelyet nem domörítettak a főtárgyaláson, bár sok tekintetben peröntő fontosságú és talán ezt belátva, megnyugozzuk az ítéletben — a közönség is: Jakabos viselkedését arra alapította, hogy ő Szobcsákra csak azért várakozott, mert beszélni akart vele. Szobcsák, aki erősebb volt nála, támadt rá,

ütötte és amikor menekülni akart, utólérte és újból ütni kezdte. Nos, hát ez az »utólérte« sántít nagyon. Szobcsák valóban erős, zömök ember volt, de Jakabos husz éves fiú, magastermetű és futballista, sőt igen jó futballista, akit testi konstrukciója és állandó sportolási tréningje a futásban föltétlenül föbbelepesztette, mint vetélytársát. Ha Jakabos el akart volna futni, bizony sohasem érte volna Szobcsák utól. Jakabos csak az első főtárgyalás után menekült, ott megállt és megvárta, amíg barátja oda ért, egyet villant az úresre köszörült penge — Jakabos ur nyugodtan hazament aludni. Ebben a drámában talán mégsem a gyilkos a leginkább sajnálatraméltó, talán sajnálnánk egy csöppet a meggyilkoltat is...

k. m.

A Spriccer-ügy főtárgyalását november hó 2-ikára halasztotta a bíróság

Az ügyész indítványára újabb tanukat hallgat ki a bíróság
Egy beogradi bank 29.000 dinárt fizetett egy Spriccer-csekkért
A szombati tárgyalás

Szombaton folytatták a szubotical törvényszéken Spriccer Boleszláv és Loncsárevics Steván bűnügyének főtárgyalását.

Pavlovics István elnök reggel kilenc órakor nyitotta meg a tárgyalást, amelyre nagyszámu hallgatóság jelent meg. Az elnök Spriccer Boleszláv elsőrendű vádlotthoz intézett még néhány kérdést a Loncsárevicsnek átadott hamis dollár-csekkre vonatkozólag.

Az elnök (Spriccerhez): Tegnap azt állította, hogy a csekket a beogradi Moszkva-kávéházban adta át Loncsárevicsnek.

Spriccer: Igen.

Az elnök: Ki volt még jelen a csekk átadásánál?

Spriccer: Kubatics, aki az ajtónál állt.

Az elnök: A rendőrségen tett vallomásában azt mondotta, hogy a Balkán-kávéházban történt a csekk átadása. Azt is vallotta a rendőrségen, hogy hadikárpótlási kötvények hamisításáról is beszéltek és csak ezután adta át Loncsárevicsnek a tíz darab hamisított dollár-csekket.

Spriccer: Ez úgy lehet, hogy amikor a rendőrségen kihallgattak, nem tudtam megmondani annak a kávéháznak a nevét, ahol a csekket Loncsárevicsnek átadtam, hanem csak azt mondtam, hogy abban a nagy kávéházban történt, amely a Balkán-kávéházzal szemközt van, a jegyzőkönyvbe azonban a Balkán-kávéházat írták be.

Az elnök: Meddig volt Beogradban?

Spriccer: Két-három napig.

Az elnök: Akkor hogyan lehet az, hogy a Balkán-kávéház nevét tudta, de a legnagyobb kávéház, a Moszkva nevét nem? Mondja meg, milyen volt az a kávéház, ahol a csekket átadta?

Spriccer: Körülményesen ismerteti, hogy milyen volt a kávéház.

Az elnök ezután még több ellentmondást mutat ki Spriccernek a rendőrségi nyomozat során tett és mostani vallomása között.

Az elnök (Brankován Cedomir tanúhoz): Micsis Velimir vallomásában azt mondja, hogy maga Bécsben együtt volt ő velem és Spriccerrel a Schiller-kávéházban.

Brankován: Nem voltam Bécsben Spriccerrel sohasem együtt egy percre sem. Egyszer sem láttam.

Todorovics Milivoj tanuvallomása

Ezután megkezdte a bíróság a szombatra megidézett tanuk kihallgatását. Első tanúként Todorovics Milivoj hallgat ki a bíróság. Elmondja, hogy Spriccerrel onnan ismeri, hogy múlt év szeptember havában Kardos Andor becskereki kereskedővel bejött hozzá a trafikba és szivart vásárolt. Ekkor Kardos úgy mutatta be a társaságában levő Spriccer Boleszlávot, mint nagy lengyel gabonakereskedőt és nagybirtokost, aki

azért jött Jugoszláviába, hogy itt ötszáz vagon buzát és kukoricát vegyen. Ezután beszélt arról is, hogy több ezer üres zsákra is lesz szükségük. Pár nappal később Spriccer egyedül jött a dohánytözsdebe és cigarettát vásárolt. Azt mondotta, hogy Kardos üzleti ügyekben elutazott, aztán ismét kezdett nagy gabonauzleteiről beszélni. Néhány nap múlva ismét jött, cigarettákat vett, majd a trafik előtt az utcán sétálgatva elmondta, hogy Monte-Carlóban a Kaszinóban eljátszott öt millió svájci frankot. Ez már este volt és Todorovics a Bárány-szállóba ment, ahol résztvett a tiszt bálon. Aztán másnap Spriccer újból jött és dohányt vásárolt. Ekkor történt, hogy bejött a trafikba Palócz ügyvéd és egy 250 dináros okmánybélyeget kért. A trafik pulján feküdtek hosszukás könyvalaku tartóban az okmánybélyegek, a postabélyegek és váltók. Spriccer is ott állott a pulnál, nézte ezeket a könyveket és megkérdezte Todorovicsotól, hogy mit adott el, majd nézegetni kezdte a bélyegeket és azt mondotta, hogy ezek egészen olyanok, mint a lengyel bélyegek és hozzátette, hogy ő ilyeneket könnyen tudna csinálni.

— Igen, — mondta Todorovics — de akkor magát öt esztendőre becsukják.

Ezután távozott Spriccer és Todorovics föbbe nem találkozott vele. Todorovicsnak természetesen nagyon gyanus volt az idegen és felhívta Jovanovics Vászta rendőrkapitány figyelmét arra, hogy egy gyanus lengyel ember van mindig Kardos Andorral. Jovanovics rendőrkapitány le is utazott Nikolicé, ahol Spriccer tartózkodott, hogy ott letartóztassa, de ez idejében eltűnt. Később a beogradi lapok kezdtek írni arról, hogy a hatóságok egy gyanus lengyel bankárt keresnek. Todorovics Milivoj fivére ekkor írt egy ismerősének, aki a beogradi Uprava Grada tisztviselője és megírta, hogy a gyanus lengyel ember aZghanem azonos Spriccer Boleszlávval. Később jött a jelentés, hogy Spriccerrel tartóztatták Pancsevón. Spriccerrel Beogradban egyszer sem beszél, de nem is találkozott. Csekkéről egyáltalában nem volt szó közöttük sohasem.

A beváltott hamis csekk

Ezután Rossi Franjót, a Hrvatska Eskontna Banka beogradi fiókjának fő-tisztviselőjét hallgatta ki tanúként a bíróság. Elmondja, hogy a múlt év január havának egy napján bejött a bankba egy ember, aki egy 425 dollárról szóló csekket akart beváltani. Az előírások szerint fölszóltatta az illetőt, hogy mutassa meg utlevelét, mert a bank szabályai szerint föl kell jegyezni mindenkinek a nevét, aki csekket akar beváltani, hogy ha később szükség merülne föl, a bank tudja, hogy ki váltotta be a csekket. Az idegen akkor felmutatott

egy vörös borítéku utlevelét, amelyet a beogradi Uprava Grada állított ki és ebben az utlevelben Tósa Sibincsik neve volt feltüntetve és egy arckép is, amely szabályosan felül volt bélyegezve. A csekket ezután bemutatották a bank diszponensének. A csekk Piermont Morgan & Comp Chicagó Wallstreet 26. bankcégre volt kiállítva. A Hrvatska Eskontna Banka beogradi fiókja ezután kifizetett a 425 dollárról szóló csekkért az állítólagos Tósa Sibincsiknek 29.112 dinár 12 parát. A beogradi banklók a csekket aztán elküldötte Amerikába és onnan — legnagyobb meglepetésre — az Irving Tröszt Companie azt jelentette, hogy a csekk hamisítvány és hogy Piermont Morgan & Comp Chicagó Wallstreet nevű bank egyáltalában nem is létezik. A beogradi banklók által beváltott dollárcsekk Spriccer csekkjei közül való volt.

Az elnök ezután fölhívja a tanút, hogy nézze meg a vádlottak padján ülő vádlottakat és mondja meg, hogy nem ismer-e fel közülük egyet.

A tanu megfordul és Loncsárevics Stevánra mutatva mondja, hogy fölismeri benne az az embert, aki a dollár-csekket a bankba vitte, mint Tósa Sibincsik mutatkozott be és ezzel a névvel írta is alá a pénz felvételét igazoló elismervényt.

Loncsárevics Steván vádlott tagadja, hogy ő volt a bankban a dollárcsekkel. Rossi Franjót határozottan megparád ameffelt, hogy ő volt, csak hogy akkor nem volt szakálla. Egész bizonyos, hogy tőle vette át a csekket és neki fizette ki a pénzt.

Az elnök most Spriccerhez intéz kérdést, aki elismeri, hogy a kérdéses csekk azok közül való, amelyeket ő a Moszkvában Loncsárevicsnek átadott. Az elnök megállapítja, hogy a Spriccer által hamisított csekket egy bankot 29.112 dinár erejéig megkárosítottak.

A bíróság Rossi tanut megeskelt, ezután Palócz Simon dr. ügyvédet hallgatja ki tanúként a bíróság.

A tanu kijelenti, hogy a múlt év szeptemberében volt a Todorovics-fivérek nagytözsdejében és vett egy 250 dináros okmánybélyeget.

Az elnök itt tíz percre felfüggeszti a tárgyalást.

Kirándulás a szubotical bankokba

A szünet után Kriehaber Jenőt, a szubotical Közgazdasági Bank igazgatóját hallgatta ki a bíróság, mint tanut. Elmondja, hogy Spriccer Kukulics társaságában bejött a bankjába és be akart váltani egy 400 millió osztrák koronára kiállított csekket. A bank nem váltotta be a csekket, hanem azt mondták Spriccernek, hogy behajtásra elfogadják és ha megkapják az ellenértéket, kifizetik.

Végül Gaedike Ervint, a Jugoszlavenszka Bank igazgatóját hallgatták ki mint tanut. Elmondja, hogy Spriccer járt a bankba Kukulicsal és be akart váltani egy 400 millió osztrák koronáról szóló csekket. A bank nem váltotta be, hanem azt mondotta, hogy előbb a Zsivnosztzenszka Banka bécsi fiókjához fog kérdést intézni.

Ezzel a tanuk kihallgatása véget ért.

A bizonyítási eljárás befejezése előtt Ggeneró Markó dr. államügyész indítványozza, hogy a bíróság szakítsa félbe a tárgyalást és időzze be tanúként Vacsietics Jurojt, továbbá Goldstein Alfrédet, a Hrvatska Eskontna Banka beogradi fiókjának cégvezetőjét.

Piskulics Zvonimir dr. védő indítványozza, hogy idézzék be a szubotical Pučka Banka, Srpska Banka és Prva Hrvatska Stedionica igazgatóit, továbbá szakértők kihallgatását kéri.

Dimarjevics Drágó dr. védő kéri irásszakértő kihallgatását Tósa Sibincsik aláírásának megvizsgálására.

A bíróság helyt ad az ügyész indítványának, kimondja, hogy a tárgyalást megszakítja és a kért tanukat beidézi. A Piskulics dr. védő által kért tanukat is beidézi, de elutasítja a szakértők megidézésére vonatkozó indítványt.

A tárgyalás folytatását a bíróság november 2-ára, hétfőre tűzte ki.

TINTA

Az emberiség barátja

Van egy ismerősöm, aki az emberiséget szereti.

En szeretem a fiamat, enyéimet, egy-két barátomat is, aztán a zöld tintát is szeretem, mellyel íjkorom óta írok, olykor a borjúlábát is, ecetes tormával, a világos szivarokat is, de ismerősöm egyes-egyedül az emberiséget szereti.

Engem ő kicsit lenéz. Csodálkozik azon, hogy a huszadik században mint nem szeretheti valaki az emberiséget. En azt szoktam felelni, hogy még nem találkoztam vele, nem látam sehol, nem jött el hozzám bemutatkozni. Erre rejtélyesen, de megbocsátóan mosolyog. Nem akar megsérteni, óvakodik kimondani, hogy alapiában szívtelen, önző embernek tart.

Ismerősöm reggel, mihelyt fölébred, az emberiségre gondol. Vajon hogy aludt éjjel az emberiség? Nem nyomta-e fejét a párná? Haladt-e valamit tegnap óta? Bevallom, engem ilyenkor más gondok foglalkoztatnak. Mindenekelőtt az, hogy miből fizetem ki a gázszámlát s miből veszek új télikabátot fiamnak. Nem egyszer meg is rótt a kicsinyességeim miatt.

Sokáig azt hittem, hogy ostoba, nagy-képi fráter. De évek során rájöttem végzetes tévedésemre. Ő egyik legnagyobb bölcs, kit valaha láttam. Míg én elkótyavetyéltem szeretetemet az utfélen, erőmet szétosztottam azok között, kikkel együtt élek, ismerősöm, mint az emberiség csöndes barátja, dugszdagon nősült, roppant vagyont harácsolt, elhaladt a koldusok mellett, kiket végre nem ismert, zsiros üzleteket kötött, birtokokat vásárolt és most kényelmesen éldegél szőnyeges lakásában. Minthogy pedig nem volt gyermeke és szegény rokonait, kik zavarnák elnéklésében, szigorúan és következetesen távol tartja magától, az emberiséget fogadta örökbe, a kedves, kis emberiséget, tulajdon fiául. Azt mondják, értelmes gyermek. Több nyelvet beszél.

Ez a rokon kellemes. Semmi esetre sem tulságosan tolakodó. Nem kopog ajtaján, nem kér kenyeret, nem kell neki télikabát, dicsfényel homlokán tisztes messzeségből ragyog feléje. Senki sem léphet szobájába ezzel: »En kérem az emberiség vagyok.« Mindenki vagy Péter, vagy Pál, de nem az emberiség.

Multkor mégis elküldtem hozzá az emberiséget, egy nyomorgó diák személyében. Szalonjába vezettette. Ép újságot olvasott, melyből fölháborodva értesült, hogy az emberiséget ismét meggyalázzák, amennyiben Dél-Amerikában fölpofoztak egy néger borbélyeséget s Ausztráliában kizártak kétszáz bányászt. Keze ökölbe szorult, mikor ezt elmesélte a diáknak, de nem titkolta el, hogy a haladás azért kézzel fogható s mint vizsgálató jelenséget számára különösen a mozt, rádiót és repülőgépet emelte ki, melyet a mult században még nem lehetett volna elképzelni. A diák, ki nem kapott tőle semmit, zavartan hagyta helyben, hogy ilyesmit a mult században tényleg nem lehetett volna elképzelni.

Aztán hogy az alkalmatlan vendég elköszönt s az előszobában végre elusogta, gyorsan, mint az imát, hogy tegnap óta nem evett, ismerősöm jószágos szeme könnybe lábbadt. Nem birt magával. Izgatottan kiteszkolta a diákot, majd ebédlőjébe rontott.

Ép ebédre terítették. A fölháborodás hangján parancsolta meg a szobalánynak, hogy vegye el terítékét. És aznap inkább ő sem ebédel.

Ilyen csodálatos ember az én ismerősöm, az emberiség barátja.

Kosztolányi Dezső

Beszélgetés a Népszövetség kisebbségi osztályának vezetőjével

Sir Colban emtazbt Zagrebból

Zagrebból jelentik: A népszövetségi titkárság kisebbségi osztályának igazgatója, Sir W. Colban, aki — mint már közöltük — jugoszláviai körutját most fejezte be, fogadta a *Bácsmegyei Napló* munkatársát és a következőket mondotta előtte utjáról:

— Tisztán magánjellegű érdeklődés hozott Jugoszláviába, mert meg akartam ismerni az országot. Itartózkodásom alatt *semmit sem politikai működést nem fejtettem ki és hivatalos személyekkel nem érintkeztem.*

Arra a kérdésre, hogy a kisebbségi

ügyben a SHS királyságban szerzett tapasztalatairól adhat-e felvilágosítást, Sir Colban így nyilatkozott:

— Mivel utam teljesen magánjellegű, erre vonatkozóan *nem nyilatkozhatom.* Megtekinttem az országot és azt nagyon szépnek és érdekesnek találtam. Különösen Dalmácia volt reám nagy hatással.

Sir Colban Zagrebból Ljubljanába utazott, ahol a ljubljana-i hivatalos körök és a kulturális intézmények vezetői ünnepélyes fogadtatásban részesítették. Ljubljanából Colban visszatért Genfbe.

A görögök folytatják Bulgáriában az előnyomulást

Négyszáz négyzetkilométernyi területet tartanak megszállva Francia és angol demars Szófiában és Athénben — A bolgár hadsereg fegyveres ellenállásra készül

Szófiából jelentik: Azok az athéni híresztelések, amelyek szerint bolgár osztagok a görög terület néhány pontját elfoglalták, légből kapott koholmányok. *Egyetlen bolgár katona sem lépte át a határt és a görög területet egy pillanatra sem sértették meg.* A tény az, hogy jelen pillanatban több mint *négyszáz négyzetkilométernyi bolgár terület áll tekintélyes tűzérsséggel felszerelt görög gyalogság megszállása alatt.*

Megbízható forrásból eredő hírek szerint Szalonikiból *újabb nagy egységeket indítottak utnak a bolgár határ felé.* Ugy látszik, a görögöknek az a szándékuk, hogy a támadást egyre nagyobb arányokban intézzék. Minthogy a *hellén csapatok folytatják az előnyomulást* és a bolgár osztagok szünetlenül visszavonulnak, a közvélemény nyugalmát, amely eddig hidegvérrel szemlélte a határmenti eseményeket, *nagy izgalom váltotta fel.* Annyi bizonyos, hogy ha a görögök nem hajlandók megállani előnyomulásukban, a bolgár hadsereg nem fogja tovább nézni az előnyomulást és védelembe megy át.

Bulgária újabb panasza a Népszövetség előtt

Szófiából jelentik: A görög csapatok újabb előnyomulása miatt a bolgár kormány ismét a Népszövetséghez fordult panasszal. A kormány táviratában közli, hogy a görög csapatok tovább operálnak bolgár területen és eddig *harminc kilométer szélességben, tíz kilométernyi-re hatoltak be bolgár területen.* A bolgárok részéről hat közkatonára és egy tiszt sebesült meg. Depsics községben a görög tűzérsség nyolc embert megölt. A bolgár kormány táviratban hangsúlyozottan állítja, hogy görög területen egyetlen katona sincs.

A görög hadijelentés

Athénből jelentik: A határról érkezett jelentések szerint a görög csapatok csupán néhány lövést adtak le bolgár területen, mert tudomásukra jutott, hogy Dubnica felől *két bolgár század igyekszik a határ felé.* A harmadik görög hadtest parancsnoka elrendelte, hogy a 69. számú tábori őrsheiyet, amely fontos stratégiai pont, elfoglalják.

Két falat megszálltak a görögök

Beogradból jelentik: Azokkal a hírekkel szemben, amelyek szerint a görög előnyomulást félbeszakították, újabb jelentések arról számolnak be, hogy a görögök tovább folytatják a hadműveleteket. A tűzérsség lötte Petrics községet, majd erős tűzérsségi harc után elfoglalták Csirparics és Malikostinová községeket, amelyeket *tegyujtottak.* A bolgárok a két község elfoglalása után visszavonultak és *ellentámadásra készülnek.*

A bolgár kormány szombaton délután harmadszor is táviratot küldött a Népszövetséghez, amelyet sürgős közbelépésre kér fel. A szófiai egyetemi hallgatók egyesülete gyűlést tartott, amelyről a görögök előnyomulása ellen tiltakozó táviratot külték a Népszövetség vezetőtitkárnak.

Briand erélyes levele a két kormányhoz

Genfből jelentik: Briand, mint a népszövetségi tanács ezidei elnöke, a görög és a bolgár kormányhoz a következő levelet intézte:

»A Nemzetek Szövetségének főtítkárá a tanácsot a legközelebbi vasárnapra Párisba rendkívüli ülésre hívta össze. Ezen az ülésen a tanács Görögország és Bulgária képviselőivel együtt a kérdést a maga összességében vizsgálat alá veszi. Meg vagyok győződve arról, hogy nem cselekszem hiába, ha a két kormány emlékeztetébe idézem azokat a kötelezettségeket, amelyek rájuk, mint a Nemzetek Szövetsége tagjaira hárulnak s amelyek során az alapokmány *azt az ünnepélyes kötelezettséget írja elő számukra, hogy nem folyamodnak a háboru eszközhöz,* továbbá, hogy ha emlékeztükbe idézem azokat a következményeket, amelyek az alapokmány értelmében a népszövetségi szerződés megsértéséből származnak. Felhívom ezért a két kormányt, adjanak haladéktalanul utasítást arra, hogy a vitás esetnek a tanács előtt való megvizsgálása tartamára *nem kezdenek újabb katonai műveletekbe, hanem mind a két kormány csapatai azonnal visszavonulnak határaik mögé.* Briand s. k.«

Diplomáciai körökben nagy érdeklődéssel várják a levél hatását, már azért is, mert a Népszövetség tekintélye és hatalma most állja ki a próbát.

Francia és angol demars Szófiában és Athénben

Szófiából jelentik: Mint számottevő helyről közlik, a francia és angol követ kormánytól *azt az utasítást kapta, hogy intézzenek demarsot Szófiában és Athénben az ellenségeskedés azonnali megszüntetése iránt.* Ebből az alkalmából rámutatnak arra, hogy bolgár részről ellenségeskedést nem fejtene ki és hogy Bulgária a görög csapatok benyomulásának áldozata.

Lesz-e hatása a Népszövetség beavatkozásának?

Párisból jelentik: A szombat reggeli sajtó kivétel nélkül *megelégedéssel veszi arról tudomást, hogy a Népszövetség tanácsa olyan stétve, már hétfőn, fog összeülni a görög-bolgár konfliktus elsimítása céljából,* amelyet az athéni és a bolgár kormány túlfűtött heveséggel a

közönséges határvillongás jelentőségén túl nagyra fuj föl. Az *Echo de Paris* attól fél, hogy a Népszövetség tanácsa nem fog merni energikusan föllépni és visszariad, attól tartva, hogy tekintélyét végleg aláássza, ha parancsa ellenére ismét megdördülnek az ágyuk a görög-bolgár határon.

A bolgár kormány visszautasítja a vizsgálóbizottság kiküldését

Szófia jelentés szerint Kalkoff külügyminiszternél megjelent a szófia görög követ, aki kormányára nevében azt az ajánlatot tette, hogy a határcsúcs megvizsgálására *vegyes bizottságot küldjenek ki.* A bolgár kormány az ajánlatot azzal utasította vissza, hogy már a Népszövetség beavatkozását kérte.

Szombat este kiujultak a harcok

Stipből jelentik: Szombaton délelőtt tíz órától délután ötig nem lehetett a bolgár-görög határról harci zajt hallani és úgy látszott már, hogy az ellenségeskedést megszüntették. *Délután öt órakor azonban ismét rendkívül erős tűzérsségi tűz vette kezdetét,* az eddiginél is sokkal erősebb. Ide érkezett hírek szerint a görög csapatok *erősítéseket kaptak és előnyomulnak General Todorov felé.*

A beogradi diplomáciai kar tagjai Nincsesnél

Beogradból jelentik: A beogradi diplomáciai kar nagy érdeklődéssel tanúsít a görög-bolgár események ügyében. Szombaton több külföldi állam képviselője kereste fel Nincses külügyminisztert és helyettesét, Markovics Jován meghatalmazott minisztert. Többek közt Cunard angol és Grénard francia követ is felkereste Nincseset, akit meglátogatótt Debilly volt beogradi, jelenleg bukaresti francia követ is, aki átutazóban van Beogradban és ugyancsak a görög-bolgár incidens ügyében tárgyalt a külügyminiszterrel.

Tagadnak az emberhus-mészárosok

Beszózt emberhus mint bünjel a bíróság asztalán

Iglából jelentik: Pénteken reggel kilenc órakor kezdődött meg az iglái esküdtszék előtt a trebitschi tömeggyilkosok perének tárgyalása. A vádiratban kifogástalanul bizonyították csak a két Policzky-testvér meggyilkolása van eddig.

Borzalmas látványt nyújt az az asztal, ahol a bünjelek vannak felhalmozva. Ezen az asztalon áll Policzky Bertalan koponyája. A koponyából *tenyérnyi darab hiányzik.* Policzky Mátyás koponyájából hiányzik a felső és alsó állkapocs. A két koponyán kívül sok emberi csont fekszik az asztalon, továbbá egy sulyos bárd, két suszterkalapács és egy láda, amelyben az áldozatok ruhái vannak.

Az egész nagyarányu bünpörben mindössze nyolc tanu szerepel, közöttük Policzky Mátyás három fia, Gottlieb, Emil és Richard, továbbá Gottlieb felesége, Antónia. A meggyilkolt Policzky és családja közötti viszony nem volt tulságosan intim. Ezzel magyarázható az, hogy amikor Policzky Mátyás eltűnt, fia és menyje sem tett felkérésére. A hallgatóságot még a gyilkosságnál is jobban érdekli az a kérdés, hogy *csakugyan drútlak-e a gonosztevők az emberhust.*

Mivel csakugyan találtak beszózt husdarabokat, ez a lehetőség egyáltalában nincs kizárva. Ezen az alapon a bíróság Dvoracsek Károly, Masek Tamás és Kment József ellen hullagyalázás címén is emelt vádat. A vádlottak azonban *makacsul tagadják azt, hogy emberhust drútlak volna.* A hust azért sózták be, mert nem akarták, hogy megromolják és a szag elárulja őket.

Villanytelep és szennyvíz Dungyerszki Gedeon felebbezése a szrbobrani villanytelep felépítése ellen

Somborból jelentik: Szrbobrán községnek érdekes ügye fekszik a vármegyei hatóságoknál elintézés végett. Szrbobrán még a tavasszal elhatározta a villanyvilágítás bevezetését és ezzel kapcsolatban villanytelep építését. Az ajánlattevő hét cég közül a cseh *Skoda-művek* ljubljani fiókja nyerte el a megbízást a villamostelep felépítésére.

A szrbobraniak határozatát a vármegye jóváhagyta és már meg akarták az építkezést kezdeni, amikor *Dungyerszki Gedeon* dr. szrbobrani nagybirtokos az építkezés megindítása ellen felebbezést nyújtott be. *Dungyerszki* azon az alapon tiltakozik a villanytelep felépítése ellen, hogy ez egy még 1906-ban kiadott jogát sérti. *Dungyerszkinak* ugyanis szeszgyára van Szrbobránban. A szeszgyárból községi földterületen egy szennyvíz levezető csatorna húzódik a Péter király-csatornába. A villanytelep felépítését éppen azon a községi területen tervezik, ahol a szennyvíz-levezető csatorna keresztülhúzódik. *Dungyerszki* ezt sérelmesnek találja és benne a szennyvíz levezetésére kapott jogát látja veszélyeztetve. Az ügy annál érdekesebb, mert *Dungyerszki* a még 1906-ban kapott jogot nem tudja írásban dokumentálni, mert a vármegye irattárában nem találják az arra vonatkozó aktát. Valószínű, hogy az eredeti okirat Budapesten fekszik, mert a vízügyekről és az ezzel kapcsolatos engedélyek kiadásáról annak idején Budapesten vezettek nyilvántartást.

A vármegyei hatóság a vitás ügy megoldását helyszíni szemle után tartja elintézhetőnek, amiért is szombaton megyei szakbizottság megy Szrbobránba. A szakbizottságban *Dungyerszki* részéről megnevezett szakértő is részt fog venni.

Nem kapott kegyelmet a klekki sikkasztó jegyző

Letartóztatták Jávor Kalikszust

Noviszadról jelentik: A velükibecske-reki ügyészség rendelkezése letartóztatták *Jávor Kalikszust* tartalékos százados, a ki legutóbb klekki községi aljegyző volt, de többrendbeli hivatali sikkasztást követett el és ezért megszökött Klekkről.

A sikkasztó aljegyző büntetésmentesen egészen tekintélyes. *Jávor Kalikszus* a háború után a titeli hadizsákmányigazgatóságokhoz került és 1919 szeptemberében a hadizsákmányhivataloktól háromszáz mértermáza szemet lopott és azt eladta egy titeli malomnak. 1919 szeptember 21-én ugyancsak a hadizsákmányhivatal egyik barakkját ezeröttszáz kordnárt eladta *Lukács Andornak* Titele. 1919 szeptember 29-ikén jogtalanul lefoglalta *Luparev Zsívó* titeli gazda kocsiját és azt is eladta. Mindezekért a noviszadi kerületi törvényszék 1922 október 11-ikén hat havi börtönrre ítélte, mely jogerőssé is vált. Előzőleg, 1921 november 10-ikén a noviszadi kerületi törvényszék lopás miatt egy évi és nyolc havi börtönrre ítélte, mert 1920 január 17-ikén, mint a titeli hadizsákmányhivatal tisztviselője, a noviszadi vasúti állomáson feltört egy vagon és onnan 13619 kiló papirt lopott el kétszáznyolcvanezer korona értékben. Ez az ítélet is jogerőssé vált.

Jávor ennek dacára nem kezdte meg büntetésének letöltését, mert harctéri érdemeire való hivatkozással kegyelmi kérvényt adott be, amelynek elintézéséig haladékot kapott. E halasztási idő alatt 1925 május 5-étől július 5-ig Klekka, mint aljegyző kapott állást, de hamarosan itt is egy 2400 dináros utalványt sikkasztott el, annak értékét felvette és a főkönyvben az összeadási tételel meghamisította. Emiatt a velükibecske-reki ügyészség országosan körözötte. Oszi-

jeken letartóztatták és átküldték a velükibecske-reki ügyészségre, de a vádtanács elrendelte szabadonbocsátását és csupán rendőri felügyelet alá helyezték.

Letartóztatása most azért következett be, mert a király kabinetirodája elutasít-

totta a benyújtott kegyelmi kérvényt és erről értesítette a velükibecske-reki ügyészséget. Jávort a klekki ügyekben lefolytatandó vizsgálat után átadják a régi büntetések letöltése céljából a noviszadi ügyészségnek.

Hogyan él Károlyi Mihály?

A volt magyar köztársasági elnök rágalmazási pöre egy budapesti lap ellen — „Léha, könnyelmű élet, emigráns-pénz” — A bíróság elrendelte a bizonyítást arra, hogy Károlyi nem él propaganda-pénzekből

Budapestről jelentik: A törvényszék Schadl-ianácsa szombaton tárgyalta *Károlyi Mihály*nak, a volt magyar köztársasági elnöknek rágalmazási pörét, amelyet *Boros László* hírlapíró, a 8 órai újság munkatársa ellen indított. A magyar kormány felhivatalos lapja ugyanis cikket írt arról, hogy *Károlyi Mihály* Londonban léha, könnyelmű életet folytat, nagyban kártízik és „azt a propaganda-pénzt költi, amelyekből az emigrációt támogatják az ellenségnek tett szolgálataik fejében”. Az emigráns arisztokrata, aki mint köztudomású, tisztességes szegénységben él családjával hatodik esztendeje, ügyvédje, dr. *Pethe Márton* utján inkriminálta a cikk rágalmazó állításait.

A főtárgyaláson a vádott *Boros László* közérdekből kérte állításai bizonyításának elrendelését és *Károlyi* londoni életmódjára vonatkozólag tanuként bejelentette *Szapáry László* gróf volt londoni, *Villani Frigyes* báró bukaresti és *Tahy László* angorai magyar követet. Azt, hogy *Károlyi* propaganda-

pénzekből él, negative akarja bizonyítani *Károlyi Mihály* legközelebbi hozzátartozóival, apósával, gróf *Andrássy Gyulával* és unokafivérével gróf *Károlyi Imrével*, akik igazolják, hogy *Károlyi* hazulról semmiféle anyagi segítséget nem kap, ha tehát könnyelmű, léha, költökező életmódot folytat, azt csak az emigráció és a kisantant pénzéből, ezeknek támogatásával teheti.

A vádott előterjesztéseire dr. *Pethe Márton*, *Károlyi* képviselője válaszolt, aki elárulta a „nagy titkot”: a volt köztársasági elnökkel rossz viszonyban álló *Andrássy* és *Károlyi Imre* csakugyan nem támogatják *Károlyi Mihályt*, ellenben nővére, gróf *Pappenheim Szigfridné* igen, azonkívül a csehoszlovákiai *Károlyi Lajos* szintén utal át neki a törvény értelmében bizonyos összegeket. A maga részéről hozzájárult a valódiság bizonyításához.

A bíróság az inkriminált részekre vonatkozólag elrendelte a teljes bizonyítást és a tárgyalást elnapolta.

Hétfőn kivégeznek Zagrebben egy gyilkos katonaszökevényt

Látogatás a siralomházban — A halálraítélt lefényképeztette magát barátai számára — Pálinkát kért, hogy nyugodtan léphessen a puskacsövek elé

Zagreből jelentik: Zagrebban a napokban ismét kivégzés lesz: a halálraítélt *Szladovics* Ede huszonhárom éves, vajcásinéi származású kőzkatona, akit rablói bűncselekményekért ítélték a katonai bíróságok halálra. *Szladovics* a zagrebi hadosztálynál szolgált, ahonnan 1923 júniusában megszökött és a környékbeli falvakban barangolt néhány héttig. Néhány hónappal később november 22-én *Huszarij* községben erejtözött *Harudt* Henrik gazdálkodó istállójában, akinél katonáskodása előtt mint kocsis szolgált. Az éjszakát az istállóban töltötte, amikor pedig *Harudt* reggel hat órakor az istállóba ment, az istónál megleste és a magával hozott fészesével arconverte. A halálteret pedig a lovak közé dobta. Ezután bement a lakásba, *Harudt* feleségét kényszerítette, hogy a szekrény kucskait neki átadja és a szekrényekben talált négyezer dinár készpénzt és háromezer dinár értékű ruháit elrabolta, azután pedig elmenekült. 1923 december 28-ikán *Deszini* községben fogta le egy csendőriőr. Bűnügyének tárgyalásakor *Szladovics* mindent bevallott és azt hozta fel ment ségére, hogy bosszúból ölte meg azt a gazdáját, aki annak idején nem vette ki bérért. A zagrebi hadosztálybíró golyó általi halálra ítélte a rablói gyilkos katonát, amely ítéletet a felsőbb katonai bíróságok is jóváhagyták.

Hétfőn lesz a kivégzés

Pénteken érkezett meg a legfelsőbb helyről a döntés, amely a kegyelmi kérvény elutasításáról szól. A döntést azonnal közölték az elítéltekkel. A katonai porrendtartás értelmében a kivégzést a kegyelmi döntés kihirdetésétől számított három napon belül kell végrehajtani. Mivel néhány nappal ezelőtt *Rumpel* őrmester kivégzésénél nagy csődület és botrány volt, a katonai hatóságok elhatározták, hogy ezúttal a kivégzés

nem fog nyilvánosan megtörténni és az ítélet végrehajtásának helyét és idejét előzetesen nem hozzák nyilvánosságra. Azt hiszik, hogy a kivégzést hétfőn hajnalban fogják Zagreb környékén végrehajtani.

A siralomházban

A halálraítéltet a zagrebi hadosztálybírósnak a Nova veszten levő fogdájának egyik cellájában helyezték el, a melyet erre a célra siralomháznak rendeztek be.

Az elítélt megvasalva, katonai egyenruhában ül a cellában, egy fegyveres börtönőr tartózkodik mellette. Jól megtermett, egészséges arca parasztleány, frissen borotválva, bajusza hegyesre pödörve. A siralomházban megjelent foto-réporthetek arra kéri, engedje magát lefényképezni, mire kijelenti, hogy csak akkor enged, ha ő is kap néhány képet, hogy azokat emlékként adhassa barátainak. Elmondja, hogy barátain kívül nincs senkije; szülei, testvérei rég meghaltak.

Tettének okairól intéznek hozzá kérdést, mire kijelenti, hogy a szökésre néhány társa beszélte rá és ő azért követte ezeket a tanácsát, mert a káplárja egytűben megpöszölte.

— Nagyon sajnálom, — mondta — hogy ilyen fiatalon meg kell halnom, de ha ez az Isten akarata, akkor így kell történni. Különbösen is mindégy, hogy tíz évvel előbb, vagy utóbb.

— Én mindent az Istenre bízom, — folytatja — és magam is csodálkozom, hogy hogyan tudtam ezt a szörnyű tettet elkövetni.

Arra a kérdésre, hogyan történt a gyilkosság, nyugodt hangon elmeséli, hogy *Harudt*, amikor nála szolgált, rosszul bánt vele és a bérével is adós maradt. Amikor szökése után a hóban vándorolt egyik községből a másikba, éhezett, a ruha leszakadt róla és elke-

seredésében jött arra a gondolatra, hogy leszámol volt gazdájával. Talán meg sem ölte volna, ha *Harudt*, amikor őt az ajtóban meglátta, nem támadt volna reá fegyverrel.

— Amikor pedig, — folytatja kézzelgyintve — ez a bünt elkövettem, akkor bementem a házba és kiraboltam. Ekkor más ügyem mindégy volt.

Nyugodtan beszél, gyakran Istenet emlegeti és azt a benyomást kelti, mintha valami esodóra várna, amely a halálától megmenti.

Az uszágírókat távozásuk előtt arra kérte, hogy járjanak közbe, hogy vásárnapra sertéssültet, zöldséget, tésztát és egy liter fekete bort kapjon.

— Nagyon szeretném, — mondta — ha kivégzésem kegyelén pálinkát is adnának, mert akkor sokkal nyugodtabban lépnék a fegyverek elé.

Az örökök is megígérte, hogy a kivégzésnél nyugodt lesz és nem fog neki nehézséget okozni.

Jogerős

Pap István öt évi fogházbüntetésre

A noviszadi semmitörzék elutasította a védő semmiségi panaszát

Noviszadról jelentik: A noviszadi semmitörzék szombaton tárgyalta dr. *Piskulics Zvonimir* subotici ügyvédnek *Pap István* ügyében beadott semmiségi panaszát.

Pap István subotici városi adóhivatalnok — mint annak idején részletesen megírta a *Bácsmegyei Napló* — 1923 szeptemberében és augusztusában több sikkasztást követett el, amelyekkel 94800 dinárral károsította meg Subotica várost. 1924 augusztusában alkulccsal felnyitotta a pénztárt, ahonnan 200.000 dinárt vett ki és még aznap Kelebián át Budapestre szökött.

A subotici ügyészség 1924 november 10-én körözölevelet adott ki ellene, amelynek alapján a budapesti rendőrség letartóztatta és átadta a jugoszláv hatóságoknak. A subotici törvényszék 1925 január 12-én négy évi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre ítélte. A noviszadi felebbezési bíróság *Pap István* büntetését öt évi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre emelte fel.

A semmitörzék szombati tárgyalásán elutasította a semmiségi panaszát és így az ítélet jogerőssé vált.

Zsidókkal vacsorázni tilos az ébredők elnökének

Eckhardt Tibort lemondásra szólították fel

Budapestről jelentik: Az *Új Nemzedék* című fajvédő-lap legutóbbi számában beszámol *Eckhardt Tibor* nemzetgyűlési képviselőnek különös afféjéről az *Ébredő Magyarok Egyesületé*-vel, amelynek tudvalevőleg elnöke.

Eckhardt Tibor legutóbb résztvett egy vacsorán, amelyet *Létai Eraó* Ruppert-párti képviselő rendezett. A liberális házigazda, ugyilátszik, vegyes társaságot akart vendégül látni, mert a fajvédő vezéren kívül meghívta többek között báró *Hatvany Ferenc* festőművészt és *Ullmann Ferenc* bárót is.

Az *Ébredő Magyarok Egyesülete* tudomást szerzett arról, hogy *Eckhardt*, aki egy beszédeben kijelentette annakidején, hogy nem ül le zsidókkal egy asztalhoz — már tudniillik tárgyalni — ebben az esetben, amikor az asztal gazdagon meg volt terítve, mégis leült. Az egyesület igazgatósága nem volt hajlandó szó nélkül napirendre térni az eset fölött; ülést tartottak az ügyben és kimondották, hogy erkölcsi összeférhetlenséget látnak *Eckhardt Tibor* társadalmi összeköttetései és politikai jellegű kapcsolatai között. Az *EME* igazgatósága elfogadta azt a határozatot, hogy felszólítsák *Eckhardt*ot, vonja le a konzekvenciákat ebből az ügyből és mondjon le az *Ébredő Magyarok Egyesülete* elnöki tisztségéről.

HIREK

Beszélgetés egy gazdátlan íróasztallal

Az íróasztal élete egy a gazdájával. Reggel vele ébred, vele örül, vele szomorkodik; ha baj éri, egy az aggodalmuk és ha pihenni tér, vele hajlja álomra a fejét. Élet van az íróasztalban és hűség, több, mint a kutyában, több, mint a barátban és ha elveszti gazdáját, a tintával, tollal, papírral együtt gyászolja urát

Itt, ebben a redakcióban töltötték együtt öt esztendő, jóban-rosszban a szerkesztő és az íróasztal. Ezen az íróasztalon íródtak a legszebb magyar vezércikkek, a magyar újságírás zsol-tárai, amelyek öt esztendőn át összetartották a magyar lelkeket. És ez az íróasztal egy kicsit a mi sorsunk is, a kisebbségi magyar újságírás fekete könyve ez az asztallap, amelyen minden tintafolt hangos kiáltás, ujjongás vagy sirás. És barrikád is volt ez az íróasztal, amelyen megrekedt gyűlölet, gonoszság, méreg; vár volt ez az íróasztal, amely segítséget és védelmet adott a gyöngéknél, de lecsapott a garázdálkodókra, harsona volt ez az íróasztal, amelynek hangja eljutott mindnővé és gyóntatószék is volt, amelyhez eljöttek a vigaszra szoruló, nagy kövér bánatbatyukkal a hátukon.

Hogy ki volt nekem Dettre János? Ő, ezt nem lehet így egyszerre elmondani. Talán tizenhétéves lehettem, amikor egy téli délutánon először mentem fel a Bácsmegeyi Napló szerkesztőségébe. Garderobomban ekkor még tulnyomó többségben voltak a rövid nadrágok, de télikabátom nem volt. A szerkesztőségben éppen szelöltettek és a hideg előszobában kegyetlenül fáztam. Itt akadt rám Dettre János.

— De hiszen maga megfagy, fiúcska! — ragadott karon és bevitt az ő szobájába, leditett és míg én a fölemig érő fotelben dideregtem, a főszerkesztő ur gyufát, forgácsot vett elő és befűtött a kis vaskályhába. Így ragadtam ott újságírónak.

Hogy ki volt nekem Dettre János? Tanítóm és apám egyszemélyben. A férfikor minden bölcsessége, a legteljesebb, legfelejtethetlenebb szeretet, amely ha dorgált, ha cirógatott, ha büntetett, vagy jutalmazott, mindig csak egy volt: *Ember*, az én mesterem, akinek örökké az maradok, aki voltam: hűséges famulusa.

Nem is szerkesztője volt ő a szerkesztőségnek, hanem szerető jó barátja mindenkinek, a legifjabbtól a legöregebbig. A bajok özönvízében ő volt az árvízi hajós és sok kemény vihart álltunk ki az ő fedélzetén öt év alatt. Őt esztendőit élt ezen a hideg, zsíros földön, ötször háromszázhatvanöt napot ebben a városban, amely oly végtelenül közömbös tudott maradni minden más fájdalommal, minden idegen nyomorúsággal és földrengéssel szemben, ha csak az közvetlen érdekeit nem veszélyeztette. Őt év alatt senki sem látta őt. Egyszer sem látták őt. Jött-ment, verekedett köztük, mosolygott rájuk, szólt hozzájuk, kezét fogott velük és még sem ösmertek rá. Ő, mennyien élnek itt kényelemben, kövéren, kicsi gondok gombostűjével a körmük alatt és ő, aki magára vett minden bajt, bánatot, aki kiállt a gyáva helyett is,

kiabált a néma helyett is, birkozott a béna helyett is és szeretett a rosszak helyett is, most fizetett is mindannyiunk helyett.

Azon az éjjelen, ott a határmenti őrszobában láttam utoljára. Ott álltam künn a sötét uccán, az ablak előtt, tőle alig három lépésnyire. Ugyanaz a barátságos petróleumláng vetette rám is a fényét, mint ő reá, de ő nem tudta, hogy a közelében vagyok. Két kezére támasztott fejével ült egy kis padkán, körülötte a fekete éjszaka és a csendőrszuronyok. Mire gondolt hatott? Talán rajta is átvonult ekkor az iszonyu találós kérdés: Miért mindez a nagy, cifra komédia? Miért komiszkodik folyton az élet azokkal, akik neki áldozzák magukat? Ez a fizetség? Vagy tán a szenvedés kiűntetés? A jóisten medáliája?

Azon az éjjelen egy árnyalattal ismét keserűbb lett az arca és egy pár ősz hajszállal ismét több vegyült dus fekete fűrtjei közé.

Milyen furcsa is, istenem, róla írni, aki mindig másról írt. Egy kézirat, amelyet nem az ő szerető gondossága néz át, nem ő signál hegyes, szigorú betűivel, amely legfeljebb csak az újsággal együtt jut el hozzám, az újsággal, amelyet a drága főszerkesztő ur úgy vesz immáron a kezébe, mint egy olvasó...

Tamás István

— **Rodics Rafael Kikindára utazott.** Beeskerekről jelentik: Rodics Rafael beogradi érsek, barátai apostoli adminisztrátor szombaton tartotta meg névnapját. Délelőtt a papság gratulációját fogadta, délután pedig Kikindára utazott, ahol vasárnap fogja protonotáriussá installálni Brenner Frigyes főesperest.

— **Az új albán követ Beogradban.** Beogradból jelentik: Szombaton megérkezett Beogradba Stavro-Stavro az új albán követ, aki felkereste Nincsićs külügyminisztert. Az új albán követ megbízólevelének átadása a jövő héten fog megtörténni.

— **Bácsbodrogmegeye állandó választmányának ülése.** Szomborból jelentik: A vármegye állandó választmánya ülést tartott, amelyen a november 6-iki közgyűlés tárgyszorozatát állapították meg. A közgyűlés legfontosabb programpontja a jövő évi költségvetés tárgyalása lesz. A költségvetés-tervezetet az állandó választmány változatlanul elfogadta.

— **A csehszlovákiai ellenzéki pártok közös listával szavaznak.** Prágából jelentik: Minthogy a Csehszlovákiában küszöbön álló választásokra az egységes német front alakítása meghiúsult, a nemzetiségi pártok, még pedig a német nemzeti párt, a mezőgazdák szövetsége, a német iparpárt, a németek politikai szervezete és a szlovénköi magyar nemzeti párt egyesültek és elhatározták, hogy közös listán veszik fel a küzdelmet. A pártok erre vonatkozólag kommunikét adtak ki.

— **Ruszinszkóban a magyarok egymás ellen harcolnak.** A csehországi képviselőválasztásokra nagyban készülnek a csehszlovákiai pártok. A magyarok is akcióba lépnek a választáson, azonban a magyarság nem tud meggyezni abban, hogy az egyes kerületekben ki legyen a jelölt. Beregszászon már kétszer kellett elhalasztani a magyar párt jelölt gyűlését, mert az egybegyűltek tiltakoztak a hivatalos jelölt személye ellen. A legutóbbi jelölt gyűlésen óriási botrány tört ki, úgy-hogy a gyűlést fel kellett oszlatni.

— **Macdonald Prágában.** Prágából jelentik: Ramsay Macdonald, volt angol miniszterelnök, meglátogatta Svehla miniszterelnököt. Ebédre a népjóléti miniszter vendége volt s utána társalgást folytatott a csehszlovák szociáldemokrata párt vezetőivel. Délután felkereste Benes külügyminisztert. Este a köztársaság elnöke fogadta a Várban, majd Benes vendége volt több cseh politikussal együtt.

— **Aljechin sakkmester jugoszláviai turnéja.** A beogradi sakkegyesület — mint ismeretes, — kénytelen volt Lasker és Vidmar sakkmesterek jugoszláviai turné-mérkőzéseit elhalasztani, mert Lasker időközben amerikai körútra kötötte le magát. Ezért a sakkegyesület elhatározta, hogy Aljechin sakkmester régóta tervezett jugoszláviai körútját megvalósítja. Aljechin decemberben és januárban fog Jugoszláviában előadásokat tartani és valamennyi nagyobb sakkegyesületet felkeresni. A Szuboticei Sakk-Körnek sikerült három előadást biztosítani.

— **Négy ház leégett Kupuszina faluban.** Szomborból jelentik: A város mellett fekvő Kupuszina községben tűz ütött ki. A tűz veszedelmesnek látszott, mert éppen nagy szél volt, azonban a tűzoltóknak sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni. A tűzvész híre nagy pánikot keltett Somborban, mert éppen hetipiac volt és a kupuszina lakosság nagy része a városban tartózkodott. Arra a hírre, hogy ég Kupuszina, az odaváló árusok nyomban összepakolták holmijukat és szekérral, gyalogszerrel siettek haza. A tűz nagyságáról elterjedt hírek azonban túlzottan bizonyultak. Négy ház égett le. Annak felderítésére, hogy a tüzet mi okozta, megindult a nyomozás.

— **Egyesültek a becskeréki szakszervezetek.** Becskerékről jelentik: A becskeréki szakszervezetek a beogradi kongresszus határozata alapján egyesültek és szaktanácsot választottak. A szaktanács elnöke Szedlák József vasmunkás lett, másodelnök Uler Szaniszláv cukorgyári munkás, titkár Zsiváncsics György munkáspénztári tisztviselő, pénztáros Veréb Mihály kereskedelmi alkalmazott. A felügyelőség tagjai Vas Péter, Hejnyák Adam szabómunkások és Slugicz József vasmunkás.

— **Óriási tűz Szekszárdon.** Szekszárdról jelentik: Szombaton délelőtt tizenegy óra előtt kigyulladt a szekszárdi belvárosi katolikus templom. A tüzet csak akkor vették észre, amikor a lángok már a tetőn áttörtek. Még mielőtt a tüzet lokalizálni lehetett volna, feltűzöttkor óriási robajjal bedőlt a templom tetőzete. A tűz ettől kezdve még hatalmasabb méreteket öltött. A tűz fészke teljesen megközelíthetetlen, úgy hogy még nem lehet tudni, nincsenek-e emberáldozatok. Az egész város lakossága a tűz színhelyén van és segít az oltási munkálatokban annál inkább, mert a veszedelem átterjedt a közeli házakra is. A szekszárdi rendőrség hívására, délután Budapestről egy tűzoltó autó-fecskendő indult Szekszárdra, mert a szekszárdi tűzoltóság nem tudja a tüzet oltani.

— **Megszűnt az ostromállapot Bulgáriában.** Szófiából jelentik: A szófiai katedrális felrobbantása után elrendelt ostromállapotot szombaton megszüntették.

— **Halálosvégű autószerencsétlenség.** Rómából jelentik: Parma mellett autómobilszerencsétlenség történt. Tosi milánói nagyiparos felesége meghalt.

— **Megcsontították Vilmos excsászár berlini szobrát.** Berlinből jelentik: Vilmos excsászár szobrán csütörtökön délelőtt két munkásruhában levő ember dolgozott. Csak este derült ki, hogy nem is voltak feljogosítva a munkálatok végzésére. A két ember köveket fejtett le és a szobor egyik sarkát lekerekítette. A tettesek elmenekültek.

— **Miért nem ad az Unió beutazási engedélyt Károlynénak.** Párisból jelentik: A New York Herald közli, hogy Kellog, az Egyesült-Államok államtitkára azért tagadta meg Károlyi Mihálynénak, akit Strassburger amerikai szenátorjelölt hívott meg az Egyesült Államokba, a beutazási vizum megadását, mert Károlyi Mihály tavaszi útja alkalmával adott szavát, amely szerint politikai propagandát nem fog folytatni, nem tartotta meg. Strassburger szenátorjelölt személyesen is eljárt Kellog államtitkárnál Károlyi Mihályné érdekében, azonban eredmény nélkül.

— **Bajorország I. Lajos király trónralépésének százéves jubileumára készül.** Münchenből jelentik: A jövő vasárnap I. Lajos bajor király trónralépésének századik évfordulóján Rosenhaynbán nemzeti ünnepélyt tartanak, amelyen *Rupprecht* exkirály is résztvesz. A lapok főlshólitják a közönséget az ünnepélyen való részvételre. Az egyik lap azt írja, hogy *Gessler* birodalmi honvédelmi miniszter tilalmára, aki nem engedte meg, hogy a volt király előtt fölvonulást tartsanak, a bajorok vasárnap olyan fölvonulással fognak válaszolni, amely megmutatja, hogy Bajorország a bajoroké.

— **Halálra ítélték a duisburgi lérgyilkosokat.** Duisburgból jelentik: Az esküdtbíróóság bűnösnek mondta ki kétnapi tárgyalás után Brücknét és kedvesét, akik együtt előre megfontolt szándékkal július 13-án éjszaka megfojtották Oberhausen-Lirichben Brücköt. A bíróság mind a kettőjüket halálra ítélte.

— **Tolvaj inasgyerek a vádlottak padján.** Becskerékről jelentik: A törvényszék büntető tanácsa szombaton tárgyalta T. T. tizenöt éves becskeréki inasgyerek bűnügyét, aki a vádirat szerint *Mojcs Milorádól leboronmót*, *Dahn Aladar* vaskereskedéséből pedig tizenegy revolvert lopott. A lopott holmikat *Tabako Ljubomir*, *Knyajszki Zsiva*, *Aradszki Voja* és *Momirszki Dunja* földművesek vásárolták meg. A bíróság az inasgyereket egy havi fogházra, a többi vádlottat pedig Aradszki kivételével, akit felmentettek, tizenöt-tizenöt napi elzárásra ítélte.

— **Eljegyzés.** Szende Oszkár ékszerész leányát, Mariskát eljegyezte Varga Bandi, az Eskompt Bank főtitkárjelöltje Szuboticián. (Mindem külön értesítés helyett.)

— **Vallási villongások ötvennégy áldozattal.** Kairóból jelentik: Tantában egy vallásos összejvetel alkalmával össze-tűzésre került a sor, amelynek során ötvennégy embert megöltek és ötvenet megsebesítettek. — Madrás jelentés szerint Bellary mellett egy faluban vallásos körmenet alkalmával a rendőrség és a hinduk között összetűzésre került a sor, amelynek folyamán három hindut megöltek és tizenhét rendőr súlyosan megsebesült.

— **Horgos község villanyvilágítást kap.** Horgos község képviselőtestülete már hónapok óta tárgyalásokat folytat a szuboticei villanygyár igazgatóságával, hogy a szuboticei villanygyár létesítsen Horgoson is villanyvilágítást. A tárgyalások már az eredményes befejezéshez közelednek és előreláthatólag még az évben kiépítik Szubotica és Horgos között a villamosvezetékét.

— **Lefordítják törökre a Koránt.** Konstantinápolyból jelentik: A török egyházi ügyek vezetőségének kezdeményezésére, a török kormány elhatározta, hogy a Koránt lefordíttatja arabról török nyelvre és ennek a hiteles fordításnak elvégzése céljából egy papokból álló bizottságot fognak alakítani. A fordítás költségeit már föl is vették az idel költségetesbe.

Hét iskola egy iskolában

A suboticei polgári a hajléktalan iskolák menedékhelye

A suboticei polgári iskola újabb komoly válsággal küzd. Ezt a válságot azonban nem anyagi zavarok idézték elő, se nem a növendékek hiánya. Az utóbbi időben azonban mégis folytonos akadályok állanak az intézet útjába, amelyek nemcsak hogy megnehezítik, de meg is bénítják a tanítás nyugodt menetét.

Az elmúlt fél év alatt hét különféle iskolát helyeztek el a polgári iskola épületében. Kezdetben volt a *fiu-polgári*, majd a *leány-polgári* is ebben az épületben szállásolták el. Aztán, helyiség hiányában, ideleplelték a suboticei leánygimnáziumot is, majd az ugynevezett központi elemi iskolát is. Ekkor már minden helyiség tel volt zsúfolva úgy, hogy sok előadást nem lehetett megtartani a polgári iskola növendékei előtt, mert a vendégiskolák kiszorították őket a saját osztályukból. Mielőtt még tiltakozhatott volna az iskola igazgatója, *Taupert Alfrédné*, máris újabb telepések érkeztek: a szerb tanítóképző három osztályának növendékei, akik a képezdekből kiszorultak. Ezután már gyors egymásutánban foglalt itt magának helyiséget minden boldog-boldogtalan iskola. Itt tartják naponta a szerb nyelvtanfolyamokat és

a vivótanfolyamokat. Akadtak már vállalkozó szellemek, akik tejszarnokot, vagy gőzmosdát szerettek volna nyitni a földszinti tantermekben, de ezt mégis sikerült megakadályozni idejekorán a kétségbeesett igazgatónének. Azt azonban már nem sikerült meggyűsíteni, hogy *két hajléktalan családot be ne helyezzenek az iskolába*. Ezek a többgyermekes házaspárok ruhát száritanak az iskola udvarán és a folyosó melletti kis szobát átalakították konyhává, amely kellemes ételszaggal tölti meg a tantermeket. Így egyúttal megspórolják a pedellus munkáját is, akinek délidőben már nem is kellene csengetni, mert az enyhe kalarábé- és káposztailatról ugyanis tudják a nebulók, hogy mikor van dél.

Jelenleg olyan kétségbeesett a polgári iskola helyzete, hogy a növendékek felét naponta haza kell küldeni tanítás nélkül, mert a vendégiskolák tartanak órákat a tantermekben. Az iskola igazgatója most már szeretné tudni, hogy tulajdonképpen ki is a polgári iskola: 1. a leánygimnáziumé? 2. az elemié? 3. a tanítóképzőé? 4. az esperantisztáké? 5. a szerb tanfolyamosoké? 6. a vivó tanfolyamosoké? 7. avagy netán mégis a polgárié?

A jogtalan határátlépőket hatvanöt napi elzárással büntetik.

Horgosról jelentik: A pénzügyi törvény ötvenhetedik szakasza értelmében a büntetésekre, kihágásokra megállapított egy korona helyett tíz-tíz dinár pénzbírságot kell megállapítani. A jogtalan határátlépőket e rendelet értelmében tízenöt napi elzárással és az eddigi száz korona helyett ezer dinár pénzbírsággal fogják sújtani. Nem fizetés esetén hatvanöt napi elzárásra ítélik. Hatvanöt napig azonban tilos börtön is a rendőrségi fogdában elzárva tartani. A hét hónapnál hosszabb időre elítéltet az ügyészségi fogháznak kell átadni. Ebből most furcsa bonyodalom támadt, mert az ügyészség nem hajlandó átvevni a kihágásért elítélteket. Az igazságügy-miniszter fog ebben az ügyben döntést hozni.

— **Uj jegyző Bácsan.** Szomborból jelentik: A belügyminisztérium *Didics Radivoj* bácsi jegyzőt nyugdíjazta és helyébe *Csányi Lajos* nyugalmazott jegyzőt nevezte ki.

— **A lengyelországi német optálónak nem kell kiköltöznie.** Varsóból jelentik: *Skrzynski*, lengyel külügyminiszter kijelentette a német követnek, hogy a locarnói német-lengyel megegyezés alapján a lengyel kormány elhatározta, hogy mindazoknak a német optálónak, akiknek rövid időn belül el kellene hagyniuk az országot, megadja az országban való megmaradás jogát.

— **Négy évi fegyházra ítélt gyilkos.** Noviszádról jelentik: *Krsztekanić Rada* mokrići gazda 1924. augusztus 31-én veszekedésből kifolyólag vaslappal agyonütötte *Jovics Vajko* mokrići fő dnyűest. A noviszádi törvényszék 1924. november 13-án két évi börtönrre ítélte. A noviszádi felebbírteli bíróság ezévi március 17-én négy évi fegyházra emelte fel a büntetést és a semmitörvényes szombaton elutasította a beadott semmisségi panaszokat.

— **Felhívás a jószívű emberekhez.** Egy hatvan éves suboticei urinó most került ki a kórházból és munkaképtelenül, hajlék nélkül a legnagyobb nyomornak néz elébe. Akik a szerencsétlen nő helyzetét enyhíteni akarják, küldjék el adományait a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalához, amely a küldeményeket rendeltetési helyükre juttatja.

— **Kétszer alakult meg a vajdasági tüzoltószövetség.** Szomborból jelentik: Az elmúlt héten alakult meg Szentán a Vajdasági Tüzoltószövetség. A szombori tüzoltók azonban nem tudtak bele-nyugodni abba, hogy Szentán tartották az alakuló gyűlést és ezért fegőersen elhatározták, hogy október 29-ikén Szomborban is tartanak alakuló gyűlést. Most már csak arra kíváncsiak a vajdasági tüzoltók, vajjon melyik tüzoltószövetség számít valódinak?

— **Képtárlat Becskereken.** *Popovics Ivanov Száva* ismeri festőművész, aki Berlinből visszatérve, Osziyeken és Szomborban rendezett kiállítást, vasárnap Becskereken rendez tárlatot.

— **Kisiklott a keleti expressz Romániában.** Bukarestből jelentik: A 32. számú keleti expressz-vonat a ploesti-i állomáson kisiklott. A kisiklás oka sintőrés volt. Minthogy a vonat indulóban volt és még nem haladt teljes sebességgel, csak a mozdony, a hálókocsi és egy elsőosztályú kocsi siklott ki. A baleset az utasok körében nagy pánikot keltett, akik ijedten ugráltak ki a vonatból. Emberéletben nem esett kár.

— **Lakodalom és halotti tor.** Nagynyires községben *Pop János* csonkakezü fiatal gazda beleszeretett a falu egyik legmódosabb lányába. A szülők hosszú ellenzés után csak akkor egyeztek bele a házasságba, amikor nyilvánvalóvá lett, hogy unoka is jelentkezik már. A legény örömeiben hétországba szóló nagy lakzit csapott. A lakodalom három napig tartott s a harmadik nap egy tragikus eset következtében még nem ért véget, hanem átváltozott halotti torrá. A lakodalom vendégei közül ugyanis háromat megölt a *pálinka*. A vendéglátó házigazdát a kis incidens nem zavarta. Megkérte vendégeit, hogy maradjanak ott nála halotti toron s nyomban kezdődött is az eszem-iszom előlöl.

— **Nagyszalontán a temetőt is elveszi az agrárreform.** A szalontai református temetőt, amelyben többek között, *Arany János* leánya *Szöll Kálmánné*, *Arany Juliska* is örök álmát alussza, a román kormány igénybe veszi az agrárreform céljaira. A szalontai agrárhivatal a napokban átiratot küldött a városi tanácsnak, amelyben közli, hogy a szalontai köztemetők javarészt, mint földművelésre kiválóan alkalmas területet, kénytelen volt kisajátítani. Mikor a szalontaiak tiltakoztak ez ellen a kegyeletsértő terv ellen, az

agrárhivatal arra hivatkozott, hogy a temetők nincsenek taxative felsorolva azok között a területek között, amelyek mentesítendőek a kisajátítás alól. A szalontai sirkertben nyugvó *Arany Juliska* kulturtörténeti helye avatja a temetőt, de ettől eltekintve Szalonta majdnem minden családját kegyeletes szálak fűzik ehhez a temetőhöz, amelyet csak némrégiben rendeztetett több százezer lei költséggel a szalontai református egyház. Ha a román agrárreform-intézkedést Jugoszláviában is lemásolják, ami a multak tapasztalatai után nem épen lehetetlen, még megérjük, hogy egy szép napon a suboticei városháza telkét is igénybe veszik, mint földművelésre kiválóan alkalmas területet.

— **Uj rendszerű tüzoltókészülék mutatott be Osziyeken.** Osziyekről jelentik: A városi tüzoltóság előtt egy új rendszerű német tüzoltókészülék mutatott be a minap. A nyílt uccán nagy tüzet raktak, amelynek lángja négy méter magasan lobbogott és mikor a legjavában égett, behajították a »Lánghalál« nevű készüléket. A víz nyomban kiadott. A készülék feltalálóját az egész ucca megtapsolta és a tüzoltók vállalkozva vitték egész a laktanyáig.

— **Uj szénsavfejlesztő készülék.** *Winkler Sándor* és *Lajos Noviszadon* saját találmányu szénsavfejlesztő készüléket hoz forgalomba, amely annyira egyszerűsítette a szénsav fejlesztését, hogy most már minden szikvizgyáros *házi kezelésben* állíthatja elő az üzeméhez tartozó szénsavat, ami azonfelül csak a szénsavnál magánál *nyolcvan* százalékos megtakarítást jelent. Az új találmányt pénteken mutatott be a sajtó képviselőinek és a városi mérnöki hivatal tagjainak és nagyszámú érdeklődőnek és szikvizgyárosnak, akik nagy elismeréssel adóztak a kiváló találmánynak és egyszerű, veszélytelen kezelésének. Egy ilyen telep negyvenezer dinárba kerül és ha szembeállítjuk egy szikvizgyár évi százezer dinárnyi szénsavszükségletét, a berendezkedés már az első évben jelentékeny megtakarítást jelent.

— **Ármentesítési díjra és adóra terem csak a föld.** Szomborból jelentik: Bácsmonostor és Svilojevó községek részéről szombaton délelőtt nagyobb küldöttség kereste fel *Petrovics Milivoj* bácsmegyei főispánt és *Rajics Szvetisláv* alispánt, akik előtt az *Apatin—Bácsmonostori* vízlecsapoló társaság magas díjtételei ellen panaszkodtak. A küldöttség adatokkal mutatta ki, hogy a vízlecsapoló társaság védelme alá tartozó földek sokkal kevesebb jövedelmet hoznak mint amennyi kiadás van rájuk. Az adatok szerint egy hold föld után négyszáz dinár állami adót és háromszáz dinár vízlecsapolási díjat kell fizetni, úgy hogy az egész jövedelem, tekintettel arra, hogy ezeken a földeken amugyis gyenge termés szokott lenni, adóba és a vízlecsapoló társaság pénztárába megy. A küldöttség arra kérte a főispánt és alispánt, tegyék lehetővé, hogy a vízlecsapoló társaság fentartása ne csak Bácsmonostor és Svilojevó községekre háruljon, hanem vonják bele a költségek fedezésére azokat a környékbéli községeket is, amelyek eddig nem fizettek vízlecsapolási díjat. A küldöttségnek úgy a főispán, mint az alispán ígéretet tettek, hogy az ügyet megvizsgálják.

Női- és gyermekfehérneműt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérneműszalon készíti Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

MAI HENRIK és FIA
orvosi szakkönyvkereskedő és könyvkiadó
BUDAPEST, IV, MUZEUM KÖRUT 35c.

Most megjelent orvosi könyvjegyzékét szívesen megküldi, bérmentve megküldi. 9180

— **Kétezer énekes vesz részt a horvát millenárius dalünnepen.** Zagreből jelentik: Az ország különböző részeiből szombaton kétezer énekes érkezett Zagrebba, akik résztvesznek a vasárnapi millenárius dalünnepen, amelyen ötven dalárda — köztük a suboticei *Neven Dalovýet* — valamint a cseh-szlávok és lengyel dalárdák szövetsége is képviselteti magát. A dalárdistákat pályaudvaron óriási néptömeg fogadta és Zagreb város nevében *Heinich* polgármester üdvözölte. A vasárnapi *monstre*-hangversenyen kétezer énekes vesz részt. A millenárius dalünnepel egyidejűleg ünnepli a horvát dalárdák szövetsége fennállásának ötven éves jubileumát.

— **Ujból zuhan a francia frank.** Párisból jelentik: A francia frank újabb zuhanása még jobban kiélesíti a gazdasági és politikai helyzetet. A lapok egyöntetűen élesen támadják *Caillaux* pénzügyminisztert.

Kora ősz

*Nyarat mutatnak még a hű lombok
De érzed-é, mit mond a szél?
A kora-ősznek sárga homlokára
Már lulldogál a falevél.*

*A széna már a pajtákba begyűjtve
Az illata is tovaszáll.
S a naptár, ez az újultéti sarló
Ma-holnap mindent lekaszál.*

*S én itt állok. Ujra ősz eicsem
Lobogtatva reményeimét.
Nem hittem a tavaszba, nem a nyárba,
S tél is veré már e szívet...*

*Bevárom most az ősznek koronáját,
Elébe nyújtva homlokom.
S amíg a must, az ősznek vére szétfoly,
A határról gondolkodom.*

Somlyó Zoltán.

— **A sentai szefárd főrabbi rablója.** Sentáról jelentik: Különös rablómerényletet kíséreltek meg pénteken este Szentán, a szefárd-hitközség főrabbija, *Lebovics Mór* ellen. A templomi istentisztelet után, amikor *Lebovics* és családja lakásán mély imádkozásba volt merülve, egy elegánsan öltözött férfi, akinek arcát vörös gummi-álarc takarta, behatolt *Lebovicsék* lakására és revolvért rántva, csendre intette az ottlévő család tagjait. A főrabbi fia, menyé és négy unokája, amikor észrevették az álarcos férfit, rémülten kimenekültek a szobából. *Lebovics* főrabbi csak ekkor nézett fel imakönyvéből és maga előtt látva egy férfit, ijedten kiáltott rá, hogy mit akar. Az álarcos férfi azonban attól tartva, hogy *Lebovics* fia felismeri, a szomszédokat, válasz nélkül elmenekült. A rendőrség megindította a nyomozást a titokzatos férfi ellen, aki valószínűleg ki akarta rabolni *Lebovicsék*at.

— **A »loopingkirály« Noviszadon.** Noviszádról jelentik: *Fronval Pierre*, a világhírű francia pilóta *Morane-Saulnier* repülőgépen pénteken Párisból Noviszádra repült és itt simán kikötött. *Fronval* repülőgépe 120 lóerős *Salusson*-motorral van felszerelve. Egyéb repülőbravurjain kívül arról is nevezetes, hogy a loopingnak nagymestere és legutóbb Párisban három óráig volt a levegőben, amely idő alatt nem kevesebb, mint 930 loopingot csinált és ezzel kiérdemelte a loopingkirály címet. *Fronval* két-három napig marad Noviszadon és utját innen Bukarestbe folytatja.

— **Üzembe helyezték az első Jugoszláviában készült mozdonyt.** Bródból jelentik: Pénteken helyezték üzembe a bródi vagongyár által előállított első keskenyvágányú mozdonyt. Ha az új mozdony megfelelően bizonyul, úgy a bródi vagongyár üzemét átalakítják mozdonyok előállítására. A most üzembehelyezett mozdony az első, amely Jugoszláviában készült.

— Ügyvédi napló. Gyukics Bogdán noviszadi felelőségi bíró ügyvédi naplót és naptárt szerkesztett, mely november második felében hagyja el a sajtót. A napló naptári része tárgyalások és egyéb nyilvántartások számára tabelláris táblázatot tartalmaz, továbbá van benne áttekinthető kivonat az illetéktörvényből, a közvetett adók vezérigazgatóságának fontosabb rendeletei, bírósági és közigazgatási hivatalok névsora, idegen követségek és konzulátusok, továbbá a külföldön levő jugoszláv követségek és konzulátusok címe, az ország összes ügyvédeknek és közjegyzőinek, a vajdasági bírósági végrehajtók címe, postadíjzabások. Ára 120 dinár. Megrendelhető a szerzőnél Noviszadon, aki arra kéri azokat az ügyvédeket és közjegyzőket, akik címeiket eddig nem közölték, hogy saját érdekében tudassák azonnal vele. A napló külföldre is eljut.

— Az első Jugoszláv Szülészeti Egyesület néhány napon belül megkezdte működését. Az alapszabályokat a helyi hatóságok már jóváhagyták és a belügyminiszeri jóváhagyás is rövidesen megtörténik.

— Felüggesztik a burgszinházi merénylő büntetését és kiutasítják Ausztriából. Bécsből jelentik: A országos főbíróválasztás Mencia Carniceva védőjének kérelmére megengedte, hogy a nyolcévi súlyos börtönre ítélt merénylő büntetésének megkezdését felfüggeszék. Az elítélt egészségi állapota oly rossz, hogy nem tartható börtönben. A főbíróválasztás egyidejűleg kijelentette, hogy végre kell hajtani az ítéletnek az országból való kiutasításáról szóló rendelkezését. Most már csupán arról van szó, hogyan juttassák el Mencia Carnicevát az ország határáig anélkül, hogy ezzel egészségének ártanának.

— Műkedvelői előadás Petrovoszelón. A petrovoszelói iparos ifjúság műkedvelő-gárdája vasárnap színelőadást rendez, amely alkalommal Géczy István „A régi szerető” című népszínművét adják elő.

— Két Kossuth-párti pör a budapesti törvényszék előtt. Budapestről jelentik: A törvényszék Schadt-tanácsa szombaton tárgyalta Nagy Vince és Horváth Zoltán Kossuth-párti képviselők pörét, a kiket dr. Eichardt István rendőrtanácsos jelentett fel rágalmozás és becsületsértés miatt. Egy Kossuth-párti gyűlés feloszlata után Nagy Vince nyílt levelet írt a Népszavában a rendőrtanácsoshoz, amelyben hazug fráternek nevezte azért, mert a gyűlés feloszlata azzal indokolta, hogy ott a köztársaságot elítették, holott a gyűlésen a dinasztia sértettségét hozta fel okul a feloszlata. Nagy Vince kérelmére a bíróság elrendelte a bizonyítást arra nézve, hogy a köztársaság éltetése már csak a gyűlés feloszlata miatti izgatott atmoszférában történt. Horváth Zoltán becsületsértésért jelentette fel a rendőrtanácsos, azért, mert őt állítólag »barom állatnak» nevezte egy népgyűlésen. A bizonyítási eljárás megcáfolta Eichardt állítását, miért is a bíróság Horváth Zoltánt felmentette.

— Halálozás. Branovacski Tánó, Branovacski Steván szentlői gazdasági tanácsnok apja, pénteken hatvannyolc éves korában elhunyt. Vasárnap délután két órakor lesz a temetése.

— Szomborban a csendőrség veszi át a lovasrendőrök szolgálatát. Szomborból jelentik: Dr. Tomics György szombori polgármester intervenciójára a belügyminisztérium intézkedett, hogy a lovasrendőrök helyett csendőrök teljesítsenek szolgálatot Szombor külterületén. Milanovics Angyel szombori csendőrpáncsnok már meg is kapta az erre vonatkozó rendeletet.

— Nemzetgyalázásért letartóztatott asztalos. Noviszadról jelentik: A bácskopenrováci csendőrség nemzetgyalázás miatt letartóztatta és a noviszadi ügyészség fogházába kísérte Labad Pál bácskopenrováci asztalost.

— Strauss Richard fékezés zongoraversenye. Berlinből jelentik: »Parergon a Simfonia domesticához zongorára és zenekarra. Opus 73» a címe Strauss Richard legújabb művének, amelyet Wittgenstein Pál, egy félkaru zongoraművész részére írt és a művet neki is ajánlotta. Negyven esztendővel ezelőtt komponálta Strauss Richard a Simfonia domesticát, ezt a pompás zenei burleszket, amelyben már megmutatta országlánkarmait és most az ő félkaru pártfogoltja kedvéért ráadást adott hozzá. Wittgenstein Pál nem Bécsben, hanem Drezdában játszotta el először Strauss új kompozícióját, ami azt bizonyítja, hogy Strauss Richard még mindig duzzog a bécsiekre.

— Keresik az öngyilkos betegségyező pénztárnok kezén eltűnt ötvenezer dinárt. Sztarakanizsáról jelentik: Hangya János, a sztarakanizsai munkásbiztosító pénztárnoka ötvenezer dinár tagdíjait nem tudott beszámolni, ezért a vizsgálat megejtése után agyonlőtte magát. Öngyilkossága előtt egyik barátjának levelet hagyott hátra, melyben azt írja, hogy csak így kesten tudják, hová helyezték a pénzt. Az ügyészség a levél alapján büntügyi nyomozást rendelt el Hangya szentlői és kanizsai jóismerőseit és barátait kihalgattatta. A vallomásokról felvett és az ügyészségre felterjesztett jegyzőkönyvek alapján fogja az ügyészség a további intézkedéseket megtenni.

Dr. Wohl József specialista szülész és nőorvos régi lakásán (Wilsonova ul. 23.) rendel. Elfogad szülönöket házi ápolásra.

Thé dansant a kaszinóban. Tegnap számunkban közöltük a kaszinó első teájának dátumát, amennyiben az ma, vasárnap délután öt órakor lesz megtartva.

Dr. Klein Endre a giesseni nőgyógyászati klinika v. assistense visszaérkezett és rendelését újból megkezdte. Scenanski (Zentai) put 12. Telefon 236.

Kraljevbregei pezsgó a vezető márka

Mielőtt vásárolj jégszekrényt, sörparatust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégszekrény-, fabutor- és rézarugyártól Subotica, Jugovičeva 25.

Roth Olga kozmetikai intézetében Kralja Aleksandra ulica 4 szám alatt, a Rossija-Fonciere palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbírhám-lasztás alkalmatlan hajszaalak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérlítő és szeplőkenőcsök.

Szívbetegségek és érlemeszesedésben szenvedők a természetes »Ferenc József» keserűviz használata által könnyű és pontos bélműködést érnek el. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferenc József víz, a véredények megbetegedésénél is kifizető szolgálatot tesz. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

GYÓGYSZERTÁR BÉRLETET KERESÉK
 mielőbbre, lehetőleg a Vojvodina területén. — Ajánlatok „S” jelűre a Bácsmegyei Na-ló noviszadi fiókjához küldendők. 9080

SPORT

A Jugoszláv válogatott Prágában. A jugoszláv válogatott szombaton utazott el Prágába, ahol október 28-ikán mérkőzik Csehszlovákia reprezentatív csapatával. Ezúttal negyedszer találkozik a két válogatott egymással. Első ízben 4:3 volt a jugoszláv csapat javára, másodsor 4:4 arányban eldöntetlenül végződött a mérkőzés, harmadszor pedig a csehszlovákok győztek 2:0 arányban. A csapatot, amelyben a megbetegedett Ifkovic helyett Pazsur I., Concordia játékosja játszik bal hátvédet, Krscelics szövetségi kapitány, Ribeh szövetségi titkár és Zimaja szövetségi kapitány kísérték el. Prágából Padovába megy a válogatott, ahol november negyedikén Olaszország válogatottjával mérkőzik, november nyolcadikán pedig Nápolyban Délolaszország válogatott csapata lesz az ellenfele.

KINTORNA

Turga Balázs uram tegnap temette a feleségét és ma már tele van az udvara a szomszédokkal. Még az öreg Csajti András is eljött, aki pedig messze elkerülte évek óta, hogy egy korcsmai verekedés alkalmával Balázs uram eligazította a dolgát.

Turga Balázs ott jár az udvaron és hallgatja, amint egyik is, másik is oda szól neki.

— Ne buslakodj Balázs, odaadom a Lizit hozzád feleségül, — mondja Béres István.

— Na már akkor inkább az én lányomat vedd el Balázs, a Pannát, — ajánlkozik Csontos Nagy Imre.

— Én meg a'mondó vagyok Balázs, az én leányomat vedd el, a Zsuzsit, — dupláz rá Véges Kis András.

— Nem oda Buda, — kiáltja Csajti András — a Balázs felesége az én lányom lesz, a Jutka.

Egyideig türelmesen hallgat Turga Balázs. De végül mégis kifakad:

— Most tudnak kendtek gyünni, ugy-e? De mikor tavaly megdöglött a lovam, akkor nem tudtak gyünni, hogy nesze Balázs, neked adom a Rarót, a Keselyt, a Sárját...

Vidéki vendég érkezett látogatóba egy családhoz, amelyet sok gyermekkel áldott meg az ég. A háziasszony körül ott rosszalkodik mind a nyolc maszatos gyerek.

— Szereti doktor a gyerekeket? — kérdezi aggódva a háziasszony.

— Csak akkor szeretem, ha bögnek.

— Hogy-hogy amikor bögnek?

— Mert akkor kiviszik őket a szobából?

Az orvoshoz beállított a napokban egy páciens és elmondta, hogy szenvedélyes dohányos, de napok óta nem tud dohányozni.

Az orvos egy finom cigarettát nyújtott át neki e szavakkal:

— Na, hadd lássuk, próbálja csak szívni.

A páciens mohón szivta a cigarettát.

— De hiszen ez nagyszerűen megy.

— szót az orvos — miért mondja, hogy nem tud dohányozni.

— Ja, doktor ur — válaszolt a páciens — ha ingyen kapom, akkor tudok.

Megy két idősebb, ugynevezett közriszteleben álló ur, mely beszélgetésbe mélyedve. Egyszer csak észreveszi az egyik, hogy egy utcai suhanc egy előtte haladó embernek a zsebéből óvatosan kihuzza a zsebkendőjét.

— Te — figyelmezteti a társát — nézd a zsebmetszőt. Zsebkendőt lop.

A másik hédten a zsebéhez kap, félig kilógó zsebkendőjét visszadugja, aztán végigné a rongyos suhancot és a barátja felé fordulva halkán mondja: — Hagyjuk futni szegényt, valamikor mink is voltunk fiatalok.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. október 24.

Zürich deviza 9.21 1/2.
 Budapest deviza 1261—1265, valuta 1251—1265.
 Berlin deviza 74.2—74.4 milliárd márka, valuta 73.9—74.3 milliárd márka.
 Trieszt deviza 44.70—44.85.
 London deviza 274.
 Newyork deviza 178.25.

Zürich, okt. 24. Zárlat: Beograd 9.21 1/2, Páris 2165, London 2516, Newyork 51.925, Brüsszel 2365, Milanó 2060, Amsterdam 20890, Berlin 12.375, Bécs 73.15, Szófia 3.80, Prága 15.375, Varsó 85, Budapest 72.70, Bukarest 2.475.

Beograd okt. 24. Zárlat: Páris 237.50, London 273.75, Newyork 56.40, Milanó 224, Berlin 13.46, Bécs 7.955, Prága 167.40 Bukarest 26.75, Szaloniki 75.

Zagreb, okt. 24. (Magántorgalom): London 273.75—274, Newyork 56.37—56.40, Trieszt 224—224.25, Bécs 7.96—7.965, Prága 167.50—167.75, Zürich 10.885—10.89.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 24. Buza: 2 vagon bácskai 76—77 kilós 2%-os 245 dinár, 3 vagon bácskai 76—76 kilós 2%-os 250 dinár, 1 vagon bácskai 77 kilós, 2%-os 250 dinár, 2 vagon bánáti Szentá paritás 250 dinár, 30 vagon bánáti 77 kilós, 2—3%-os Beeskerek, Bega állomás 250 dinár, Tengeri: 4 vagon bácskai 175 dinár, 1 vagon bánáti, Szentá paritás 177.50 dinár, 21 vagon szeróni, Sr. Mitrovica, zsákokban XI. 15. 170 dinár, 2 vagon szeróni 160 dinár, 4 1/2 vagon bánáti Szentá 155 dinár, 7 vagon szerbái: Beograd paritás 175 dinár. Irányzat: változatlan.

Szentlői gabonaárak, okt. 24. A mal piacon a következő árak szerepeltek: Buza 240—242.50 dinár. Uj tengeri 95—100 dinár. Decemberre 105 dinár. Január—februárra 107.50 dinár. Március—áprilisra 110 dinár. Csöves 65 dinár. Zab 130 dinár. Arpa 150—155 dinár. Sörarpa 170 dinár. Bab 160—175 dinár. Liszt: 0-ás 400 dinár. Főzölliszt 350 dinár, 5-ös kenyélliszt 300 dinár. Tarmányliszt 150 dinár. Korpa 140 dinár. Irányzat: lanya-ha.

Csikágói gabonatőzsde, okt. 23. Buza decemberre 142.125, buza májusra 140.75, Tengeri decemberre 74.12, tengeri májusra 79. Zab decemberre 38.75, zab májusra 43.25. Rózs decemberre 79.625, májusra 85.

Newyorki gabonatőzsde, okt. 23. Buza 161.25—163.125, Tengeri 96.125, Liszt 725—775. Az irányzat tartott.

AZ ÚJ MORAVETZ ALBUM

az idei karácsony szenzációja lesz!
 Karácsonyi albumot addig ne vegyen, amíg az új MORAVETZ ALBUMOT nem látta!

Ritka alkalom mindazoknak, kik butort akarnak venni. Lásd az „Atlas” d. d. Noviszad, Šumadijska ul. 10. (a Haldéra tui) birde ésöt

S z é k e l y A.

ezideig még nem hallott olcsó áron legjobb minőségű angol szövetekből a legegészségesebb férfi ruhákat készíti.

Subotica Halpiac.

NYILTTÉR.

(Minden külön értesítés helyett)

Mély fájdalommal jelentjük, hogy szeretett anyánk

Özv. REINER LAJOSNÉ
szül. HIRSCHLER SÁRA

f. hó 11-én csendesen elhunyt.

Pančevo, 1925. október hó.

A gyászoló család.

SENAT GRADA STARE-KANJIZE.

Br. 7198/925. sen.

Objava licitacije.

Gradski Senat raspisuje ofertalnu licitaciju za zidanje nove poštanske zgrade. Posao izdaje se po radovima i ujediničnim cenama.

Popisno taksirane ponude imaju se podneti gr. savetu najkasnije do 6. novembra prepodne 11 sati u zatvorenim i zapečaćenim kuvertama.

24. sata pre gornjeg roka ima se u gr. dom. blagajnu kaucija uložiti, a priznanica prikjučiti ponudi.

Plan proračun, uslovi i formulari za ponudu mogu se dobiti u gr. inžinjerskom zvanju prepodne od 9 do 11. sati.

St.-Kanjiža, 21. oktobra 1925.

9163

Gradski Senat.

Meghívó.

A Subotikai Általános Ipartestület 1925. év november hó 1-én határozatképtelenség esetén, 1925. év november hó 8-án délelőtt 10 órakor saját helyiségekben rendkívüli közgyűlést tart, amelyre az Ipartestület tagjait ezuton tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés megnyitása, jegyzőkönyv hitelesítésére 4 tag kijelölése.
2. Május hóban magtartott rendes évi közgyűlés által kiküldött felülvizsgáló bizottság jelentése.
3. 2 számvizsgáló megválasztása.

9185

Az elnökség.

Három üzlethelyiség még e hóban a főtéren gyümölcs piacon örökáron eladó előnyös föltételekkel. Bővebbet Földes ruhaüzlet.

8941

Hirdetmény.

A bácskonovoselói halászat 1926 február 15-től 3 évre árverésen bérbe adatik. Zárt ajánlatokat 1925 november 8-án délelőtt 10 órakor Novisad, Vilsonov trg 5. sz. alatt kell beadni.

Az ajánlattal 15.000 dinár árverési kaució készpénzben leteendő.

Ha a zárt ajánlat nem kielégítő, szóbeli árlejtés tartatik.

Részletes föltételek alantícimen kaphatók.

Bácsko-Novoseló, 1925. október 16.

9192

Schaffer Samu öröküsei

Értesítés.

„Nada“ kiházasító és „Dar“ születési segélyegyesület tagokat felvesznek. Harambašićeva ulica 25. Jogakadémia mellett.

Mindszenti koszorukra előjegyzéseket a legolcsóbb árban már most elfogad

Balog Lina
virágüzlet
Rávan szálloda mellett

Braćalöwy

SUBOTICA

Jelašićeva ulica 5.

Riskápolnával szemben

Decsy patika mellett

300-as számú prima

Ibolya vászon D. 20.—

VÁSZON D. 15.—

Herm. Pollack-féle

VÁSZON I-a D. 13.50

SIFFONOK D. 11.50

CÉLUNK:

Nagy forgalom,
KIS haszon.

PORZOL

vetőmagvak

száraz csávázására

Biztosan megvédi búzáját űszöggár ellen!
200 g (2/5 kg) PORZOL kell 100 kg buza pácolásához

PORZOL-lal 10 perc alatt 100—200 kg vetőmag vetés közben is pácolható

PORZOL-lal pácolt vetőmagot nem kell szárítani, azonnal el lehet vetni

PORZOL-lal pácolt búzát nem bántják az egerek

PORZOL erősen fokozza a mag csiraerejét

PORZOL többtermelést biztosít

Minden haladó gazda

PORZOL-lal pácolja búzáját!

Kérjen ismertetőt és árajánlatot

„KAŠTEL”

Tvornica Kemijsko-Farmaceutskih Proizvodad, d.

KARLOVAC

6491

DUNAV

BIZTOSÍTÓ R. T. ZAGREB

Vezérügynökség: SUBOTICA, VILSONOVA UL 11
TELEFON 7—97.

Foglalkozik a biztosítás minden ágával:

élet-, hozomány-, nyugdíj-, árvaellátás, katonai szolgálat, tűz-, betöréses lopás, baleset-, szavatosság, autó-, jég-, transport-, üveg-, géptörés- és üzemszünetelés (chomage) esetére való, továbbá gyermekbiztosítással.

Élet-, hozomány-, nyugdíj- és katonai szolgálat esetére való biztosítás

heti befizetésekkel

Minden hóban egy darab 10 dináros szelvény váltandó be. Minden 10 dinár ellenében 10.000 din. tőke biztosított

A tőkegyűjtés legegyszerűbb és legkönnyebb módja. Legolcsóbb díjtételek a biztosítás minden ágában.

Tekintse meg raktáramat

és győződjék meg

áram olcsóságáról. Az űszi és téli idény beálltával ajánlom a nagyérdemű közönségnek dusan felszerelt raktáram megtekintését, hol nagy választékban, minden minőségben és olcsó áron kapható

férfi és női kabát és ruhaszövelek

páják és minden a rőfős szakmába tartozó áruk.

Maradékokban állandó nagy vásár

EVETOVICS MIKLÓS

rőfős üzlete, Paja Kujundžićeva ulica 11.

Molczer-ház

9024

ELŐNYOMDÁT

modernül felszerelve legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA

ELŐNYOMDA BERENDEZÉSI VÁLLALAT (BAČKA)

VÉGYE MEG A FENEMLITETT

CÉGNEL AZ ELŐNYOMDÁT SAJÁT ÉRDEKÉBEN

Lánghalál

ideális legolcsóbb kézi

tűzoltókészülék

Kipróbálva és kiténtve a ljubljunai, zagrebi és osijeki kiállításokon. Subotican a legjobberedménnyel bemutatva

Vezérképviselő: M. Vágó, Subotica
Masarikova ul. 34

9199

Fűzőkülönlegességek

toilett fűzők elsőrendű drillből már 250 dinártól, a legkényesebb igényeket is kielégítő selyem fűzők legszebb kivitelben 400 dinártól kezdve

DIMITRIJEVIC JULISKA FÜZŐTERME SUBOTICA
Skotus Viator ul. 10

1121

Veszek használt

Ford személy- és teherkocsikat,
valamint Fordson traktorokat

Esetleg ujjakkal be is cserélem

RODER DEZSŐ, SOMBOR

8908

Olcsó és jó házi kenyér

Din. 3-75

Orient-keks Karlsbadi kétszersült

Graham kenyér gyomor- és cukorhajosoknak

Mayer Alfréd

villanyerőre berendezett üzemében
Subotica, Kakas iskola mellett.

8216

LEVELEZÉS

Starakanjizai urileány ismeretséget keresem szorakozás céljából. Leveleket »Csitria« jellegre a kiadó továbbítja. 9217

Reflektor. Minden sora bugyborékoló boldogságot csókolt felkembe. Ha viszsza gondolok együttlétünkre különös izást érzek bensőmben. Ez a józanság határa. Ne haragudjék csókjaimért. Azok is lelkeleg a Magáéi. Maga fehérség, tisztaság. 9210

Megbízható, szolid, fiatal, jobb nőt állandóan (áno-gatnék). Kimerítő választ »Jobb« jelige alatt kiadó továbbítja. 9205

Eladók

olcsón a palocsai uton, a menhely térszomszédságában 200 négyzetméteres telkek.

Sarokház

5 szoba, 2 konyha, 2 kamara, üvegfolyósó, az egész elfoglalható. **130.000 dinár.** Elcsesélném két szoba és mellő helyiséges modern lakásomat egy szobással. Melom-felügyelő és béresgazda kerestetik. »Agentura« Subotica, Paja Kujudzica ulica 5. 9223

HÁZASSÁG

Nősülne 35 éves, izr. nőtlén bácskai iparos, feleségül vennék olyan háziassan nevelt izr. leányt, esetleg gyermektelen özvegyet, ki üzemen gyári-lagi berendezéséhez legalább 150.000 dinárral hozzájárulna, vagyonom cca 250.000 dinár. Csakis teljes című levelekre válaszolok, amit »Komoly« jellegre kiadóba kérek. 9175

Házasságot diszkrétén közvetíték. Előjegyzésbe: földbirtokos, gyáros, bankigazgató, orvos, ügyvéd, gyógyszerész, nagyiparos, urileányok, gazdag özvegy, urinők. Megbízást szülők, hölgyek, uraktól elfogadok. »Doktorné« Subotica, Azina 11. 9228

WARDMANN ISTOÁN

üveg- és porcelánkereskedésnek

fiókküzléte

Suboticán, Terezenija-ül. 2 (Kun Szabó pék házában a csirkepiacón)

NOVEMBER HÓ

elején MEGNYILIK. 9221

FOGLALKOZÁS

Sofför, tanult mechanikus, ki kisebb javítások eszközzését is elvállalja, azonnali belépésre kerestetik teher és luxusautóhoz. — Ajánlatok Bresslauer Hinko, Vinkovci céghez intézendők. 9183

Bilanzfähiger Buchhalter, deutsch-ungarischer Correspondent versich in der serbischen Sprache, sucht entsprechende Anstellung. — An die Administration »Buchhalter«. 9277

Tanító elemi iskolai magyar nyelvű tanulókat tanítását elvállalja. Cím a kiadóban. 9230

Megbízható házaspár házmesteri állást keres. Cím: Csurics Péter, Paja Kujudzic 26. sz. 9203

Megbízható vinyellér kapás alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 9211

Utazók varrógépek eladására, helyben és vidékre azonnal felvétetnek. Stern Adolf varrógépkereskedés, Subotica, Jelašićeva ul. 4. 9218

Izr. házvezető három tagú vallásos családhoz felvétetik. Megfelelő személyzet, külön szoba. — Cím a kiadóban. 9222

Kersek azonnali belépésre feltétlen józan, megbízható kéményseprősegédet. özv. Szabó Jánosné, Mali-Idjoš (Bačka). 9226

Munkásleányok felvétetnek. Cím a kiadóban.

Tisztviselő özvegy házvezetőnőnek ajánkozik magányos urhoz, vagy urnőhöz. Cím: VIII. Miloš Obilić 30. Subotica. 9153

Kereskedelmi végzett leány, ki magyarul, németül tud, több évi irodai gyakorlata van, valamint a pénzkezelésben is jártas, állást keres. Ajánlatokat a kiadóba kér. 9154

Tisztviselő periekt szerb, német több évi bankpraxissal pénztárnoki, levelezői vagy más bizalmi állást vállalna Szomborban. — Megkereséseket »Szombor 1200« jellegre a kiadóba. 9092

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és almaszámú számú. Legtöbb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívott jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésekben válaszoljuk meg.

Könnyebb munkához, munkásleányok kerestetnek Weitzenfeld i drug Varni tudók előnyben. 9174

Házmesternek gyermektelen házaspár kerestetik. Jelentkezni Hüter Árpád rövidáranyagkereskedésében. Sudarevićeva ul. 9161

Sofför vagy stabil motorkezelő azonnali belépésre állást keres. Bobán János Mol, Bačka. 9140

Kerestetik egy kertész, ki a virágkerteszehez és a szőlő műveléshez ért. Cím: Pece Ferenc Mali-Idjoš. 9103

Fiatall asztalos segéd állást keres. Cím: Kelemen Ferenc tanító Mali-Idjoš. 9102

Osztályorszátk ügynököket keres Schäffer Hugo bankház, Szombor. 9094

Vendéglőt elszámolásra vagy bérbe keres fiatal szakképzett házaspár. — Cím Gy. V. Bürg. Schiessette, Belackva. 9180

Fogtechnikus önálló, kausuk, arany munkás, azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 9062

Gabonabevásárlónak ajánlok fónalmenti községben. A kiadott értékre teljes biztosíték. Cím a kiadóban. 9054

Jobb családból való leány uricsaládhhoz szobaleány-nak elmenne vidékre. — Megkereséseket »November« jellegre kiadóba kérek. 9158

Jól bevezetett élő-és műrág-üzlet, dohánytözsdevel eladó. Sombor, Kraljevića Đorđe ulica 13. 9176

Bécs varrónő házakhoz ajánkozik napi 60 dinárért, esetleg házon kívül is. Cím a kiadóhivatalban. 9027

Szallagfiűrés forrasztást vállal Kudlik, Poštanska 8. 8951

Tanonc fizetéssel felvétetik Kudlik hangszerkészítőnél. Ugyanott 4 HP villanymotor eladó. 8958

Házvezetőnőnek ajánkozik fiatal özvegyasszony, aki a háztartás minden ágában, varrásban és a gazdaságban jártas. Akár városba, akár falura. — Ajánlatok »Beckereki« címre a kiadóhivatalba. 8982

12 éves gyakorlattal mérlegképes könyvelőné állását változtatná. Ajánlatokat »Munka« jellegre a kiadóba kér. 9011

A kihézasító egyesületek tagjai

10 százalékkal olcsóbban vásárolhatnak mint bárhol és ingyen esküvői tenykeket kapnak

Ádám ékszerésznél, Subotica Rudé ul. 6. Sugár út zeres-ház. 9031

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Kullhanek, Mikló és Társai kazánkovács, gépiavitó műhelye, barátok temploma mögött, Trg Fra Ješe 9, Subotica. Elvállalnak minden rendszerű gőzkazánok javítását, valamint új tűzszekrények készítését, mennyezetek pontos egyengetését, magánjárók alakítását, minden rendszerű gőzhenger kifurását, minden e szakmába vágó vasszerkezeti munkákat és szerszámgépek javítását. 9181

VÉTEL-ELADÁS

Rövid keresztűros zongora jutányosan eladó. — Szilvásy Ferenc, Vilsonova ulica 36. 9202

Borbélyüzlet Amerikába vándorlás miatt eladó. — Tumbász Béla, Crnojevićeva ul. 2. 9213

Sarokház és középház Subotica központján, üzletekkel, lakásokkal, eladó. — Bővebbet: Dr. Blumnál. 9198

Eladó 4 drb cséplő vas-kerék rövid tengelyekkel együtt, 1 drb szalma törék dob, dobtengely csapágyakkal együtt, dobt-csapágy, gyűrűs, az összes kifogástalan állapotban, ára kgr. nyers vas ára, egyben eladva, ugyanott egy keréken álló könnyű elevátor. Csáki István, Mali-Idjoš. 8991

Keménvia háló és uriszo-ba tükkör, lámpák és ervéb háztartási felszerelések eladók. Szegedi ut 127. második ház. 8973

Kazán jó állapotban 6—8 légköri nyomásra 140—420 cm. méretben, kisebb 25—30 lóerős üzemeknek, fürdőnek különösen alkalmas, esetleg nyersolaj tartályra is felhasználható, olcsón és sürgősen eladó. Paromlin Opovo, Banat. 8939

Privát helyeggyűjtemény eladó. Subotica, Palmoti-ćeva ulica 79, Rothéknál. 8889

Eladó 6 HP benzín és petroleummotor 3 lukas morzsolóval és körfűrészszel, a motor nagyon erős, minden célra megfelel. — Krakovsky lakatos Bačka-Topola. 8877

Magánjáró pálinkafőző kazán használt, de jókarban levő, eladó. Schwartz borkereskedő, Senčanski put 17. 8843

Eladó sarokház, jóforgalmu pékséggel, 3 szobával, 3 konyha, pince, bolt, 420 □-öl telken, kifogástalan épület 150.000 dinárért. — Ujházi Vince pék, Senta, Tópart. 8737

Előnyömdát legújabb rajzokkal legolcsóbban szállít Bleier Márk Senta.

Ajánlok téli szállításra olcsó dunai homokot és elsőrendű falazótéglat 100 darabonként vagonba rakva Dinár 550.— nagyon olcsó szállítási díj mellett. Eladó egy cmeletes gép-fészer fából. Merkl János, Sonta (Szond). 9184

Szeifert-féle billiárdasztal bronzveretű, dákókkal és golyókkal, majdnem új állapotban eladó. Bővebbet Dr. Szántó Miklós, Sombor. 9188

Női kalapokat legizlése-sében készítek ötven dinárért. Alakításokat is vállalok. Vukovicseva ul. 27. 9182

Eladó két ház egymásba építve, nagy kerttel, főucca mellett és 7 és fél hold föld két tagban a műút mellett a falu közelében és 8 hold urbéri jog alkalmas szőlőnek és ből-gárkertészetre. Ára százhetvenötézer dinár. Imro Brkić, Dolnji Miholjac, kućni broj 115—116. Slavonija. 9123

Fogorvosi berendezés praxissal, Subotica központján 3 évi lakbérrel eladó. Dr. Blumnál. 9296

Eladó sürgősen 8 HP magyar gazdasági gyári magánjárórógé 1912. évi kiadás kifogástalan állapotban. Csak személyesen tárgyalok. Döme István, Senta, Lazarev ul. 32. 9124

Uradalmi tej kapható Piu-kovics József központi irodájában, Jelašićeva ul. 4. 9084

Aki előbb rendel — előbb kap!

Szenzációs fordulót az autóiparban!

Henry Ford szakit az eddigi modellekkel és

teljesen új típusu FORD-AUTÓK

vannak már uton Amerikából. Az új modellek alacsonyabbak és hosszabbak, a benzintartály a motor fölé került, az ülések mélyebbek, a lábhely hosszabb, a csukott kocsik marron és sötétzöld színűek, nikkel hűtővel és lámpákkal. A kocsik prononcirozott hullámvonalukkal feltűnően elegánsak. Azonnal megrendelhetők novemberi szállításra:

KLEIN GÉZA & FIAI FORDLERAKAT

Telefon 55. SUBOTICA Telefon 55.

KORZÓ MOZI

Okt. 26. nov. 1.
Egész héten

**VIRRASZTANAK
A FEGYVEREK**

Claude Ferrère a Csata
irójának második világ-
attrakciója, melyet Ju-
goszláviában Subotica-
mat be elsőnek.

Karneval, Szerenád a ten-
geren, Virágkorzó, Tűzi-
játék, Csatahajók ütközete
Szerlem, Tánc és pazar
kiállítás jellemzik a filmet.

LIFKA MOZI

Hétfő—szerda

Karlo Aldini

dallás természetű atléta férfi-
szépség felléptével

24 órás gentleman

Csütörtöktől

A IV. PARANCSOLAT

Szózat az anyákhoz
6 felvonásban.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és emelés
két sorosra számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak falblyegzett jelzés leveleket továbbítunk
Kérdések, közlésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Orvosok figyelmébe!
Rendelőszoba, butorok
sürgősen eladó, nagyon
olcsón. Cim a kiadóban.
9016

Motoros morzsólót, hasz-
nálat, de jó állapotban
olcsón elad David Heisler
i Sin Stara-Pazova.
9020

Kánári madarak, bördi-
vány, kályha, eladók.
Sine Graica ul. 10. 9214

Keresek megvételre egy
használt amerikai 9-ás
nagyágú nyomdai gépet.
Cim a kiadóban. 9215

Staramoravicán főtéren
levő ház üzlethelyiséggel,
lakással eladó, esetleg ha-
sznolható kiadó. Bővebbet
Berger Sándornál, Sta-
ramoravicán. 9164

Negyven család méh, fel-
szereléssel, hangverseny-
fuvola, pikkoló, gramofon
jutányosan eladó. Holló
Ernesztiné, Oroszlámos.
9160

Eladó egy elarusító fabó-
dó 3 méter hosszú, 2 1/2
méter széles gyönyörű ki-
vitelben, egy ajtóval és
két ablakkal, 8 csavar al-
tal könnyen összerakható.
Cukrásznak, trafiknak stb.
nagyon alkalmas. Összeál-
lítva meglátható Glaser
fatelepen Bajmok. 9093

Eladó 5 HP 220 voltos vil-
lanymotor körfűréssel ko-
csíra szerelve, 60 mtr ká-
belvezetékkel és egy ku-
ricadaráló 2 1/2 méter-
máza óránkénti teljesít-
ménnyel teljesen új álla-
potban. Glasner fatelepen
Bajmok. 9082

Nagyobb motormalom jó
buzatermő vidéken min-
den elfogadható áron ke-
vező fizetési feltétel mel-
lett más vállalkozás miatt
eladó. Csak személyesen
tárgyalok. Szász György,
Adorján (Bačka). 9101

Antik vitrin berendezve,
ebédlő, háló, konyhabutor
eladó. Cim a kiadóban.

KISS ZÁLOGINTÉZETE
mindenféle értéktárgyakra
kölcsönt ad. Zálogból
visszamaradt cirka 500
méter sötétszürke finom
gyapjuszövet, szállításra;
v. férfi, női raglán és téll-
kabátnak való. Ékszer,
ruhák, kabátok, fémérme-
nyek és minden más tár-
gyak állandóan olcsón el-
adtnak. Subotica, I. kör,
Bozoviceva (Kinizsi) ul.
12. 5607

Naponta
friss pörköltkávét
csak
Sugár Manonál
kapható Suboticán.

UI zongorák, pianinok,
csakis elsőrendű világ-
márkák, a leghosszabb le-
látatu részletfizetésre ka-
phatók 10 éves jótállás
mellett. Legnagyobb vá-
laszték az országban. Kap-
hatók Kain Lajos hang-
szerkereskedőnél Suboti-
ca, Városháza. 2942

Ingyen egy divatos sapka
minden vásárlónak, ki ru-
haszükségét Földes Samu
ruhaüzletében szerzi
be. Jelenleg a Jugoszlaven-
ska Banka épületében, a
főtéren. Az összes rak-
táron levő árukat: bór-
kabátokat (Din. 975), szőr-
megalléros és béléses téll-
kabátokat, elegáns raglá-
nok (Din. 750), gyer-
mekkabátokat, divatos
női kabátokat (Din. 700) és
leányköpenyeket 20% ár-
engedmény mellett áru-
sított ki. Üzletáthelyezés
miatt. Hivatkozou az új-
sághirdetésre. 5984

Nea-Crem
legmegbízhatóbb
arc- és kezápoló

Családi házak eladók. Bu-
torozott szoba központon
urjembernek azonnal ki-
adó. Lakások elcsesérése.
Butorok, hálószoba, ebéd-
lőkredenc, székek, kihu-
zóasztal, Vitrin, cimbalom,
zongora, hegedűk, előszo-
bafal, Pallas lexikon ol-
csón eladók. Langné, Agi-
na 11. 9227

Úvegezett állványok, pul-
tok és egyebek eladók.
Trumbiceva ulica 11.

Borvevők! Forduljanak
saját érdekeikben köz-
vetlenül hozzánk, bor-
termelőkhöz, hol állan-
dóan olcsó szállítóhordók
is kaphatók, kölcsönként
is. Felvilágosítást ad Uj-
házy János, mint a Wein-
baugesellschaft tagja Be-
laerkván, Banat. 9053

Eladó egy szekrény és
egy mozdó, nagy tükör-
rel mind diófából. Cim
a kiadóban. 9050

ÉKSZEREK
ARANYLANCOK, ÓRÁK
REPOVICS-nál
Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett
Ékszerfogadások megvárhatók.

Gyümölcsfák őszi szállí-
tásra, u. m. alma, körte,
cseresznye, meggy, kaj-
szí és őszibarack. Bokor
és futórozák legjobb fa-
jokban 10 din. darabon-
ként. Akácia nagy kész-
let, 5 éves példányok da-
rabonként 10 dinár. Disz-
fák, díszcserjék 5—25 di-
nárig kaphatók. Városi
kertészet Szentá. 9034

Prémes gasztdáskabátok,
borkabátok, fiukabátok,
raglánok, női és baktis-
felöltő különlegességek ol-
csón beszerezhetők Eisler
Izsónál. Barátok templa-
ma során. 8987

35 HP Röck-féle stabil-
gőzgép, kondenzátoros,
alacsony magas nyomá-
su, hozzá egy Kormvall
kazán 36.56 négyzetmé-
ter tüzfűléttel olcsón,
jutányosan eladó üzem-
nagyoobbítás miatt. Pfeif-
fer Pál és fia motormal-
ma Bajmok. 9023

Jókarban levő 4 HP ma-
gánjáró benzinnmotor szal-
lagfűréssel eladó, üzem-
ben megtekinthető. Cim:
Gyümölcsös bódé, zsidó
templomnál. 9127

Eladó több használt, de
jókarban levő butor. Zmaj
Jovina 13, az udvarban.
Ugyanott egy bolti helyiség
kiadó november 1-re. 9224

KÉRJEN

Jedel DEDY

CIPŐKRÉMET!
GYÁRTJA:
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.
NOVISAD

Heumann Mór Karadordev trg 12.
volt
könyv-, zenemű-, „Národ“ kávéház
írószere és Kunetz-féle házba
papirkereskedését helyezte át.

Balog Lina

Állandó kiállításban veheti minden alkalomra a
legszebb és legolcsóbb ajándékokat
Kényelmes fizetési feltételek!
Subotica, Aleksandrova 5. (Bírány szálló mellett)

Kötött jumper
igazi gyapjuból, minden színben 34 din.
Divatos mintákkal 62 din. Tekerő bluz
vastag, kék gyapjuból 76 din. Divatos
mellény 98 din. Előkelő, szép 150 din.
Ujdivatu kötöttkabát 220 din.
Sztétküldi: 1461

R. Stermecki nagyáruház
Celje No. 27. Slovenija

Arjegyzéket 10:0 órával küldünk minden-
kinek ingyen. Szövet, kam arn és más
rófósaru-mintákat csak 8 napi megtekintésre.
Ha az arn nem megfelelő és nincs vegnői
elvágva, kicseréljük vagy a pénzt vissza-
küldjük. Rendelést 500 dinaron felül ber-
mentve küldünk.
Kereskedőutazókat felveszünk! Kereskedőknek angró árák!

Gesztenye eladás Szücs
Lajos, Kralja Petra ul. 61
Sombor. 8768

Nősülés céljából óhajt
33 éves elegáns beogradi
izr. bankigazgató megfie-
elő vagyonnal rendelkező
hölgyvel, esetleg fiatal
özvegyvel megismerkedni.
Hozzájártozók közvetíté-
sét szívesen látom. Fény-
képes leveleket Markovits
Mihajlo Beograd, Poste
Restante kérek. 8760

Eladó birtek, 115 kat. hold
szántóföld, ebből 30 hold
lucerna, artézikut, holdgár
kerteszet igen jó és bő le-
gelővel. A birteken egy
60 méteres istállóépület
van, 50 méteres lakóház,
kertészlakással, göré, gép-
szin, kovácsműhely. A
birtek Obilicevo határában
fekszik. Érdeklődni Nijikoy
Lajosnál, Nava-Kaniza. 9157

SIRKOSZORUKAT
mű- és élő kivitelben
előnyös árak mellett
ajánl mindenszentekre

HORTENZIA
Subotica, Trenkova ul. 2

Eladó vagy kiadó jófor-
galmu korcsmahelyiség.
Cim a kiadóban. 9179

Asztrakán kabát olcsón
eladó. Holländer Jenő-
nél. Barátok temploma
mellett. 9173

Portálé eladó! Balázs J.
Jenő női-, férfi-, divat- és
rövidárukereskedőnél, Ka-
radiordev trg 3. 9170

Keresek bérbe, esetleg
megvételre 1 drb 12 HP
stabil benzín- vagy nyers-
olajmotort. Rajčić Mlin.
9155

Retortafaszenet és tüzfűt
ajánl a teslici iparművek
vaidasági vezérképviselője
Hubert Lajos, Novisad.
Postafiók 25. 6751

Stelázi és pult olcsón
eladó. Cim a kiadóban.
9142

Keresek bérbe egy há-
zat 3—6 üres szobával
és összes mellékhelyisé-
gekkel. Cim Engel Béla
III. kör, Josiceva ul. 8.
8133

Szomborban a központ-
hoz közel egy hatszobás
ház, három szoba azon-
nali beköltözhetőséggel
jutányos áron eladó. Bő-
vebbet ugyanott. Ko-
sovska ulica (Völgy-u.)
6. sz. 9134

KÜLÖNFÉLE

Cipésszaklap megrendel-
hető Berger Sándornál
Staramoravicán. Előfize-
tés félve 50 dinár. Mu-
tatványszám 10 dinár. —
Megjelenik kétszer havon-
ta. 9163

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Amit minden lánynak tud-
nia kell esküvője előtt!
Husz dinárért a házaset-
ben feltétlenül szükséges
tudnivalókat tartalmazó
128 oldalas könyvünket
utánvétellel küldjük, ha le-
velezőlapon megrendeli.
Adonis, Subotica, posta-
fiók 107. 9111

Centralna Banka szubo-
ticai zálogosztálya Ale-
ksandrova ulica 4. Állan-
dóan folyósít kölcsönöket
ékszerre és mindenféle
árukra. 8920

Bolt, műhely, raktár, ut-
cai lejáratu pince Suboti-
ca központján, kiadó Dr.
Blumnál. 9197

Nagy műhely, vilanyvilá-
gitással raktárnak is ki-
adó. Pukkel, Bajski put 9
9204

Butorozott szoba, esetleg
zongorahasználattal, kiadó.
Cim a kiadóban. 9216

Beltéren utcai pincehelyi-
ség kiadó. Bővebbet: Vil-
sonova 4. 9225

Házaspár tiszta butoro-
zott szobát keres kony-
hahasználattal. Ajánla-
tok »Mérnök« jeligére
a kiadóba. 9075

Palicson közel a vasutállo-
máshoz uriházban jutá-
nyosan kiadó egy, esetleg
két elegáns butorozott
tiszta meleg szoba külön
bejárattal. Cim: Kmetz
fűszerüzletben. 9067

Két utcai nagy, száraz
pincehelyiség a beltéren,
mely üzletnek is megfelel
november elsejére ki-
adó. Cim a kiadóban.
9066

Keresek egy Crikvenicá-
ra utazó hölgyet, kivel
együtt utazhatnék. Cim
a kiadóban. 9042

Értesitem összes ismerő-
seimet és barátaimat,
hogy a Tri Šesira nevű
vendéglőt átvettem és
magam vezetem. Szolid
árak. Kifűnő kiszolgálás.
Egész éjjel nyitva. Jovan
Krnjac. 9006

F. BACHINGER SUBOTICA

TEMPLOMARANYOZÓ és OLTÁRÉPÍTŐ

Faragott facsil-
lárok gyártása
Arany, antik és
bronz kivitelben.

Képkereket különlegességek gyártása.
Modern képkerekezés
Kézimunkák szakszerű keretezése
Feszületek, szent szobrok és
aranyozott áruk gyártása

Amundsen

Göteborg, október

A Grand Hotel portása a hallból nyíló kis szalóhoz vezet. Mr. Amundsen a félkettős oslói vonattal érkezett az éjjel, a névgyeget és izenetet átadták. Az üvegajtón keresztül megismerem az arcképeiről. Az asztalnál ül, szembe velem egy harmincon alóli fiatalember és nagy reverenciával jegyzi a sarkutazó szavait egy blokkba. Interview. Megzavarom. Amundsen feláll, mosolyogva kezét szorít és angolul szól: öt percet kér, a helyi sajtót kell ki-elégítenie. Leülök a hallban, szembe az íjegajtóval.

Amundsen középtermetű, sovány, izmos; a fizikuma fölér egy negyven éves atlétával. Erősen kopasz, a kevés haja köröskörül hófehér. Simára borított arcán ezer apró ránc, erős, hajlott keselyű orrával rendkívül szimpatikus. Igen jó szabású ruha van rajta s az egész ember a napos reggeli órában friss, úde: elkultivált oslói finom ur ember. A társaság harmadik tagja Larson hadnagy, aki az Északi tengerben a 88. fok alatt azzal töltött két hetet, hogy vágta a jeget 300 gramm napi táplálékkal. Amit kivágott, pár óra múlva befagyott. A végén, mikor a 300 gramm is fogytán volt, olyan gyorsan dolgozott, hogy a repülőgépet ki tudta ásni jég sírjából. Larson hadnagy már jobban megközelíti azt a típust, amit a polgárember vagy a moziszinész egy sarkutazóról elképzelt. Magas, izmos, fiatal, feltűnően jó külsejű. Szurke golf-kosztumban egy karthauzi barát flegmájával szívia angol pipáját s talán arra gondol, hogy a hathónapos felolvasó turán, melynek első állomása Göteborg, az utolsó valamikor tavasszal London lesz, közben egész San-Francisco-ig minden valámire való város — hányszor kell átessenők az interview unalmain.

Ahogy Amundsent messziről figyelem, a pozában, fölényességében valahogy a nagy norvégot látom svéd talajon. A három rivális skandináv nemzet — a svéd, norvég és dán — közül, talán Norvégia termelte ki mindig a legnagyobb emberpéldányokat. Ibsen, Grieg, Björnson, Ole Bull contra Ericson, Nobel, Strindberg, Zorn. Még ma is: Knut Hamsun versus Selma Lagerlöf; s most Amundsen.

Az öt perc letelt, Amundsen már jön is és átmegegyünk az írószobába.

Az interview száraz, heves ütemű, ugyszólván business-szerű. Pontos adatok kellenek. Az oslói és római sajtóirodák és levelezők két nap előtt adták közre a szenzációt a jövő tavaszi sarkutazásról, mely az olasz államtól vásárolt kormányozható léghajón fog lefolylni s a ma reggel érkezett párisi lapok egy csomó hamis adatot hoznak. Ez subjektív okokból kellemes.

Amundsen diktál:

— Három darab kétszázötven lóerős Maybaum motor... Pelham... a Spitzbergák... tizenhét résztvevő, több nem fér el... egy norvég újságíró... mozioperátor... Larson hadnagy... két külföldi: Signor Nobile, a gép olasz konstruktora és Mr. Ellesworth... 400.000 dollár, a felét Ellesworth fizeti.

— Ellesworth különösen érdekelt beszéljen róla.

Amundsen hirtelen fölmelegsik.

— A legnagyobb ember, akit valaha életemben láttam. Tipikus amerikai sportsman a legkülönb fajtából. Mikor az én gépem motorja felmondta a szolgálatot, ő is leszállt és azonnal, abban az irtózatossá érő megfeszítésben, abban a lelki depresszióban, amiben azokon a kijátástalan, sőt napokon kinlódunk, az ő optimizmusa, kedélye tartotta bennünk a lelki erőt.

— Gondolt-e arra, hogy elvesztek, hogy nem fognak tudni visszatérni?

Amundsen mosolyog.

— Attól a pillanattól kezdve, hogy leszálltunk, a jégen és a vízben — a napok multak — egész addig a pillanattig, amíg a motor megindult, teljesen a

tudatában voltam annak, hogy élve nem kerülünk vissza.

Ez volt az egyetlen subjektív kérdés. Valahogy úgy éreztem, Amundsentől nem szabad mást kérnem, mint adatokat.

Ahogy ezt az ötvenöt éves gentleman néztem, arra kellett gondolnom, hogy harminc év előtt egy millió dollárt örökölt az apjától. Azóta életének nem volt más célja, minthogy kitűzze a norvég zászlót egy hókupacha vagy lyukba, amit egy jégdarabba vagy sziklába vagy összefagyott földbe vág. Harminc éves utópia, egy generációra való idő energiája, aminek nem lett volna egyéb tanúja, mint egy pár elkínzó, ha'átra emervált honfitárs és összes emléke egy pár fotográfia. A harminc esztendő verkedésnek összes eredménye egy név: Amundsen, amit mindenki ismer: ára egy nagyszerű ifjúság minden energiája és illúziója és egy millió dollár. Mert abból már a múlt évben nem maradt egy cent sem. Ekkor jött Mr. Lincoln Ellesworth, egy amerikai ur, 44 éves, egyetlen fia egy yankee milliomosnak, egyetemista korában amateur birkozóbajnok, mindjárt a háboru elején francia repülőtiszt — nem volt türelme megvárni, míg Roosevelt honfitársai fölébrednek — szóval egy amerikai sportsmann, aki kifizette az ötvenezer dollárt, amibe az expedíció került, mert a kis nemzetek csak a nemzetiséget adják az ilyen utópiák-

hoz. Amundsen természetesen megengedte az amerikainak, hogy saját magának is építhessen egy gépet és hagyta, hogy vele menjen. A 88-ik foknál a jég közé szorult gépek körül azután rájöttek arra, hogy a repülőgép nem alkalmas ilyen kirándulásokra, legközelebb mással fognak kísérletezni. Ez a terv túlságosan hipotetikus volt akkor, mikor a főszereplőnek még annyi optimizmusa sem volt, hogy élve el fog omnia kerülni. Valahogy mégis sikerült s ez az ur, alig hogy kipihente magát egy kicsit, felolvasó turára indul, hogy összeszedje a költségek felét, azt a kétszáz ezer dollárt, amire szükség lesz. A másik kétszáz ezer már meg van, ezt Ellesworth fizeti.

Amundsenhoz menet kiagyaltam egy csomó hatásos kérdést, ilyesmit:

— Mi az alapmotívuma ennek a harminc éves küzdelemnek: tudomány-szomj, hazafiasság, sport — vagy egyéb? De nem kérdeztem, sem ezt, sem a többit, hanem mosolyogtam én is azon, hogy bizony semmi kilátás sem volt arra, hogy visszajön Oslóba és elfogja mondani az újságíróknak meg a királynak, hogy a 88. foknál nincs föld s valószínűleg az északi sarkon is csak jég van. S ezzel a mosollyal váltunk el s ez a mosoly a felhőtlen emléke annak az interview-nak, melyben csak adatokról volt szó.

Weidinger Dezső

VELENCEI MAGYAROK

írta: BAEDEKER

Velencei magyaroknak mi — velencei magyarok — azokat a magyarokat szoktuk nevezni, akik ezt a historiai várost különösen a szívükbe fogadták, oda valahányszor lehet, vissza-visszatérnek s a falai közt második otthonukat lelik. Ilyen volt Ormós Zsigmond is, a jeles műtörténeti író, mellesleg temesi főispán, aki egész kötetet írt Velencéről s nem kevesebb lelkesedéssel, de több szakértelemmel mint Császár Ferenc, szól annak nevezetességeiről. Az ő stílusa már nagyon messze van a Császár mesterkéltégtől és jóval közelebb azokéhoz, akik ma rajonganak a csodás város szépségeiért. Izeltől álljon itt néhány sora: »Ha nem is lelkesültem fel annyira azon percben, midőn a Szent Márktere gránitkövezetére léptem, mint Renan az Acropolisz megpillantásakor, midőn lelkesült elragadtatásában imát írt utijegyzékébe; a pillanat benyomása mégis nagyszerű és jövőre irányadó volt. Éreztem, hogy nemcsak élőlény, a szépség legfőbb emberideálja képes elragadni, hanem a művészet remekei is lelkesítik és magukkal ragadják a halandót. A Szent Márk-egyház, a Campanile, a Prokuratiák és dogepalota, a Torre dell' Orologio és Libreria szymetrikus és solidaris egységet képező épületei annyira megleptek, hogy akaratlanul ezen sóhaj lebbent ki ajkaimról: »Mily szép, mily nagyszerű!«

Ez a nagymiveltsgü férfi típusa volt a múlt század ama kulturszomjas magyarjainak, akik az elnyomatás esztendeit nem meddő duzzogással és gyümölcsötlen passzivitással töltötték, hanem elméjük művelésének és ismereteik kibővítésének szentelték. Velencei impresszióit is ezekben az években szerzte, s nagyrészt ezeknek köszönhető, hogy a műtörténetnek és archeológiának oly derék munkása lett. Amint ő maga mondta, *jövőjére irányadó* volt a hatás, amelyet Velence kövei reá gyakoroltak. S hányan voltak, akik Velence útján és Velence által jegyezték el magukat a képzőművészetekkel! A munkának, amelyben e benyomások meg vannak örökítve, *Visszaemlékezések* a címe. Három kötetben jelent meg a nyolcvanas években, s az egész első kötet Velencéről szól. Nagyon rokonszenves embernek az írásai ezek, s hiszen, okosan és melegen festik azt az életet, amelyet a művészet barátai a hatvanas években itt folytattak. Ormós vagyonos ember volt, műgyűjteménye-

nek az alapját itt vetette meg és sok oly dolgot szerzett itt meg olcsón, mely muzeumának később irigylet darabja lett.

Kevesebb pozitívumot tudunk arról a kétségtelenül érdekes magyarról, aki a 18-ik század végén s a 19-iknek elején főnökük volt a mechtarista barátoknak a Szent-Lázár szigeti kolostorban. Egy francia írónak és királyi könyvtárosnak nagy olaszországi utazási könyvében (Valéry: Voyages en Italie, Bruxelles, 1843) olvassuk, hogy e kolostor templomának a sekrestyéjében van eltemetve gróf Étienne Aconz-Kover (valószínűleg: Kövér), Simia (?) érseke, aki 67 esztendeig élt e rendházban és 1824-ben halt meg. Valéry ur »noble hongrois«-nek nevezi ezt a tudós szerzetest, s mert máskülönbén igen megbízható és lelkiismeretes írónak a hírében áll, el kell hinnünk, hogy magyar ember is élt e idillikus visszavonultságban, s ő is újolta ott az arméniaiak nyelvét és tudományát. De sem a neve, sem a grófi minősége, sem egyéb szereplése nem elég világos ahhoz, hogy föltevésnek! egyebekre szolgáltatnánk anyagot.

Világosabb volt a velencei szereplése Lonkay Antalnak, a régi »Magyar Állam« szerkesztőjének, aki azonban nem mondható velencei magyarnak abban az értelemben, ahogy e két szót magyarázni bátor voltam, mert a szerkesztő ur csak egyszer fordult meg Velencében, de azért ő is jellegzetes típus. Tipusa azoknak az utazóknak, akik csak napokat töltenek egy városban, de úgy irnak róla, mintha hónapokat vagy esztendőket éltek volna ottan. Ez a jó ur 1877-ben három hetet töltött Olaszországban, ebből hat napot Rómában, két-tét Velencében, de azért az utjáról hat-száz lapnál vastagabb könyvben számtalanc s bár nem nézhetett meg semmit alaposan, mégis mindenről a legimponánsabb határozottsággal ír. Halljuk!

— Ha állandó lakhelyet kellene választanom a szép Itália földén, megválnám ösztintén: Velencét alig választanám. »Tán csodáljak, amde nem szeretlek« — mondom Petőfivel. Esemény-, viszontagság-, dicsőség-, erény- és bünteljes multja csodálatra gerjeszt a nagyreszpublika iránt; de megszeretni nem bírtam Velencét. Amily könnyen acclimatizálni tudtam magamat a dicső Örökvárosban, aztán Flórenc-, Spezia-, Genua-, Turin- és Milanó-ban; Velen-

cébe még csak nem is vágyom vissza. Az egész külső látomány, melyet nyújt, ki nem elégíti aesthetikámat, orromat pedig éppen úgy sérti, mint Pádua és Olaszország mindazon kisebb helyei, melyek nem világvárosok.

Keves utazó bucsuzott el Velencétől ily vigasztalan érzésekkel. Szolgáljon meniségére, hogy két nap igazán nem elegendő arra, hogy valaki alapos és... okos véleményt mondhasson a világ egyik legérdekesebb városáról, amely iránt egyébként némi szimpatitát is elárul az »Első római utam« szerzője. Másoknak az esztetikáját bizony kielégítette Velence s voltak közöttük, akik jobban megszerették Speziánál s Genovánál. Ő maga is alighanem érezhette állásfoglalásának a fonákságát és ítéletének a félszességét, mert hamarosan megbánta ezt a kirohanását s egy-két lappal későbbben azt írja, hogy ha mint egy Pygmalion meg tudnám eleveníteni, rögtön bocsanatot kérnék, hogy a főnebbi kedvezőtlen véleményt kockáztatni mertem. Szerencsére ez a kedvezőtlen vélemény nem sokat ártott Velencének. És sajnos, egy másik állítás meg keveset használt neki. Szerinte ugyanis »Velencének fel kell támadnia, mint önálló republikának.« Ezt 1877-ben írta a jámbor zarándok és belörelátó politikus, az olasz egység legszebb idejében...

Abban az időben, amikor a Lonkay-ádák és ezekhez hasonló utcirások jelentek meg Veneziáról, még csak szórványosan jelentkeztek magyarok a Piazza S. Marco-n. Amikor többen kezdtek ott megfordulni, az utcirázok kevésbé naivak, komolyabbak és olvashatóbbak lettek. Azontul legjellegesebb kis vidéki hetilapocskákban lehetett olyan naivitásokat olvasni, aminőket Vahot Imre, Császár Ferenc, Lonkay Antal, Hoványi Ödön és mások írtak.

Amikor Itáliát kezdtem járni, először a két kezem ujjain számlálhattam össze azokat a magyarokat, akiket Velencében egyszerre lehetett látni. Ennyit is csak a *szezonban*: husvétkor és a Lidó-hónapokban, s ennek a tíz-husznak a fele is író és művész volt, akiket nem a tenger vize s a tengerpart homokja, hanem a város vonzott ide a sok szépségével. Csak mintegy harminc éve annak, hogy a nagy népvándorlás magyar földről is Itália felé orientálódik s Velencét árasztja el. Azóta el lehet mondani: ott is van magyar élet, sőt magyar társaság is. S aki most látogat el oda s magyar szót hall mindenfelé, el se tudja képzelni, mily távol volt e város valaha fölünk, s aránylag mily kevesen jutottak el a falai közé. E sorok természetesen nem erről a népvándorlásról szólnak, amelyet eléggé megmagyaráz Velence közelsége s az az olcsóság, amelybe az ut oda — főleg a néhai zónatarifa idejében — került. Azokról szól ez írás, akik szerelmesei voltak az Adria királynőjének s nem azért keresték föl, mert közel esett hozzájuk, hanem mert a szívük vágyódott utána.

Alig van számottevő magyar író, aki egyszer vagy többször meg ne fordult volna itten, akinek a lelkében nem hagyott a szemlélete nyomot, s aki emlitetlenül hagyta volna az írásaiban Velencét. Elősorolni azokat, akik itt jártak, annyi volna, mint kiírni az Irók Lexikonából mindazokat, akik az utóbbi évtizedekben éltek és írtak. Csak néhányat említek közülük, akik kiválóan és szerelmesen szerették e várost, s a kiknek az írásaiban nyoma is maradt e szerelemnek. Ezek az igazi velencei magyarok.

Beóthy Zsolt mindaddig, amíg csak át nem pártolt az egyiptomiakhoz (ami ugy 1900 körül történt), minden esztendőben — s néha többször is — föl-bukkant itten. Az illusztris vendégek úgy ismerték és becsülték itt, mint igazándi előkelő idegent, akinek a vizitje megtisztelő e helyre, amelynek küszöbét átlépi. Tölem sokan kérdezték velenceiek nagy sajnálkozással, mért lett hűtelen a szerelméhez a *gran' professore*. Még csábosabb szíren kedvéért, — feleltem, — mint Velence, Egyptomért, de azzal vigasztaltam őket, hogy hű ma-

radt hozzájuk a nagy tanár szintén jelentékeny fia, a nagy *uomo di teatro* (Beöthy Laci), aki a családjával minden nyáron töltött bizonyos időt a városban vagy a Lidón.

Riedl Frigyes is hosszú időn át minden esztendőben stációzott itten, ha Firenzebe utazott, vagy onnan jött vissza, s akkor hagyta abba e művészeti kirándulásait, amikor a háború kiűtött és vétót kiáltott a velencei rajongók vágyai elébe. E rajongók közé tartozott Imrey Ferenc is, a méltatlanul eltejejtett műértő írónk is és Strausz Adolf, a jeles orientalista, mindketten éves abonensei Velence bájaiknak. Nagy szerelmese volt ezeknek Szana Tamás, aki minduntalan leruccant a saját külön városába, amelyet — mint egymás-közt mondottuk — bérbevett. Ha este kilenc óra körül nem jelent meg a Kammon-kávéházban, tudtuk, hogy Velencében ül a Flórian-kávéházban. Ő szinte lakott Velencében, amelynek legtávolabbi víziutait is ismerte, s nemcsak minden nyilvános galleriában volt ott, de a velencei szobrászok és festők műtermében is, ahol úgy tekintették őt, mint Magyarország művészeti nagykövétét.

Hasonló meggyőződéssel vonzódtunk ide az *Esti Levelék* kitímő tollú írója is: Tóth Béla, aki legénykorában és házassága éveiben egyaránt hosszú időt töltött imádott Velencéjében. Volt idő, amidőn egészen komolyan foglalkozott a tervvel, hogy végleg oda költözik. Mert ő egészen másként ítélte e városról, mint a derék Lonkay, s feleségét, hűséges élettársát, Lidonak nevezte el, ezzel is manifestálva, mennyire szerette Velencét és — az asszonyt. Bródy Sándor is gyakori vendége volt e városnak és a Luna-hotelnak, amelynek egykori jeles portása, a híres Luigi, bálványozta őt a könnyelműségéért. Nem hitte, hogy ez a hőkezü vendég nem legalább is herceg... Husz év előtt járt itt utoljára a jeles író, amikor olyan eset történt vele, mint valaha nagynevű kollégájával, Alfred de Musset-vel, aki szintén Velencében volt kénytelen szakítani a kedvesével. A francia költő abszintba fojtotta báatát, a magyar író pedig golyót röpített a mellébe, amely szerencsére egy-két milliméterrel jobbra vagy balra tévedt. Így aztán félszáz év alatt fölépült s jobb dolgokat írt mint azelőtt... Róla legendák keringtek egy időben itten. Egészen fiatal korában, mikor nászutazását tette a feleségével, a Flórian-kávéházban száz lírával fizetett a kapucinerlért, s mikor a pénzszedő pincér vissza akart neki adni a nagybankjegyből, olyan főuri gesztussal, amely becsületére vált volna gróf Károlyi Pistának (az akkori idők első gavallérijának), elhárította magát az »aprópénzt«, s így szól elökelően:

— *Per servizio.* (Szolgálat fejében.)

Hozta is másnap a *Gazetta di Venezia*, hogy »városunkban időzik a híres magyar regényíró Alessandro Bródy, aki ha kávét iszik, kilencvenkilenc lira és 75 centesimo borralalót szokott adni. Sok ilyen vendéget kívánunk a város kávéházainak!« De ezt Bródy se tette kétszer, s legközelebb, mint mondják, már az asszony kezelte a kasszát, s természetesen csak a szokásos borralalót guberálta ki a földig hajló főpincérnek.

Desewffy Arisztid, a főrendiház régi igazgatója, kellemes uriember és ambiciózus litterary gentleman is rajongója volt Velencének. Kétkötetes terjedelmes munkát írt róla, mely egy csöppet se volt érdekes, de igen alapos. Baedekert pótló vadmecum volt ez, Tóth Béla-nak a kegyetlen tréfája szerint: »jegyzőkönyv, felvétel Velencéről, stb.«, de azért hasznos mű, mert sok barátot, hívet szerzett e városnak, akiknek jó vezetőtől szolgált benne... Berzeviczy Albertnek a finom, magas alakja is gyakran bukkant föl a Piazza-n s bár ő inkább Rómának és Nápolynak volt a híve, Velencét is melegen szerette. Történetírói készsége s a szépművészetek szeretete itt is elég táplálékot talált, de épp ezért többször volt találhatatlan a le-
velárban, a könyvtárban s az Accade-

mia-ban, mint a kávéházakban.

Még sok jeles magyar hozta ide a szimpatitáját, s még sokan vittek innen haza magukkal tradíciót és szép emlékeket. Mindről megemlékezni annyi

volna, mint a magyar szellemi életet rajzolni meg, amint az egy műáros tükreben megrajzolódik. Valaki talán megírja egyszer ezt a könyvet. Valószínűleg több kötetből fog állni.

Szemérem és ruházódás

Elvitathatatlan az a benső összefüggés, amely a szeméremérzés és a ruházódás között fennáll, valamint az is bizonyos, hogy a kulturfejlődés folyamán a ruházódás a finomabb szexuális szeméremérzés további fejlődésében sajtóságon önálló szerepet játszott. Talán különösen hangzik, de bizonyítható tény az, hogy nem a szeméremérzés felébredése váltotta ki az embereknél a ruházódás szükségességét, hanem a ruházódás folytán ébredett fel az emberekben a kölcsönös szeméremérzés.

Mert hiszen tudjuk, hogy a szeméremérzés, mint élettani indulat teljesen független a ruházódástól. Látjuk azt, hogy teljesen kulturálatlan és civilizálatlan népeknél, akik a ruházódásnak semmiféle módját nem ismerik, a szeméremérzés megvan, noha az nálunk más alakban nyilvánul meg, mint a kultúrnépeknél.

C. H. Stratz, a női ruházódásról szóló kulturtörténeli tanulmányában vizsgálatainak eredményét összehasonlítva más művelődés, és művészettörténelmi tényekkel azon meglepő következtetésre jutott, hogy a ruházódásnak első, ősi célja, nem a testnek befedése, hanem egyedül és kizárólag a felcíomázás, a meztelen testnek ékesítése volt. K. von Steinen e tényhez hozzáfűzi még azt a körülményt is, hogy ennek a felcíomázásnak egyúttal még az a hasznossági célja is volt, hogy a színes földdel és agyagneműekkel való tetoválás hűsítő és rovar csipések ellen védekező eszközül szolgált.

Utazók és kutatók egybehangzó véleménye szerint a meztelen járó emberek, mint az indiánok, a bakairik, stb. nem ismerik a szeméremérzést.

A ruházódó ember érzi először a szégyenérzetet, és ez is csak akkor, amikor nem állanak rendelkezésére a cicomához való ruhadarabok. Így van ez a primitív, de így a civilizált embernél is. Nagyon helyesen mondja Stratz, hogy a divat, vagyis a szépítésnek az illető korra érvényes codexe által előírt testi megmeztelenítés sohasem kelt az emberben szégyent, ellenkezőleg a bálteremben a többi dekoltált ruhájú asszonyok között megjelenő csukott ruhájú hölgy »föltöttebb szégyenlenségét magát testének hiányzó meztelensége miatt«.

A ruházódás története és az ezzel oly szorosan összefüggő divat szolgáltatja a legfontosabb alapot a modern ember szeméremérzésének elbírálására, — de egyúttal a ruházat a szerelemmel, mint fizikai jelenséggel is, a legszorosabb kapcsolatban van. »A szerelem mindenféle társadalmi fokon nagy befolyást gyakorol a ruházatra« — mondja Hermann Emánuel — »és viszont a ruházódásban is megnyilatkozik a szerelem«. Hoche szerint a ruházódás útján jut el az ember a szerelmi életben általánosan szükséges változatossághoz.

A ruházódásnak első megjelenési formája az ősember öltözetének jelképezésére a bőr szinezésében és tetoválásában állott. (Westermarck.) Igen érdekes az a körülmény, hogy a test befestésére és felcíomázására való hajlandóság az embereknél már a történelem előtti időkben is megvolt. Lehetséges — amint Stein Lajos írja — hogy a kendőzés és az arcfestés története amelynek keletkezését Verulamí Baco »Kozmetika« című művében a bibliai ó-kor idejére teszi, a gasközvetlen követhető vissza a vaskorszak emberéig, akinek intellektuális és erkölcsi tulajdonságaira ez a tény eléggé élénk világot vet.

A testnek festését és tetoválását, mint a ruházódás legkezdetesebb formáját foghatjuk fel. Joest, a tetoválás legalaposabb ismerője azt mondja: »hogy minél kevésbé volt az ember felöltözködve, annál inkább tetoválta magát, és minél több ruhadarab fedte be a testét, a tetoválás nála inkább háttérbe szorult.«

Érdekes, hogy a tetoválás még a modern kultúrnépek bizonyos alsóbb néposztályainál a mai napig is felfedezhető, így pl. matrózoknál, betörőknél, stb. A dekoltált ruhák divatja a XVI-ik században keletkezett, addig a nők nyakig begombolt ruhákban jártak. Steinen és Stratz kimutatták, hogy a kultúrnépek női ruházódásának egyenesen erotikus karaktere van, különösen a ruházódás ama módjának, amely holmi lenge szövetekkel csak félig takar, sejtet és így bő táplálékot nyújt a fantázia tulkapásainak. Ez a félig való eltakarás, amit a francia »retroussé«-nek nevez, nem más mint annak a művészete, hogy hogyan kell a ruháknak kecsességét a test kecsességével valami raffinált módon kölcsönhatásba hozni. Vischer, híres aestheticus »a férfi meghódítására kifejlesztett versenyzést tartja a legfontosabb oknak azok között, amelyek a divatnak örültségét, értelmetlen, végletekig menő csapongásait, éktelen változatosságait, visszatartó torzulatait előidézik. Bizonyos értelemben ugyan a férfidivat némely változataiban is megnyilatkozik a »nőhódítás« célja, de általában mégis itt sokkal kevésbé jut az kifejezésre, mint a női ruházatban«. Mert a női ruházódásnak be nem vallott, vagy talán, mondjuk, öntudatlan célja határozottan nem más mint erotikus érzések és hatások feltámasztása, és azért kifelé a ruházat képviseli az egyéniséget, magában foglalja annak lelkét, karakterét, amiértis a ruházat mint olyan legtöbbször az emberi tulajdonságok, egyéni vonások és hajlamok kifejezéséért szolgál.

Egy híres kutató megjegyzi, hogy a ruházat az évezredek kulturfejlődés folyamán annyira párhuzamosan haladt, hogy az emberi kultúra minden problémáját megtaláljuk benne, ha a ruházatnak lényegét, szellemét tökéletesen és közvetlenül megértjük. A ruhának alakja és jellege a legfinomabb mérőeszköz az egyén sajátos tulajdonságainak.

Vannak dolgok, mondja Montaigne, amelyek csak azért lesznek elfeledve, hogy az által még inkább érvényre juthassanak. A test egy bizonyos részeinek a ruházódás által jobban való érvényrejuttatása már a klasszikus ó-korban kezdődött noha akkor még a tulajdonképpen »divat« ismeretlen volt, mivel a ruházat nem simul szorosan a testhez, nem olvadt vele egybe mint manapság, és azért nem is látszik úgy mintha a testnek folytatása avagy helyettesítője volna. Teljesen hiányzott a mai divatnak oly irányu raffináltsága, amely a ruházat útján akar bizonyos testrészeket inkább érvényrejuttatni. A ruha az ó-korban még teljes egészét képezett, a melyben az emberi alak minden része és vonala határozottan fel volt ismerhető, csak hogy amint Juvénál és Seneca irataiban gyakran kárhoztalják, ezek a ruhák sokszor nagyon is — átlátszó szövetekből készültek.

Majd bekövetkezett a ruházatnak kettéválasztása alsó és felső ruhára, amely erotikus szempontból igen nagy lépés volt, mivel a derék (taille) ily módon jobban érvényre juthatott, és ez által a félig eltakarás lehetőségei sokszorosan megszorodtak. Lucianus szerint a derék, amelyet tulajdonképpen a derékszíj,

vagy az öv is meghatározhatja, a női ruha fokozatos kettéválasztása által bizonyos mértékben elvi jelentőségűvé lett és az egész női testet két részre, egy felső és alsó testre osztotta.

A ruházatnak ezzel a kettéválasztásával igen termékeny talaj kínálkozott a »divat« érvényesülése számára, amely már tulajdonképpen a középkorban kezdődött és Sombart szerint először a XV. századbeli olasz városokban volt teljes virágában. A divat a keresztény középkor terméke — és az a specifikus ruhadarab, amelyet ez a kor honosított meg a női ruházatban, a fűző, a corset, a keresztény tanok nagyfokú elterjedésének a bizonyítéka. Erről Stratz a következőket mondja: »bármennyire meglepőnek is látszik, mégis csodálatos módon igaz és behibonyítható, hogy a fűző tulajdonképpen eredetét a keresztény isteni szolgálatnak köszönheti. A középkor szigorúan vett egyházi életében az uralkodó esztétikus felfogás megkövetelte a női testnek sanyargatását azért, mivel az asszony hozta a világra a bűnt. Míg a férfiak a vállaknak és mellkasnak lehető kiszélesítésével erősebb, harciasabb külsőt igyekeztek kölcsönözni maguknak, addig a XII—XVI-ik század asszonyainál azt a törekvést látjuk érvényre juttatni, hogy a mellkasuk lehetőleg lapos és gyerekes, az anyagokéhoz hasonlóan keskeny legyen és erre a célra, a mellkas összeszorítására, a kebel eltüntetésére szolgált a derékfűző, a mostani fűzőnek legrégebbi alakja.

Érdekes és jellemző, hogy a divat később a fűzőt éppen az ellenkező céllal alkalmazta, mint amióra az eredetileg szánva volt.

A fűző nemcsak esztétikai, hanem higiénikus szempontból is kárhoztalandó. A fűző nagyon befolyásolja a női test szép körvonalait és az általa létrehozott darázsderék torzított tulhajtása a természetes viszonyoknak. A fűző és egyéb eszközök segítségével létrejött karcsu, esztétikus, u. n. »prapraephilicus« női alakok, amelyeket igyekeztek a felső testen mindent eltüntetni, hogy külsőleg a férfiakhoz hasonlóak legyenek, egy időben nagyon divatban volt, de azután bekövetkezett a fűzőnek az eltűnése, az u. n. reformruhák alatt, amely utóbbiak ugyan nem csupán a fűzőnek, mint olyannak eltűnését vonták maguk után, végeredményükben ugyanazt a hatást és eredményt váltva ki, mint a fentemlített karcsu, aetherians, ideális, praeraphaeliticus alakok. A ruházódás eme két végléte között egyébként nem nagy különbség van, csupán egyetlenegy betű, — mert amíg az előbbiek a maguk légius mivoltukban magukon mindent eltüntetni akartak, a mostani divat ruhái mindent előtűntetni akarnak, mert most ez a szép, ez az elragadó, ez az ideális, ez a divat, újból bebizonyítva a latin közmondásnak amaz örök igazságát: *tempora mutantur, et nos mutamur in illis*: hogy változnak az idők és az idők járásában változunk mi is — legalább az izlésünk.

Dr. Vécsel Jenő

Zongorázik? Hegedül? Cimbalmozik? Fuvolázik?

Az új Moravetz Albumot okvetlenül vegye meg. Az ideál album 35 félfogatott zongoránvaló tartalmaz. Bartók Béla, Puccini, Debussy, Liszt, Schumann, Rubinstein stb. legértékesebb szerzeményeit, azonkívül 18 nyomtatás eddig még nem jeleni dal és tánculjóságot. Min minden évben egy ezidén is a legizlésebb kivitelben és a legolcsóbb árban kerül forgalomba. Moravetz Cimbalom Albuma 12 kiváló cimbalom művel, Moravetz Hegedű Albuma 25 pompás hegedű művel, dal és táncot tartalmaz. A hegedű album fuvolán, klarinéton és mandolinon is könnyen játszható. Az albumok november közepétől kezdve minden jobb könyv és papírkereskedésben, vagy a kiadónál Moravetznél Timisoara, (Románia) kaphatók. Lesznek! 0065

ELHIZÁS ELLEN

egyedül biztos szer a szakemberek és elsőrangú szaktekinétek által telj sen ártalmatlan és biztos hatásúnak elismert

„VILFAN-TEA“

Teljesen ártalmatlan! Számtalan elismerés Kapható az összes gyógyszer-tárakban és droériakban.

Előállító:

Dr. D. VILFAN GYÓGYSZERÉSZ Gyógyszerészeti Laboratórium ZAGREB, ILICA 201 109

Pangalos, Plastiras, Kondylis

Mi történik Görögországban?

A Bácsmegyei Napló munkatársától

A görög komplot-generálisok már megint beszélgetnek magukról. Pangalos, aki június 25-én vértelen forradalommal magához ragadta a kormányt és azután a parlamenttől bizalmi szavazatot kapott, amit főleg a volt első köztársasági miniszterelnököknek, Papanasztasziumak köszönhetett, a kamarának meghálálta a szívességet és amint az előre látható volt, egyszerűen feloszlatta a házat. Vagy magyarul: szétkergette a képviselőket. Előbb azonban összeveszett az alkotmány miatt Papanasztasziummal, akinek keservesen kellett tapasztalnia, hogy a »fides greca« nem mesebeszéd...

Pangalos kettős »államesinye«, az alkotmány kihirdetése megváltoztatott formában és a parlament szétkergetése már több volt annál, amit a másik két komplot-generális, Plastiras, a köztársaság apja és Kondylis, annak védelmezője, elviselhettek. Pangalos kezében a hatalom veszedelmes eszköz; a kormányelnök, aki a legkíméletlenebb diktatúrát gyakorolta, aki újságírókat csukott le, aki rendeletileg tiltotta meg a kormány hadügyi és külpolitikai intézkedéseinek a kritizálását, a pénzügyminiszter persziflázását, ezzel a tétellel csak betetőzte az államesinyek sorozatát. Nem tűrt ellentmondást, nem tűrt kritikát, nem tűrte a sajtó ellenőrző munkáját; a saját akaratát erőszakolta miniszterekre is, maga nem tartott meg semmilyen tárcát, hanem minden kis ügyben ő volt a döntő. És nem akadt hosszú ideig senki sem, aki ellen mert volna szegülni neki, mert ismerték természetét, tudták, hogy Pangalos nem érzékenykedik és ha érdeke úgy kívánja, egy pillanatra sem habozik, hogy akár vért is ontson. Állandóan multjára hivatkozik, amely pedig nem a legdicőségesebb: a kisázsiai hadjáratok idején Plastiras vezérkari főnöke volt, azután pedig csak annyit jegyzett fel róla a történelem, hogy egyszer Szalonikiben, egyszer pedig Athénben pofozták meg anélkül, hogy Pangalos ezért elégtételt mert volna kérni. Azzal nem dicsekszik, hogy mit végzett az alatt a négy hónap alatt, amíg kormányon volt, mert annak a diktatúrájának a mérlege igen sovány: a szerb szövetséget minden öröklődése ellenére sem tudta nyelbeütni, sőt Ninesics már ki is jelentette a most folyó tárgyalások első napjaiban, hogy azok megszakítása szükséges, be kell várni a választások eredményét. A beogradi kormány, amely jól ismeri a görög helyzetet, nem hajlandó idejét nem hivatottakkal való tárgyalásokkal tölteni.

Pangalos államesinyével tulajdonképpen megelőzte Kondylis generálisát, aki néhány nappal a június 25-iki államcsiny előtt lépett ki a Mihalakopoulos-kormányból azzal a szándékkal, hogy a katonai diktatúrát ő fogja kikiáltani. Azonban megelőzte Pangalos és Kondylis ettől kezdve ellene fordult. Nyilván nem mert szembehelyezkedni Pangalossal, mert késése miatt elvesztette addig hű tisztjei bizalmát, viszont egy kétes kimenetelű forradalom kockázatát nem merete magára vállalni, mert tudta, hogy az esetleg fejébe kerülhet. Kondylis ilyenformán tértelenre volt kárhözlatva. A polgári politikusok szintén sokat veszítettek befolyásukból. Papanasztaszium, aki a tisztikarnál kedvelt, leinte Pangalos mellé állott, most azután már az ő befolyása is csökkent. Csak Plastiras generális maradt hátra, mint az egyedüli, akinek országos tekintélye egy ellenforradalmat képes volna kirobbantani. Augusztusban Plastiras még is kísérlete, hogy a macedoniai tisztikart magához pártoltassa, sőt kezdte meg azonban munkáját, amikor Pangalos már értesült róla és tudára adta a volt generalissimusznak, hogy ha akcióját tovább is folytatja, félre tesz minden tekintetet és könyör-

telenül jár el még vele szemben is. Ellensúlyozásul a Plastiras-féle mozgalomnak Pangalos maga is Macedoniába utazott és lelkükre beszélt a tisztiknek. Azóta Plastiras csöndben maradt egészen e hó elejéig. Mikor azonban azt látta, hogy Pangalos nem hajlandó megválni a hatalomtól és levette a parlament köpönyegét, újra akcióba lépett. Azonban Pangalos hamarosan rajtaütött és mielőtt még Plastiras annyira meg tudta volna szervezni az ellenforradalmat, hogy azt ki is robbanthatta volna, Pangalos elfogató parancsot adott ki ellene. Végre is a megindult tárgyalások eredményre vezettek és Pangalos Plastirast önkéntes számkivetésbe küldi. Plastiras, aki annak idején elűzte a királyt, maga is száműzött lesz. Ez a sors forgandó kezeke...

Azonban Plastirason kívül akcióba léptek a többi antipangalistas is. Nemcsak Kondylis, aki mint képviselő dolgozik, hanem az ellenzék többi vezetői is: Kaphandarisz, az egyetlen venizelista politikus, aki nem kompromittálta magát és akinek Venizelos annakidején a párt vezetését átadta, Papanasztaszium, az »Union républicaine« elnöke, a volt miniszterelnök, aki júniusban Pangalossal együtt készítette elő a forradalmat, hogy újra miniszterelnök lehessen, de akit Pangalos kétszer csúnyán becsapott, Sofoulis, Mihalakopoulos és a többi venizelista. Négyüléseket nem engedélyez Pangalos, így a vezérek párt-híveikkel csak zártkörű értekezletet tarthatnak.

A venizelisták körében az elkeseredés már tetőfokra hágott; Pangalos, aki azelőtt a legnagyobb híve volt Venizelosnak, aki egész karrierjét Venizelosnak köszönheti, nyíltan is a nagy krétai ellen fordult. De nemcsak ő, hanem egész kormányja. Ezzel egyidőben azonban az antivenizelosisták felé közeledett, azoknak a barátságát kereste és állandóan a pártok kibéküléséről, a vezérek önzéséről és népakaratról beszélt. Ilyenformán azután a venizelosisták, akik Pangalos határtalan becs-

vágyát, de politikai megbízhatatlanságát is ismerik, azt sem tudják, vajon Pangalos jobb, vagy balfelé halad-e?

Görögország forrong, illetve nem is az ország, csak azok a körök, amelyek a politikát csinálják, csak azok, akik bizonyos érdekközösségben állnak párttal, vagy pártvezérrel. Mert a görög nép éppen annyira fáradt, mint Európa akármelyik országában és éppen annyira nyugalomra vágyik, mint a többi háború sanyargatta nép. Viszont azt is látják, hogy a köztársaság semmi jót sem hozott, hogy amióta hiányzik az erős kéz, állandóan puccos forradalmak, haditörvényszékek vannak, csakis a generálisok és a tisztikar az urak. A lakosság azelőtt sem lelkesedett valami kiválóan a görög köztársaságért, most azonban még kevesebb oka van, hogy a Pangalos-féle diktatúrának, amely csak a drachma romlását, az élet drágulását, a drákói intézkedések sorozatát hozta, örüljön. De a népet nem kérdezik ma, a nép Görögországban quantité negligible: a tisztikar számít, csak a tiszt tanácsoknak van szavuk.

Állandó harcok, állandó veszekedések, elkeseredett pártvillongások teszik bizonytalaná a görög politikai helyzetet. Pedig az ország e viszályoknak maga látja kárát: külpolitikailag izolálódik teljesen, hiszen egyetlen állam sem hajlandó lekötni magát egy állandóan forradalmi állapotban levő ország mellé.

Koundouriotisz Paolosz admirális, köztársasági elnök, aki a júniusi forradalomkor még szembe mert szállani Pangalossal és megkövetelte a parlamenti elismertetést, ma már úgy látszik, még kevésbé mer szembeállni a közben megerősödött Pangalossal. Úgy látszik, az öreg elnök nem akar nemzetközi bonyodalmakat előidézni lemondásával, inkább marad és igyekszik Pangalost fékezni, aki maga is kijelentette egyszer a francia követ előtt: *Hiszen tudja, hogy egy kicsit bolond vagyok, de ha nem volnék az, úgy ma is csak alezredes lennék...*

Dr. Kovács Jenő

„Fiatalember! Ha szereti az életet, ne foglalkozzék politikával!”

Beszélgetés a 83 éves Gyorgyevics Vladánnal, Szerbia volt miniszterelnökével

Gyorgyevics Vladan volt szerb miniszterelnök jelenleg Beogradban tartózkodik. A Danicsics-ünnepélyre jött el a fővárosba. Gyorgyevics Vladan ötven esztendőn keresztül igen nagy szerepet játszott a régi Szerbia politikai életében, markáns figurája még a ma embereinek emlékezetében is élénken megmaradt. Gyorgyevics Vladan a haladó (napredak)-pártnak volt a vezére s a radikális-párt előretörése következtében politikai pályafutását be kellett fejeznie. A volt miniszterelnök ma 83 éves, de azért, ha Beogradban tartózkodik, mindennap pontosan megjelenik a Moszkva-kávéház úgynevezett »öreg« asztalánál, ahol az elmúlt idők emlékeit elevenítik fel a nyugdíjba vonult közéleti előkelőségek.

Gyorgyevics Vladan a Srpski Kralj-szállodában lakik. Délután akartuk felkeresni és a portás kijelentése szerint fent is van a szobájában. Feltalálunk a lépcsőkön, de nem találunk egyetlen szobalányt, vagy szolgát, aki névjegyvünket bevinné hozzá. Pár pillanatnyi gondolkodás után kopogok az ajtón, ami-re jónéhány másodperc múlva erős hangon halljuk, hogy be szabad mennünk a szobába.

Még meg sem szólalhatok, máris azt kérdezi: »Uram, mit keres ön itt nálam?« Gyorsan elmondom a nevemet, foglalkozásomat, amelyre ő nevetve mondja, hogy »öreg csont vagyok én, minek jön hozzám újságíró.« Aztán beszélgetni kezdünk.

Csodálkozik, hogy vajdasági magyar lap érdeklődik Gyorgyevics Vladan iránt, akiről már —szerinte— megfeledkezett mindenki. Megkérem, hogy Danicsics-ról, a szerb Kazinczy-ról mondjon el valami érdekességet. Erre ő kijelenti, hogy ami a privát érnitkezését és Danicsicsal való találkozásait illeti, azok magánjellegű emlékei, azok nem a nyilvánosság számára valók. Danicsics »érdemeit, tudományos munkásságát munkáiban megörökítette, ha erre vagyok kíváncsi, fordítsam le a munkáiból ezeket az érdekes részleteket.

Azután politikára terelem a szót. Gyorgyevics azonban sehogyszem akar kötélnék állni. Azt mondja, amikor Obrenovics Sándor egy szájhat vett el feleségül, akkor ő bucsut mondott a politikának, nem érdekelte többé.

Váratlan fordulattal azután az alkotmányosságról kezd beszélni. Egyszerre csak rám néz, s azt mondja: maga bizonyosan nem tudja a szerb alkotmány fejlődését. Nagy vonásokban elkezdem mondani. Nem tetszik neki, erre ő mondja el, így az egészet.

1835-ben Obrenovics Milos adta az első alkotmányt az országnak. Az az alkotmány nagyon liberális volt. Azonban az alkotmány meghozatala után Oroszországban Milos kegyvesztett lett, mert a család örökösödési jogban elismerte a török porta fenntartását. A konstantinápolyi orosz követ erre keresztülvitte a portánál, hogy ezt az

első szerb alkotmányt megsemmisítették és egy mással pótolták, amely Szerbiában török alkotmány néven ismeretes. Ennek az alkotmánynak az értelmében a szenátus 17 tagját Törökország és Oroszország belegegyezése nélkül nem lehet elmozdítani. Az alkotmánynak ez az oligarchikus módon történt megváltoztatása eredményezte azután azt, hogy Obrenovics Milosnak le kellett mondania, annak ellenére, hogy ő az ország felszabadítója és a fejedelemség megalapítója volt, de az uszitók és a cár erősebbnek bizonyultak Obrenovics Milosnál.

A török alkotmány meghozatala után 1858-ig nem változott az alkotmányjogi helyzet, s csak Mihály fejedelem tragikus halála után kapott az ország újabb alkotmányt, amely addig maradt érvényben, amikor Milán király a lemondása előtt kénytelen volt az országnak egy liberális alkotmányt adni. Ezt az alkotmányt kisebb változásokkal a Karagyorgyevics dinasztia is elfogadta és fenntartotta a vidovdáni alkotmány életbelépéséig. A múlt évszázad alkotmányjogi küzdelmei alkották az ország politikai életének kiindulási pontjait.

Erre felsóhajt az agg államférfi, elborul az arca s azt mondja: Nagy harcok voltak ezek. De a radikálisok még sem tudtak elemészteni, pedig nagyon akartak. Fiatalember! Ha szereti az életet, ne foglalkozzon politikával, nagyon csunya, háládatlan mesterség.

Látja, én ötven évet töltöttem a közélet szolgálatában. S ma már csaknem megfeledkeztem rólam. Csak az új beogradi temetőt nevezik Vladenovacnak, ahová engem is el akarnak temetni azok, akikkel sokáig harcban álltam. Majd ha hazahoznak, akkor majd ön megéri, nézze csak meg, hogy micsoda krokodiluskönnyeket fognak sírni s én uira nagy ember leszek, mert már nem kell félni tőlem.

Láttam, hogy Gyorgyevics az őszinte bánkódás hangulata fogta el azzal akarom vigasztalni, hogy ugyan arra még nyolcvan évig várhatnak, hogy élettelenül hozzák vissza a nevével elnevezett temetőbe, gyönyörű piros arca, egyenes tartása nem azt az impressziót kelti, hogy nemsokára szenvedő anyja lesz egy temetési szertartásnak. Erre felderül az arca s háládkodó szemekkel mondja: kár, hogy ön nem nő, mert bókja talán úgy még jobban esett volna nekem.

Nézzem azonban ki az uccára, még azokon a köveken jár, amelyekkel én köveztem ki Beogradot. Én nem tekintettem a polgármesteri széket sem szívetvonzónak, én ott is dolgoztam. Mondhatom, hogy az új Beograd fejlődését én alapoztam meg, de ki tud erről ma ebben a városban.

Most csak a tudományok élek. A szerb Akadémia most adta ki egy munkámat, amelyben Montenegro és Ausztria viszonyait írtam meg 1814—1894-ig. Az osztrák Hofarchiv-ban szedtem össze ehhez a munkámhoz az adatokat, ahol még rengeteg adat van eltemetve, nem tudom, lesz-e módom ezeket kibányászni. Jelenleg a Törökország és Szerbia viszonyait dolgozom fel az utolsó évszázadban, amelyre vonatkozólag még abból az időből vannak adataim, amikor Konstantinápolyban voltam három évig a követség alkalmazottja.

Bizony, mondja, én bejártam egész Európát, soká éltam Görögországban, megtaláltam az assziri-időknek azt a kékküvegét, amely az archeológusok tudományos kutatásainak szolgált alapul, s bár csak folytattam volna ezt a munkát, ne áldoztam volna fel energiámat a politika élettel felőrlő tevékenységére. Szeretném megkérdezni aztán,

hogyan tart a szerb-horvát meg-
egyeződésről, erről azonban hallani
sem akar, inkább arra mutat rá,
hogy az európai kultúrát a sárga
veszedelem fenyegeti, amely lehet,
hogy mindent el fog söpörni, mert
az egész európai kultúra, szerinte,
lettőre jutott, kétséges, hogy van-e
még megállás?

— »Uj társadalmi berendezés
előtt állunk, nem tudom, hogy a
szociáldemokrata vagy a kommu-
nistáké-e a jövő, de egy bizonyos,
hogy ez a kultúra nem produkció-
képes többé, mert a háború mindent
halomra döntött.« Vilmos császár-
ra haragszik, aki örültségében min-
dennek az okozója, akit nem büntet-
tek meg eléggé azok, akiknek ez
kötelességük lett volna.

Mijatovics Csedomirnak András-
sy Gyulával folytatott tárgyalásai
után érdeklődöm, amelyet a Bács-
megyei Napló már ismertetett, er-
ről sem akar beszélni, csak annyit
mond:

— Nem voltam ott, lehet, hogy
igazat írt, amikor azt mondta, hogy
Andrássy 1869-ben Szerbiának ígér-
te volna Boszniát.

Arcán azonban egy gunyos mo-
soly szalad végig, mintha azt mon-
daná, olvassa ki álláspontomat in-
nen a szememből. Nevetni kezd, s
azt mondja, ugy-e, nehéz ember va-
gvok. Majd, ha nem élek, meg tud-
nak mindent, várjanak egy kicsit,
sok dolgot más színben fognak lát-
ni, ha megkapják majd nyomtatás-
ban régi emlékeimet.

Ezzel be is fejeződött a beszél-
gés. Bucsuzom, a 83 éves Gyorgye-
vics kikísér a lépcsőházig, mert ezt
úgy tanulta a régi, udvarias fő idők-
ben.

G. D.

Színházi kis tükör

A leggorombább kritikus — Vörös
cenzura

A huszadik századbeli színészek oly-
kor panaszkodnak, hogy a bírálókat ki-
méletlen. Ezeknek érdemes elolvasni
azt, hogy Barbey d'Aurevilly, a francia
regényíró milyen módon kritizálta a
színészeket 1865-ben. Ha 1925-ben ilyen
kritikákat írna valaki, az csak a kard-
vívás és cüllövés világbajnoka lehetne.

Ime egyik bírálata egy színésznőről,
ki ölébével jelent meg a színen:

— Finoman mondta el szerepét, de
úgy, mint egy Palais Royal-beli leány;
ezért a kakasülő úgy tapsolta, mint a
legjobb színésznőt. Ellenben valaki még-
is jobban játszott nála: a kutyája.

Egy másik színésznőről:

— Montononét alakította egy Nem-
ludomki kisasszony, akinek a gömbö-
lyű holdarca olyasmirehasonlított,
amit nem írhatok le. Moins kisasszony,
— akit szép lánynak tartanak, mert
majd megreped az egészségtől, egy
olyan színházban, ahol a baldoklókat
látászik, — aránytalanul vastag ka-
tokkal rendelkezik, a szűk vállaihoz ké-
pest. Ami szerepét illeti, azt megette,
elköltötte.

A színészekhez sem kiméletesebb.
Egyszer így ír:

— A színészek közönszerűek voltak,
mint általában az olyan szerepekben,
melyek semmi feladatot sem rónak rá-
juk; különösen Pradeau, ki furesán
ötölt-hatott és mozgott, a közönséges
alakjával, a kezével, meg azzal a há-
golyóval, mely fejeül szolgál.

*

A vörös cenzura működik Szovjet-
Oroszországban. Ujabbban, mint a Prav-
da írja, a közoktatási népbiztosság ülést
tartott, melyen a következő határozat-
okat hozták:

1) A Lohengrint le kell venni a szín-
ről és a Szigfriedet iktatni helyébe,
»mert a Lohengrin titokzatos és lovagi
szelleme nem egyeztethető össze a pro-
letáröntudattal;«

2) Az Anyegin Eugenböi történetek

azok a stanzák, melyekben arról esik
szó, hogy az urak hogy szerelmesked-
nek a parasztlánnyal, »mert ez hamis
szinben tüntetheti fel a proletár étetet
az előző cári uralom alatt;«

3) A »Werther«-opera nem adható elő,
mert szelleme nem fér meg a forradalmi
feltörekvéssel;

4) Schiller Mária Stuartja tilos, »mert

vallásos és monarchikus szellem sugal-
mazta;«

5) Dosztojevszkij Karamazov Test-
vérek című drámája szintén tilalmas,
noha — ahogy a jelentés nagylelkűen
megállapítja — »szerzője tehetséges em-
ber«, de a belőle kiáradó gondolatok
károsan befolyásolhatják a tömeget.

És így tovább...

Locarnoi portrék

Kelen Imre karrikaturái

VANDERVELDE
belga külügyminiszter

BENES
csehszlovák külügyminiszter

A SAJTÓ (balról jobbra): Hesnard francia sajtóíró, H. Krab,
(Temp), I. Sauerwein (Le Matin), Grumbach (Le Quotidien), G.
Bernhard (Vossische Zeitung), von Devall (Frankfurter Zeitung).

Gaus német jogi
szakértő

Fromageot fran-
cia jogi szakértő

C. Hurst angol jogi
szakértő

STRESEMANN
német külügyminiszter

BRIAND
francia külügyminiszter

ORANDI
olasz külügyi államtitkár,
Mussolini helyettese

CHAMBERLAIN
angol külügyminiszter

LUTHER
német kancellár

Néger revue

A feketék örögi tánc a „Theatre des Champs Elysées”-ben

Páris, 1925 október

A sok újabb és újabb érdekesség között, melyet Páris állandóan nyújt, talán a legkülönösebb most a néger revue, amit estéről-estére zsufolt nézőtér előtt mutat be pár napja a „Theatre des Champs-Elysées”. A bizalmatlanság, mellyel a premiért fogadták, tomboló lelkesedéssé változott az előadás után és a meglehetősen hideg, elkényeztetett közönség szünni nem akaró tapssal honorálta a néger kiváló művészetét.

Jack Palmer és Spencer Williams néger zeneszerzők muzsikáját játssza a híres néger jazz, mely elől a színpad

Joséphine Baker

a néger revue primadonnája

jobboldalán helyezkedik el. Érdekes, szinte diszharmonikus muzsika. Az ouverture után előtűnnek a fényes feketére mázolt kulisszák és a feketék táncára lejt el a revue bevezető-táncát. Orkászzerű taps fogadja az olajjal simára fésült Eton-frizurás Joséphine Bakert, a primadonnát, ki jelenetéhez illő kis groteszk ruhát visel. Bámulatós finomsággal mozog furcsa, eredeti nemzeti táncában, melyben méltó partnere Honey Boy.

A második primadonna Maud de Forest énekkel mutatkozik be és gyönyörű halványkék-sárga virágos selyem mousslin stílus ruhát, ezüst lamé kalapot visel az első képen.

A revue szerzője Louis Douglas, amit mint táncművész produkál a táncokkal és Joséphine Bakarral, az valósággal az örögi. Nincs az egész revuenek egyetlen kis jelenete sem, amelyről a leg-erősebb kritika rosszul nyilatkozhatna és a legkisebb szerep alakítójáról is csak a legnagyobb elismeréssel beszélhetünk.

A harmadik képen Maud de Forest orgonahártya, tülllel leborított, elől óriási strassgyöngycsattal díszített taffet sül-ruhában van, míg Joséphine Baker papagályzöld structollal díszített kosztümöt hord.

A revue sujet-jének megfelelő furcsa kosztümökben mozognak kiváló ügyességgel és összetanulással a szereplők a speciális néger muzsikára. A közönség lelkesedése képről-képre fokozódik, amint a groteszk táncművészet felvonul előtte.

Az utolsó kép egy bár-jelenetet ábrázol. A szebbnél-szebb tolették egészen divatbemutató képét keltik.

Joséphine Baker aranylameből készült barackszínű velour-chiffonnal bélelt tapete alatt annak bélésanyagából készült harangtuncás egyenes vonalú, hátul mélyen dekoltált estélyi ruhát hord, ugyan- csak hátul nagy stilizált fekete fül-szalag csokorral. Maud de Forest egyenes stassgyöngyruhájára csillog a többiek színes crep de chine és velour-chiffon tolettje között. Méltán irigyelheti bármelyik fehér primadonna ezt a tökéletességet, amellyel Joséphine Baker táncol, énekel és öltözködésben sem marad mögötte pályatársainak.

Az elegáns hölgyközönség bundákban, szőrmecapekben, lamé és bársony estélyi köpenyekben érkezik. A ruhák között a fekete az uralkodó szín. A színes ruhák sűrű gyöngyözéssel díszítettek.

Bruck Imre

GRAFOLÓGIA

Realis. 1. Annak az újságnak a közleménye nem teljesen fedi a valóságot. A tudományos grafológia első megteremtője *Flaudrin* jezsuita szerzetes, aki felfedezéseit nem foglalta ugyan tételes tanokba, hanem *Michon Jean Hypolite* apátnak hagyományozta, aki átjavítva és bővítve, vetette meg a *grafológiának*, mint tudománynak alapját. Megalapítja a párisi grafológiai társaságot, melynek 1881-ben bekövetkezett haláláig elnöke volt.

2. A kedélyállapot feltétlenül visszahatározik az íróban.

3. Nincs pozitívum arra nézve, hogy a nők írását bizonyossággal megállapíthassuk. Leggyengébben a nők írásában bizonyos simulékonyosság és lágyság észlelhető, de vannak kivételek, amikor a nő férfias írással rendelkezik.

Nőies írású férfiben határozottságot, biztos fellépést, higgadt, megfontolt cselekvést hiába keresünk. Az írodákban dolgozó nők, gyakran valamely nekik tetsző írást sajátítanak el, öntudatlanul. Szántalan esetet láttam amikor a nő, kinek írásai a nőies írás minden jellegzetes sajátosságával bírt, írodába került és nemsokára főnöke írásához hasonló írást sajátított el.

Férfies nők 100 esetben legalább 50-en férfiak írásának jellegzetes sajátosságait veszik át. Az így áthasított írásnál a nő írása dültebb és finomabb vonásaiban. Az írás áthasonulása családtagoknál is gyakori.

4. A grafológia céljából sorrend szerint a következők szolgálnak. Az írás nagysága. Az írás fekvése. Nagybodó vagy kisebbodó betűk. Gömbölyű vagy szögletes írás. Egyszerű és díszített írás. Szoros és széles írás. Vékony és vastag írás. Betű árnyékolás. Szabályos és szabálytalan írás. Összeírt és szétválasztott betűk. Nyitott és zárt betűk. Kezdő és vég vonások. Alsó és felső hosszúságuk. Pontozás és ékezés. Betűk áthúzása. Érintőszögek és alakok. Különböző fajtájú rezgések a betűképzésben.

A normál betűmagasság 3 milliméter.

Ha. Nem tartom mérvadóknak tanárnőjének véleményét. Az énekesnőkben az egész világon a tulprodukción van. Az átlag hanganyaggal rendelkező nők szárai várják a jó szerződést, ami késik és legtöbbször soha sem jön el. Tessék egy komoly lelkiismeretes szaktanárral a hangját felülvizsgáltatni és annak a véleménye legyen a mérvadó. Ha az eredmény kielégítő lesz és önnel kivételes hanganyaga van, akkor szülei sem fogják ellenkezni. A fiatalemberrel pedig szakítson. Aki azzal a feltétellel udvarol egy fiatal leánynak, hogy elvből nem nősül, az gváva, aki előre építi menekülésiének bűnét. Tudom, hogy kellemetlen hétéi, talán hónapjai lesznek, de saját érdekében meg kell tennie. Nyugodt vagyok nem fog belehalni és később mosolyogva fog visszaemlékezni a botor és fiatalos fellángolására, melyben maga volt az erősebb. Ez a udat is ér valamit.

Thema. Sombor. Néhány hét előtt személyesen elemeztem írását. Megismerem és feleslegesnek tartom hibáinak ismételését. Vagy talán azt gondolja, hogy néhány hét alatt meglehetősen változni? Nagyon sok betűt kell még átvizsgálnom addig, míg ön kellő fegyvellemmel, önbírálatlalt leszokik rossz tulajdonságairól és megváltozik. Addig ne küldjön hozzám írást.

K. M., Sombor. Abszolút nőies, formakelvelő, külsőséges, határozatlan, ingerlékeny, izléses, ügyes, gyengéd, éles kritikai érzékkel rendelkező, gyenge idegzetű, aki nagy dolgokban tud magán uralkodni. Elégedetlen.

Ali. Nagyon értem a mesterségemet, de lárom gyorsan oda veteett felületet sorból ilyen messzire képtelen vagyok következtetni. Hosszabb levelet kérek.

Goromba. Sombor. Rapszadikus, analitikus, határozatlan, hangulatok hatása alatt álló, úgynevezett „martyr típus” akinek lelki szüksége a fájdalom. Intelligens érzékkel rendelkező, különös rossz tulajdonságai nincsenek. Nem szabadna egy 26 éves férfinak ennyire gyöngének lenni. Hiszem, hogy idővel megváltozik, realitásbósszemmel fogja nézni az életet és nem fogja fájdalmas emlékekben kínlani magát. Az ön által rejtélyesnek gondolt nő egy egészen egyszerű az általa

gon mozgó teremtés, akiből a saját fanéziája termelte ki az érdekeset és a titokzatosat. Különösebb értéke, hogy nem okos, tehát az olyan természetű emberek, mint ön szabadon formálhatják a saját tetszésük szerint.

Margit. Könnyelműsködéssre hajló, felületes, felszínes, intelligens, határozott művészi készséget látok az írásában, de mégis lebeszéltem a festőművészetről. Nagyon sok gyötördéssel teli pályára, ami nem való az ilyen gyengéd lelkű, passzív leánynak. Maradjon a tovább otthon és gondoljon arra, akiről nem írt ugyan, de tudom, hogy van és rövidesen belátja, hogy egy kézzorítás felér a leg-szebben festett képnél.

Csak a tisztá igazat. Sajnos kénytelen vagyok megállapítani, hogy az ön tehetsége nem emelkedik az átlag fölé. Tapasztalatokon alapuló szigorú véleményem, hogy csak az abszolút tehetségnek ajánlom a művészi pályát. A nagy nekilendülésekből, szomorú, kietlen kiábrándulás következik. Válasszon magának valami gyakorlati pályát és legyen energikusabb.

M. Gabi. Hosszu részletes levelet írjon, mert zavaros soraiából nem tudok kiokosodni.

Mindég egyedül. Komoly részvétet érzek ön iránt, mert egész lényével predestinálva van arra, hogy harmonikus, szép életet éljen. Nagyon jó anya típus. Kötő, gyengéd, megértő feleség. Engedjen zárkózottságából, azt hiszem akkor megtalálja még a boldogságot. Nagyon megérdemelné.

Lavina. Zárkózott, nagyon intelligens, szenzibilis, álmodozó, határozott művészi készséggel rendelkezik, nagyon szereti a zenét, élénk fantáziája, minimális energiája, szépen beszélő, formakelvelő, határozott érték.

Buzavirág. Lelkismeretlenség lenne tőlem három sorból ilyen fontos kérdésre válaszolni. Mindkettőről küldjön hosszabb levelet.

Nőtlen. Értelmes, spekulatív, keveset olvasott, okos, ügyes, alkalmazkodó, szívós, de felületes, kenvelem szerető. Élénk fantáziája, logikus, felszínes.

Egy munkás. Határozottan intelligens, logikus, okos, mélylelkű, értékes ember írása. Tessék csak tovább a szakmájánál maradni. A politikát nem az ön egyéniségére szabták. Különböz sem nevezhető életpályának. A körülmények sodorják, hallatlan tudást, műveltséget kíván. Zaklatott élet ami nem az ön harmonikus egyéniségéhez illő.

Roscheszter. Hirtelen indulatu, hamar higgadó, türelmetlen, Ambiciózus, szívós, nyughatatlan, kicsinyes nagy dolgokkal szemben szemben fölényes, van benne koncepció — nagyvonaluság. Értékes embernek tartom.

Szenvedő. Makacszkodó, dacos, zárkózott, fanyar, keveset beszélő, nagyon érzékeny. Ne féljen azóktól az ellenségektől. Alacsony indulatu emberek, pletykasága. Maradjon fölényesnek, ha látják, hogy nem reagál aljasságaikra, visszavonulnak.

Marika. Ön azt írja levelében, hogy most szeret először, soha férfi még úgy nem érdekelt, mint ez a huszonkétéves fiatalember, aki »az egész világ, egy új világ ígérését hozta» ön elé. Ez mind szép és gyönyörű, de — és most jön az, amit a regényírók drámai fordulatnak neveznek — a papának kifogásai vannak A. ur ellen, mert A. urnak nincs »egzisztenciája». Az írása azt mutatja, hogy ön nagyon de nagyon szeremes. Viszont az ésszerűség azt diktálja: várjamak még. Mindketten ráérnek és legalább alkalmuk lesz jobban kiösmerni egymást. Ez ezerosztendős recept a szerelem ellen, de higyjé el, mindig bevált.

E. Rózi. Közelebbi adatot kérek.

Megalkuvás. Fenti üzenet önnek is szól.

Banktisztviselő, Novisad. Formakelvelő, önző, intelligens, mélylelkű, hű, tétovázó, elégedetlenkedő, nagyon szereti a zenét, állandó problémái vannak. Tud munkabíró lenni, határozottan produktív természet, de valahogy elfaszalja a dolgait. A női írás iróia szubtilis, logikus gondolkodású, ravaszra hajló, aklimatizálódó természet. Sok idealizmus van benne, feltétlenül értékes nő írása.

Könnyelmű. Tulajdonságairól majd én írok. Korát, foglalkozását írja meg.

S. S. 27. Tessék őszintén mindent megírni, akkor szolgálhatok részletes tanácsal.

Szegő Andor közölje közelebbi címét.

Baba. Küldjön be még 10 dinárt a grafológiáért.

Welsz Sándor közölje címét.

Többeknek. A grafológiai elemzés céljaira szolgáló levelek a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalába küldendők.

FILM

Drága film — potomáron

A jugoszláviai filmkölcsonzők és mozosok már régen megoldották a gordiusi csomót: *hogyan lehet olcsón jó filmhez jutni?*

Jugoszlávia ugyanis nincs benn a monopolszerződésben, ám azért időnkint mégis csak elvetődnek ide jó és új filmek, amelyekhez az itteni mozik ugyszólván potom áron jutnak. Ennek a titka pedig az, hogy a belföldi mozosok olcsón megvásárolják egyik külföldi moziktól — szóval nem a filmgyártól — a már eladott film kópiáját és azt játsszák az itteni mozikban. A publikumnak természetesen mindegy, hogy milyen utómódon jutott a darabhoz, de a filmgyártak érdekeit mélyen sérti ez a minősíthetetlen képtelenség, amely egyrészt érzékeny károkat okoz a gyárnak, másrészt a film piaci árát is lesüllyeszti.

*

A CARNÓ. Lengyel Menyhért és Bíró Lajos világhírű színdarabjának, A cárnőnek filmváltozata előtt a film nagy-szerű rendezője, Ernst Lubitsch előjáró beszédet intézett a közönséghez, melyben bejelenté, hogy A cárnő történetét az eredeti darabnak megfelelően történelmi miliőben akarta filmesíteni, de Pola Negri határozott kívánságára kénytelen volt modern környezetben lepergetni a filmet. Lubitsch azt is elmondja, hogy Pola Negrinek igaza volt. A »publirizurás« cárnő sokkal közelebb hozza a modern embert eszmekréhez és képzeletvilágához, ezt a bájos és kalandos királyidit megfosztja ugyan való-szerűségétől, de viszont az eredeti darab történelmi páthosza helyett valami hallatlanul bájos és operettszerűen parodisztikus derűvel aranyozza át. A cárnő, mint film, ebben a modern és félig meseszerű, félig operéttmiliőben egyike a legutóbb látott legszebb és legművészebb filmeknek. Rendezése pompás, díszletei páratlanul dekoratívek, a címszerepben pedig Pola Negri olyan káprázatosan csillogó alakítást ad, amely ennek a nagyszerű művésznőnek eddig látott legérettebb produkciója. Partnere Rod Laroque is rendkívül szimpatikus.

*

A SZERELEM HARCOSA című új Petrovich-filmét most mutatták be Budapesten. A kltűnő filmszínész kissé megfogyott, de igen elegáns, rokonszenves jelenség most is. Könnyedebb, mozgékonyabb lett. Erősen tudta éreztetni szerepe sötét tragikus színezetét. Sokat ártott neki is, a filmnek is az, hogy partnernője katasztrófális távolságra áll a női szépségtől.

*

A GLORIA SWANSON ÁLDOZATA. Gloria Swason filmjének, a Coast of Folly-nak (Tébolyország) áldozata Bert Rosson segédrendező. Alan Dwan, a rendező ugyanis a kép befecézése után Los Angelesből visszatért Newyorkba, hogy újabb filmet készítsen elő. Egy-két nappal utóbb a primadonna felkérte Bert Rossont, hogy hívja össze a szereplőket, mert egy jelenetet szeretne megegy szer átvenni. Amikor a személyzet együtt volt, Gloria egy egész új jelenetet rendezett és csináltatott meg, azt a képhez fűzzék. Amikor Dwan ezt megtudta, azonnal elbocsátotta segédjét avval, hogy csakis ő rendelkezhet, nem pedig a star és az ily önhatalmaskodók ellen példát kell statuálni.

Szerkesztői üzenetek

K. K., Csautavir. Ha az adó be nem hajtható, leírják. Minden más esetben az adót föltétlenül meg kell fizetni.

B. L., Kumanovo. A sakkjátékban szokásos, de nem szabályos, hogy az indulásnál egyszerre két futóval lépni. Az utolsó sorba felvett minden figura lehet vezér, csak a király nem.

P. I., Szombor. Az amerikai konzulátus címe: Vel. Miloša ul. 48.

K. I., Malidios. Azok az önkéntesek, akik ez év augusztusában visszamaradtak, valószínűleg a jövő év augusztusában vonulnak be.

Sch. Z., Mokrin. Magyarországon kivételi engedély kell ahhoz, hogy onnan hazaszállíthasson ezüsttárgyait, itt pedig vámot kell fizetni utánuk. A behozott ezüsttárgyakat azonkívül Beogradban fémjelezni is kell.

K. E., Prelog. A Pester Lloyd címe: Budapest, Mária Valéria-u., a Pesti Naplóé Rákóczi-u. 54.

Cosmetique. Kosmetikai intézetben megtudhatják a módját.

Szomorú anya. Kérjen végzést az illetőségi bizonyítvány megtagadásáról és a végzést felebbezze meg a belügyminisztériumhoz.

F. B. Béla, Senta. Versei kedves, hangulatos írások, küldje be kisebb igényű lapnak, bizonyára szívesen közlik.

H. S., Vrsac. Verseit nem közöljük. Ennek azonban nem az az oka, — mint levelében írja — hogy ön még nem híres költő, hanem hogy a versei nem jók.

T. I., Novisad. Finom és szép írás, csak jobban kellett volna kidolgozni.

S. F., Telecska. Sokol sorsjegyei nem nyertek.

Diferencia. A beográdi Hajdukovic-intézet a legalkalmasabb arra a célra.

N. N. Csak lakbérnegyed idején mondhat fel három hónapra.

Sz. R., József. A vers még nagyon távol áll a költettség mértékétől.

H. G. A perrendtartás a bírónak igen széleskörű hatalmat biztosított a pervezetés körül és joga van a felek által indítványozott bizonyítást mellőzni, de joga van ahhoz is, hogy a saját belátása szerint bizonyítást elrendeljen vagy mellőzön. Az ilyen közbenszóló határozatok ellen jogorvoslatnak nincs helye. A szenvedett sérelmeket csak a véghatározat ellen használható jogorvoslatban panaszolhatja fel. — Az uzsoráról és káros üzletekről szóló törvény értelmében a bíróság nem adhat jogengedélyt a 80%-on felüli kamatok megítéléséhez, ellenben azokat a kamatokat, amiket az adás önként már kifizetett, vissza nem követelheti. Hogy az újabb kamatok milyen alapon kebeleztek be az ön ingatlanára — akarata ellenére — az a leveléből nem állapítható meg.

E. M., Kula. Kétezer dinárnál több

kézpénzt nem vihet magával, de bármely összegről szóló csekket átvihet.

Bácskai 1895. Nincs olyan rendelet, hogy a zsidó hitközségi adó nem lehet több, mint az állami adó tíz százaléka.

B. Sz. Ha ön nem tette le az esküt, akkor nincs nyugdíjjogosultsága. Mindenesetre közölje velünk, hogy hol volt alkalmazva, milyen minőségben és mikor bocsátották el.

S. V., Beodra. A szubotcai Ipartestület címe Trumbićeva-utca. Elnöke Pendzsis György.

K. I. Forduljon Vig Zsigmond Sándor szubotcai könyvkereskedőhöz.

P. A., Feketics. Szokolsorsjegyei közül a 27414. számot kihúzták. A nyerevény összegét a szombori Szokol-Domban megtudhatja.

B. H., Becskere. »A versenyautó halottja« című regény magyar fordítása könyvalakban nem jelent meg.

A. I., Novisad. 1. A munkaidő az SHS királyságban napi 8 óra. Az ezen túl végzett munkát a munkásvédelmi törvény 11. és 12. szakasza értelmében külön kell megfizetni. A munkást nem érheti kár abból, hogy a munkaadó nem jelentette be a munkásbiztosítónál. Ebben az esetben a megbetegedett munkás táppénzét és gyógykezelési költségeit a munkaadó köteles megtéríteni a munkásbiztosítónak.

F. F. A grafologusunkhoz intézett leveleket a Bácsmegeyi Napló szerkesztőségéhez kell címezni.

G. A. A Pravni Fakultet ren kívül hallgatója nem kap halasztást a katonai szolgálatra. A felmentés vagy halasztás iránti kérvényt a sztaribecseji katonai kerületi parancsnoksághoz kell intézni. Valamennyi szemeszteren át lehet rendkívüli hallgató, de ebben az esetben nem teheti le a vizsgákat.

K. N. Az optálás határideje 1924 június 26-án járt le.

Többeknek. A rokkantak sorsjegyeinek húzását ez évi december 27-ikére halasztották.

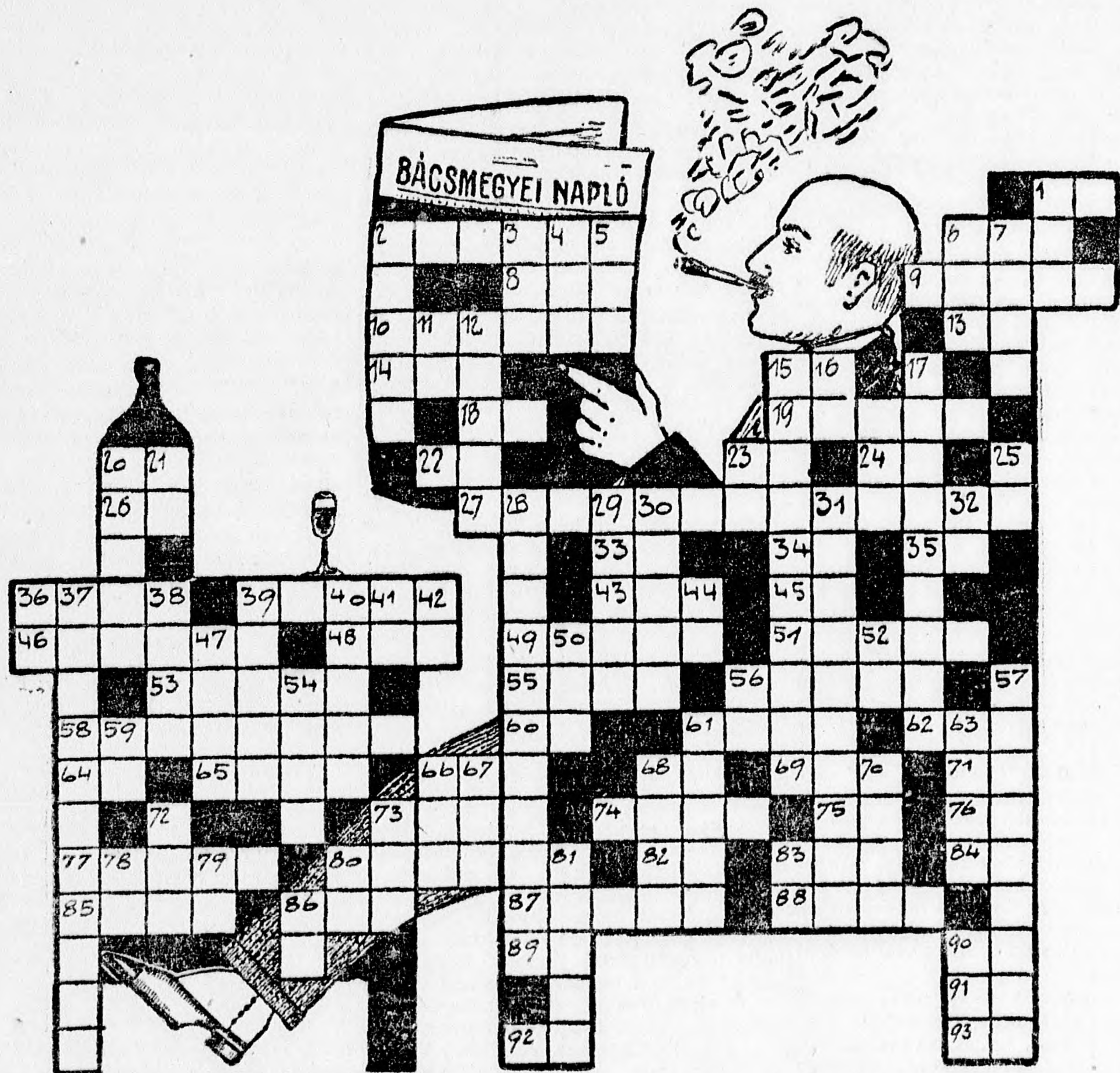
D. Zs., Dolovó. Magyar pénzügyekkel szemben fennálló jelzálogkölcsönök visszafizetésére nézve még nincs megállapodás a két állam között. Nem valószínű, hogy a visszafizetést aranykoronában kell majd teljesíteni. Ha egy régi magyar koronáért három jugoszláv koronát kérnek, abba bizvást belemeget.

Dr. G. A., Bocsár. Ügyének aktái a minisztériumtól visszakerültek az egészségügyi felügyelőséghez, amely még ebben a folyamán előterjesztést fog tenni az összes vitás nyugdíjügyekben.

R. K. P. Nem közölhetők.

DRÓTKÖTELEKET!
szigetelt és csupasz rézhuzalokat,
szólampszínókat, antenadrótokat, ólomkábeleket els-rendű minőségben, jutányos áron szállít a Novisadi Kábelgyár (Radnička ul. 2.)
Telefon: 121. 443

KERESZTSOROS REJIVÉNY A NYÁJAS OLVASÓ

77. Keleti vallás
80. A bácskai földben sok van
82. Ez a két mássalhangzó is egymás után következik az abc-ben
83. Nagyon szegény ember lakására a mondják
84. Idegen nyelven »e«-nek ejtik ki
85. Erdélyi folyó
86. Földműves szerszám
87. Régi híres szegedi cukrászda
88. Katonákra mondják
89. Ha az első betűjét hozzá tesszük könnyű kocsi idegen nyelven
90. Ilyen lap is van
91. A kisgyermek...
92. Kötőszó
93. Az első betűje hozzátéve családja jelent

Függőleges:

1. Az erdők mítikus istene
2. Futóbajnok
3. Tudósító iroda címe rövidítve
4. Galambkakás
5. Német kötőszó
6. Kart is, meg szegényt is jelent — idegen nyelven
7. Mocsár, szláv eredetű szóval
8. Személyes névmás többes számban
11. Francia kettős magánhangzó
12. Egy tucatban tizenkettő van
13. Eltussolni sinonimája
16. U. a. mint 8.
17. Azt a huszonnégy várost hívták így, melyeket Zsigmond magyar király elzáróztatott
18. Nem jár szabadon
20. Kéményseprő ruháján sokat találunk
21. Személyes névmás többes számban
25. Nem folyik a vize
28. Aki ebben szenved, keveset alszik
29. Erdélyi folyó
30. Ilyen csapások is vannak
31. Magyar szólásmód
32. Helyhatározó szócska
36. Mint 26.
37. A nők öröme
38. A csolnak a vizen...
39. A Fekete-tenger melléktengere
40. Versenyter a római Amphiteatrumban
41. Folyadék
42. Régi római sulyegység
44. Rag
47. Bibliái hegy
50. Erős szeszes ital
52. Kettős mássalhangzó
54. A gond teszi
56. Megszólitás
57. Nyomdai szak kifejezés
59. A fa minden évben...
61. Mint 9.
63. Mértani kifejezés
67. Kerti növény
68. Női név
70. Szegény ember ruháján sok van
72. Volt budai pász
73. Ezzel értjük meg magunkat
78. Kettős mássalhangzó
79. Mint 33.
81. Nem törpe
83. Orosz folyó
86. A vízszintes 86. a tittjával tesszik
90. Kor — átvett szóval (fonet.)

Vízszintes:

1. Az Adriába ömlő folyó
2. Innen kerül ki a Bácsmegeyi Napló
6. Árpád házi király
8. Tiszán innen, Tiszán...
9. Nagy magyar epikus
10. A legtöbbet emlegetett jugoszláv államférfi
13. Dollármilliomosok neve előtt látjuk
14. Híres filmszínész név keresztnéve
15. Társas cégek nevében láthatjuk
18. Görög mássalhangzó
19. Elhunyt nagy magyar zongoraművész
20. Néha ilyen a vendéglői hus
22. »Igen« idegen nyelven
23. Kötőszó

24. Tiltó szó
26. Semmisen történik enélkül
27. Amikor ezt olvassa, ön előtt van. (A kettős mássalhangzók egy kockát számítanak.)
33. Rangmegjelölés
34. Így csufoi a kisgyermek
35. Két egyforma magánhangzó
36. Csokonay »Dorottvá-jának hőse
39. Hegység Jugoszláviában
43. Papi cím rövidítve
45. Német präpositió
46. Közép-Ázsia nomád népeinek erjesztett kancatejéből készült itala
48. Baj, ha a hajón van
49. Iz — internacionális kifejezés
51. Első után sok van az uccán
53. Görög mitológiában szereplő nő

55. Női név
58. Veszélyes belesüppedni
60. Az abc-ben egymásután következő két mássalhangzó
61. Női név
62. Nagy baj, ha átszakad
64. Kalap alatt van
65. Női név
66. Istenhez fohászunk vele
68. A tanuló az iskolában...
69. Elhunyt nagy magyar építész (fonet.)
71. Helyhatározó rag
73. Téli jármű
74. Ázsiai néptörzs
75. Ritkán használt kettős mássalhangzó
76. Két egyforma mássalhangzó

Száraz belet

I. 60 dinár 100 mét.-kint

II. 50 dinár 100 mét.-kint

szállításra

Szótt vastag szalámi-belet

méterenkint 1 és 2 dinárért ajánl:

BÉLIPAR R.-T. Subotica

CERTUS HIDEGENYVIPAR
Berlin-Hamburg-Drezda
Vajdasági vezérképviselője:
PRANDELL RUDOLF ÉS FIA
Veliki-Bečkerek, Aleksandrova (F5) ucca

Certus hideg enyvpor a jelenkor legjobb nyve, minden tekintetben felülmúlja a táblaenyvet.
Certus kötőereje a legnagyobb és abszolút vízálló.
Certus nem szárad idő előtt, nagy felületeket csak ezzel lehet jól enyvezni.
Certus hideg vízben oldható, a fát sem kell enyvezéshez melegíteni. Fűtőanyagot takarít meg.
Certus minden kulturállamban kiszorítja a táblaenyvet, meri előnyeit a modern ipar felismerte.
Certus asztalos-, esztorgályos-, butorizemekben, vagongyárakban nélkülözhetetlen.
Certus az egyetlen enyv, mely repülőgépek, folyami és tengeri hajók építésénél használható.
Certus mint erős és vízálló enyv a legjobb minden épület és butorasztalos enyvezésénél is.
Certus használata a leggazdaságosabb, — 1 kg porból 3 kg enyvmassza! Fűtőanyag nem kell.

Saját érdekében próbálja meg és mindig CERTUS-t fog használni.
8530

Rejtvény.

A mult vasárnapi számban közölt rejtvények helyes megfejtése:
„Kaláberparti“ — „Kellemetlen“
Helyesen megfejtették 182-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Bots Dénes Mariolana, Banat, 2. Nánay Attiláné Kneževi Vinograd, 3. Buday Jenő Višac, 4. Székely Tibor Vel.-Kikinda, Branka Radićevića ul. 136.

TEGLAGYÁR

modernül berendezve 2 körkemencével és egy táborikemencével a hozzátartozó 31 hold komplexummal nagyobb községben, vasut- és hajóállomással (a Duna és csatorna mellett). A tulajdonos részére azonnal beköltözhető lakással továbbá munkálakásokkal és az összes gazdasági épületekkel szabad kézből kedvező feltételek és árak mellett

ELADÓ
Kedvező fizetési feltételek. — Megkereséseket SCHMOJKA hirdetőirodába Novisad Futoški put 2. küldendők.
9172

Wohanka és Társa Utóda R.T.
malomépítő és motorgyár Budapest

Teljes malomberendezések
Egyes malmi gépek
Díjtalan mérnöki látogatás
Költségvetés

Legujabb és lejobb rendszerű szivógáz- és nyersolajmotorok 5-200 HP-ig

Vezérképviselő az SHS királyság részére
FÖLDVÁRI LAJOS SOMBOR
Kraljevica Marija trg. br. 1.
Telefon 316.

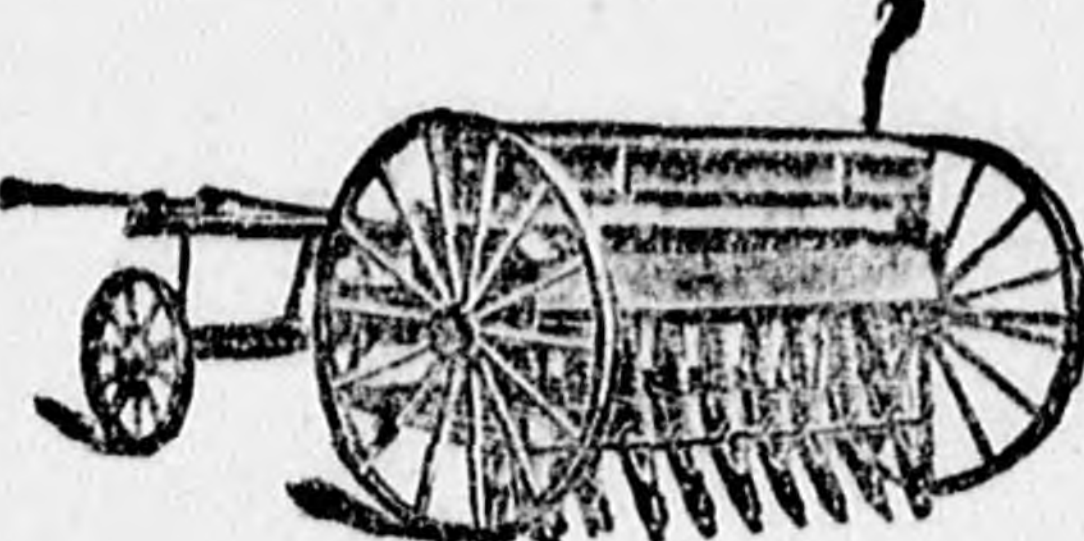
Keresztsoros-rejtvény

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:
Vízszintes. 1. Atlantis, 7. Hebridák, 13. Ezer, 14. Urna, 15. Rén, 17. Int, 19. R. P. D., 20. Kor, 22. Ok, 23. Ou, 24. Ri, 25. Si, 27. Ir, 28. Ir, 29. Ló, 30. Ass, 32. Armim, 35. Lépés, 38. Póz, 39. Arab, 42. Urán, 44. Jani, 45. Ipar, 48. Achilles, 51. stb., 52. Linoleum, 54. Ad, 55. Palota, 58. Ra, 59. Kar, 61. Konopits, 63. Tej, 64. Makula, 66. Tuareg, 69. Urbér, 68. Bélye, 70. Ti, 72. Ám, 73. Ru, 74. Agata, 77. Pausa, 80. Brussa, 81. Acosta, 83. Ara, 84. Zarándok, 87. Uik, 89. Ló, 90. Darius, 91. Fa, 92. Johanna, 97. Atu, 98. Atu, 100. Mandolin, 105. Iván, 107. Alma, 109. Z. t. k., 111. Troja, 113. Mátra, 115. Póz, 117. Se, 118. Ér, 119. Ri, 120. Fa, 121. Al, 122. Ti, 123. Ig, 124. Ir, 125. Jeu, 127. Viz, 128. Cár, 130. Arc, 131. Nóta, 134. Éter, 137. Szalonka, 138. Alvinci, 139. Kár, 140. Furó, 141. Cano.

Függőleges: 1. Akrobata, 2. Len, 3. Az, 4. Ne, 5. Tri, 6. Saturnus, 7. Harri Pil, 8. Bud, 9. R. R., 10. In, 11. Dák, 12. Kuriozum, 16. Ékes, 18. Noir, 21. Oslo, 31. Sah, 32. Ablak, 33. Ir, 34. Mák, 35. Lob, 36. Én, 37. Sinaj, 38. Pre, 40. Ri, 41. Al, 43. Nápoly, 44. Itas ur, 46. Po, 47. Al, 49. Edam, 50. Ronae, 51. Stitu, 53. Ireg, 56. Ló, 57. Op, 60. Rab, 61. Kulimasz, 62. Tábornok, 63. Ter, 65. Kétágu, 67. Rébuss, 74. Ara, 75. Tsadtó, 76. Qarau, 77. Pádúa, 78. Acosta, 79. Atu, 80. Bróm, 82. Alfa, 83. Alant, 85. ár, 86. Ni, 88. Kanca, 92. Jezsajás, 93. Kik, 94. Óv, 95. Ha, 96. Aforizma, 97. Alant, 99. Ulm, 100. Matrica, 101. Da, 102. Ón, 103. Lop, 104. Názáreti, 106. Uj, 108. Ma, 110. Tele, 112. Réti, 114. Riga, 118. Ofir, 126. Una, 127. Van, 129. Rév, 130. Arc, 132. Ól, 133. Tó, 135. Ti, 136. Én, 142. Piré.

Helyesen megfejtették: 1. Groda Sándorné Palić, 2. János László Subotica, 3. Gonda Margit Subotica.

Gazdák figyelmébe!

Unicum Drill vetőgépek
Kombinált Imperator vetőgépek
Westfáliai rendszerű műtrágyaszórók
Uj rendszerű műtrágyaszórók
Egyes és kettős acélekék
Kukorica-morzsolók
Csőves tengeri-darálók
Répavágók
Szecsavágók
Egy- és többtagu acélboronák
Automatikus acél szénagyűjtők
Trieurök
és ezekhez járó bármilyen alkatrész

Tizedes mérlegek és sulyok
jutányos áron kaphatók

Rudolf Bächer—Franz Melichar mezőgazdasági gépgyár és Baltic tejseparatorok egyedüli sombori képviselője:
SZLÁVY OSZKÁR
VASKERESKEDÉS — SOMBOR
Telefon 15
6957

Költözködés miatt a mintaraktáron levő
CSERÉPKÁLYHÁK és TŰZHELYEK
árát lényegesen leszállítottam
1925. november 1-ig. Samottégla és samottliszt kapható
Szanitter Tivadar
Subotica, Pašičeva ulica

Figyelem!
Van szerencsénk az egyházközsegeket ép úgy, mint a kereskedőket és a nb. közönséget értesíteni, hogy fehér és sárga **templom-gyertyákat** állandóan tartunk raktáron. Konkurencia k zárva.

ELADÓ kedvező áron
egy 40 HP Ruston Proktor motorosónak komplett, generátorral, továbbá egy csukott 6 üléses luxus autó mind kitűnő állapotban
STEVAN BUGARSKI NOVISAD
Temerinska ulica 86.
076

Franzuzski Testvérek viaszosok
Novisad, Sokolska ul. 10.
928

Marhát teleltetésre
meltányos feltételek mellett cca 50-60 drb-ot **elvállalok**
Ajánlatokat a kiadóba

Eladó gyümölcsfák
Barack, szilva, körte, dió, díszfák és cserjék, gömbakác tarka, fehér és fekete, juhar, szomorú eper, vadgesztenye, közönséges akác és eper
Puzta-zobnaticai Faiskola
Bačka Topola Postafiók 17
9220

Üzlethelyiség
Veliki-Bečkereken Wilhelm Ferenc főutcai házában levő Trebić-féle üzlethelyiség 1925 november 1-re kiadó. — Bővebbet Wilhelm cipőkereskedésben, Veliki-Bečkerek.
9212

KÖLESKÁSA
kapható bármely mennyiségben a legkisebb napiárban
SOHR MÓR
Köleshántó ó SENTA

„VESNA“ HAJÓZÁSI RESZVÉNYTÁRSASÁG S U S A K

Rendszeres személy és áruforgalom
DEL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA
Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál:
ALDAN SZVETISZLAV váltó üzlete **VELIKI-KIKINDA.**

DEUTSCH PÁL és TÁRSA
VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT
SUBOTICA, SOKOLSKA ULICA 3.

Készít villamos világítási és erőátviteli berendezéseket jutányos áron, saját vagy megadott tervek alapján.
Kérjen ajánlatot. — Irógép és varrógépek javítása külön szaklépített munkásokkal.
6306

Olcsó árak!

Szenzációs őszi divatujdonságok megérkeztek!

Tekintse meg kirakatunkat!

Reti i Drug Subotica

Jelašićeva ulica br. 3
(Kiskápolna mellett)

ELADÓ INGATLANOK

Szabadkézből Doboj város (Boszna) közvetlen közelében a következő ingatlanok adatként el: 30 hold elsőrendű, azonnali kiirtásra és eladásra alkalmas bükk és tölgyerdő, 30 hold elsőrendű szántó, 3 hold szilvás és elsőrendű kőbánya ala Baranya. A birtok két állami fűtő közt és a Boszna-folyó mentén terül el. Doboj vasúti állomástól 1 kilométernyire.

Felvilágosítást ad:

DANE TUBAKOVIĆ nr BOS. BROD

Jótállás a biztos eredményért!!

Törv. véd.

Törv. véd.

PATKÁNYIN

Patkányirtószert

REITTER OSZKÁR Vel.-
becskerei nyug. főkapitány
nagyszerű találmánya

Fő-elárulítója:

Patkánygyár (Torontáli Agrárbank RT.) Vel.-Becskerek.

Viszonteladók:

Szobotica Herzi drogeria
Kurtos Mihos vegyeskereskedés
Ada Wolf Soma vegyeskereskedés
Bajmok Balassa Bertalan
Čantavir Krausz Mór vegyeskereskedés
Galgony Toth Lajos vegyeskereskedés
Novisad Dimović N. főlerakat
Kosta Živojinović drogeria
Mašić gyógyszerár
Pusić Emil vegyeskereskedés
Szombor Ruttkay Kálmán Karagyorgye u. 8.
Senta Bánffy Gyula gyógyszerár
Glücksthal Zoltán gyógyszerár
St.-kaniža Domonkos János gyógyszerár
Vel.-Zam J. Tamašković gyógyszerár
Vršac Lenhardt Jakab vegyeskereskedés
Veliki-Bečkerak Kovacs drogeria.

9057

HOTEL AMERIKA SENTA.

Az utazó közönségnek állandóan féregmentesen tiszta hálószobák vízvezetékekkel.

Az utazóknak az étkezésnél

20% kedvezmény.

Meleg és hideg konyha bármely időben kapható!

Prédin „Hotel Amerika.”

FENYŐRUDAK és
BÜKKHASÁB
tűzifa

minden hosszúságban és vastagságban legolcsóbban kaphatók

JACOB DEUTSCH, TIMISOARA
(Temesvár) II. Str. Dacilor 56.

Rejtettkép.

Hol az egér?

A múlt vasárnapi rejtettképen a vadászt megtalálták 118-an.

Az első díjat, a nagyított fényképet Banjanin Macó tanító Mr. Temerin nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóba.

A második díjat egy monogrammot 10 különböző fazonban a hozzávaló dörzsölővel Leopold Samuel sentai üzletéből Biró Iluska Mokrin nyerte, aki szíveskedjék közölni, hogy milyen névre óhajtja a monogrammot.

A harmadik díjat, az egy doboz Astra körömlakot Nagy Bertalan suboticei gyógyszerárától Schwartz Erzsike Bajmok nyerte meg, aki küldjön be 10 dinár portóköltséget a kiadóba.

KRAUSZ GÉZA
SZÁLLÍTÓSubotica, Knradžićeva 10.
(Bárany-köz)

Elvállal

átköltözködések

szállításokat saját

butorkocsijaiban

és stráfkocsijaiban

jutányos áron.

Telefon 199.

9019

Supr.
FARKAS ANDRÁS
KÁRPITOS - DISZITŐ
tapétázási vállalat

SUBOTICA

Ćara Dušana ulica 5. szám
Vass Ádám mellett

Gyenge férfiak-

nak (Impotenseknek)

bőrmentve küldöm szab-

adalmazott szenzációs

találmányomat ismertető

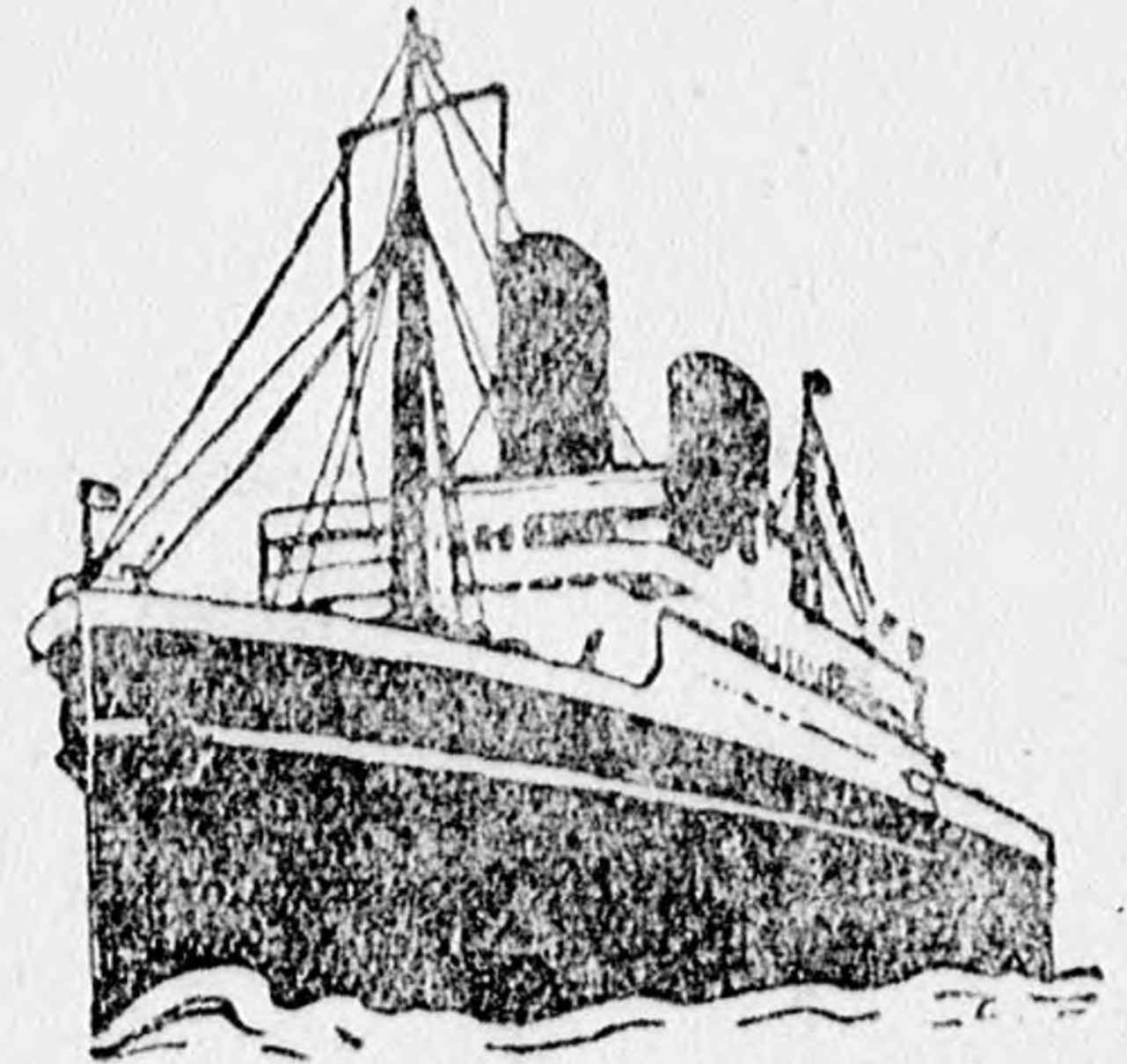
könyvemet. — Cim

„Patent 608”

Cluj (Kolozsvár)

1 számú postafiókbérlés.

HARISNYA KÖTŐGÉP

6/20 és 6/22 több drb., használt, garantált
üzemképes, elismert márká olcsón kaphatók
MÜLLER i DRUG NOVISAD Futoški put 9.WEISZ JENŐ
KEFEGYÁRA SUBOTICA TELEFON 183Ajánlja kitűnő minőségű versenyen kívüli kefe-
ecset-, seprő-, malomkefe- gyártmányait!Royal Mail Line
Angol Királyi Postahajózási VonalRendszeres személy- és áruforgalom
Hamburg—Cherbourg—Souphampton-
ból Newyorkba és Kanadába Cher-
bourg—Liverpool—Souphampton-ból
DélamerikábaRi de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-
Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ágygal
Kényelemi Gyorsaság! Biztonsági

Jugoszláviai vezérképviselőt:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviselők: Beograd: Karagiorgjeva ul. 91. Ljubljana:
Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerak: Kralja Aleksandra 4.
Sürgöncim: „Royal Mail”. Bosznia, Hercegovina és
Dalmácia részére: Sreska Prometna Banka Sarajovo és
Gružban. Sürgöncim: „Prometna Banka”.
Split: Dioklecijanova obala 8. Metković: Ivo Veraja.

Fejérmegyében,

Budapesttől 65 km-re, állomás mellett

800 kat. hold

elsőosztályu, prima szántóföldü

birtok

egyben, vagy parcellákban, 11.500 dinár
kat. holdankénti árban

eladó

Dr. Ruzsics Károly Budapest, VII., Gizella-ut 36

Kerületi képviselőket

csakis szolvenseket keresünk, egyike a legnagyobb
amerikai motocykligyárak részére.Levelek „Agilis és szolvens” alatt PUBLICITAS
RT. Zagreb, Gundulićeva 11 intézendők.

BUTOR

Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést
elad, amíg a készlet tart saját áron
alul, a gyár alakítása miatt, nagyban
és kicsinyben, a legegyszerűbb, a
legfinomabb, elsőrendű kivitelbenATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD
FIZETÉSI MEGKÖNNYÍTÉS„GROSSLEY” világhírű motorgyár
Manchester (Anglia)

Modern, kompresszornélküli

DIESEL-MOTOROK, SZIVÓGÁZ-MOTOROK

faszén-, lignit-, szén-, barnaszén- és fahulladék tüzelésre. Teljes biztonság az üzembn.
Felülmúlhatatlan gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legtökéletesebb kidolgozás.

Kedvező fizetési feltételek

Képviselő: BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ BEOGRAD, Knez Mihajla venac 36
Levelezés szerb és német nyelven. 1624 Telefon: 3592.

Kiadó Somborban: Radomir Putnika-Venac 24.

szám alatt 3 üzlethelyiség.
Ugyanebben az utcában 46. alatt nagy pinchehelyiség traverz-
zal és betonfal. Ugyancsak ebben a házban az Aranygerenda
utcára nyíló részen raktárhelyiség. Ugy az üzlethelyiség vala-
mint a pinche minden célra felhasználható. — Bővebbet:

Milan Stanišić Sombor, Radišić utca 10 szám

A n. é. közönséget értesítem, hogy órás és ékszerész üzletemet (volt Rezička-üzlet) nov. 1-t Wilsonova ul. 20. főpostával szembe helyeztem Szombati Sarolta órás és ékszerész

Szikvizgyárosok, sok pénzt, bosszúságot és fáradtságot

megtakarítani óhajtanak, tekintsek meg saját érdekükben mielőbb legujabb találmányu **önműködő**

szénsavfejlesztő-készülékünket

(nem kénsavas rendszer!) állandó próbatelepünkön bármikor üzembe helyezve — minden vételkényszer nélkül!

Winkler Testvérek
műszaki vállalata
Novisad
Telefon: 1—32.
Próbatelep:
Piroški ul. 99. (Czoczek-malom)

Vi čete cijeniti ove šarads Pastells:
"Candre de roses"
"Rouge Mandarine"

Vi cijenite

"Mon Parfum"

BOURJOIS
Paris

EAU DE COLOGNE, CHYPRE, MIMOSA
FOUGERE, TRES VIEILLE
Dobijete se u svakoj boljoj radnji!

Tulzsufolt raktár miatt
LESZÁLLITOTT ÁRON VEHET
női- és gyermekkalapokat
HEIDUSKA MARISKA
cégnél Suboticán

A Vojvodinában jól bevezetett, tapasztalt, ügyes, textilszakmabeli
utazót
keresek, aki a szerb-horvát, német és magyar nyelvet bírja
ADOLF ADLER
textil-nagykereskedése
Osijek 1., Pejačevićeva ulica 4.

A nagyérdemű közönség figyelmébe!
Naponta friss újdonságokat, zöldség árut és gyümölcsöt legolcsóbban csak
SAGI ÉS MARIJANOVICSNÁL
szerezhet be Városi zenede épület
Huspiac

MEGJELENTEK A

Minerva Naptárak
1926-ra

Vajdasági Magyar Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi Naptár
Kis Naptár

Minden naptárban kalendárium, római katolikus, protestáns és görögkeleti ünnepek, izraelita naptár, az ünnepnapok vörösbetűvel való feltüntetése, katolikus, protestáns és pravoszláv vasárnapi zsolnárok feltüntetése, a nap kelte és nyugta, a hold kelte és nyugta, a hold járása, megbízható időjósítás, verses százesztendősvérvendőmondó, az 1926. év csillagászati és kortani jellemzése, az ünnepek dátuma, az állami ünnepek, iskolai szünetek, a nap és holdfogyatkozás, a bolygók és az uralkodó bolygó járásának magyarázata, a névnapok betűsoros jegyzéke, pontos vásári jegyzék. A naptárak színes, mélynyomású, művészi kemény fedőlappal vannak ellátva.

Naptáraink szétküldése csak viszonteladók részére már megkezdődött s a rendeléseket a beérkezés sorrendjében expedialjuk.

SIESSEN MEGRENDELÉST TENNI!
MINERVA NYOMDA R. T.
SUBOTICA

Jutkovits Albert

Fotocinkográfiai
Műintézet Budapest
Cőtös-ú 39.
KLISSÉK, RAJZOK MŰVÉSZIES KIVITELBEN 2 NAP ALATT

WACHTLER MIHÁLY
GEPLAKATOS MŰHELY SUBOTICA,
Sava Teko tje put 21. Saját ház.

Az összes mezőgazdasági gépek valamint bármely vas és gépmunkákat vállal és javít.
A legmodernebb Wertheim-kasszákat sértetlenül nyit és javít.

AUTOBUS Ford teheralvázon, kitűnő karban, továbbá 4 üléses Ford-autó, egy darab kifogástalan állapotban levő 35—40 HP Austro-Daimler autómotor, teljes szereléssel, valamint 2 db. Traktorral való szállításhoz szükséges Első Magyar Gazdasági Gépgyár gyártmányu teherkocsi 100 q rakfelülettel, igen előnyös áron eladó.

Földvári Bélánál St.-Bečej. Telefon 83.

Szines nyomásu falvédő papiros

(Neumann-féle) legszebb kivitelben és a legkülönbözőbb mintákban
la, Ha és aranyszínű szerb és magyar felirással vagy felirás nélkül is megrendelhető.

RONAI LÁSZLÓ SOMBOR
S. H. S. képviselőténél.

33 MOTOR ÜZEMBEN

a legjobb referencia, hogy az általunk képviselt Motorenwerke Mannheim A. G. vorm. Benz & Cie, Mannheim által gyártott eredeti MWM Benz kompresszornélküli Diesel-motorok a legüzembiztosabb és leggazdaságosabb erőgépek

BÁRDOS ÉS BRACHFELD R.-T. NOVISZAD ŽELJEZNIČKA 105/7

Jugoszlávia legnagyobb
és legmodernebb
villanyerőre
berendezett

ZSÁK
PONYVA
ZSINEG

konfekcionáló vállalata:
SCHIFF ÁBRAHÁM

zsák-, ponyva- és zsinogkereskedő
Zsák- és ponyvakölcsonzó vállalat

Telefonszám:
403

NOVISAD

Sürgőny cím:
„JUTEŠ.F.”

Fiókok: BEOGRAD, Karadiordjeva ulica 21.
Zagreb, Trilisi, Bécs és Budapest

V.-BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Alapítva 1921-ben

Telefon 261

Távíratcím: Mühlenbau

Első és egyedüli jugoszláv malomgépgyár

Teljes malomberendezések

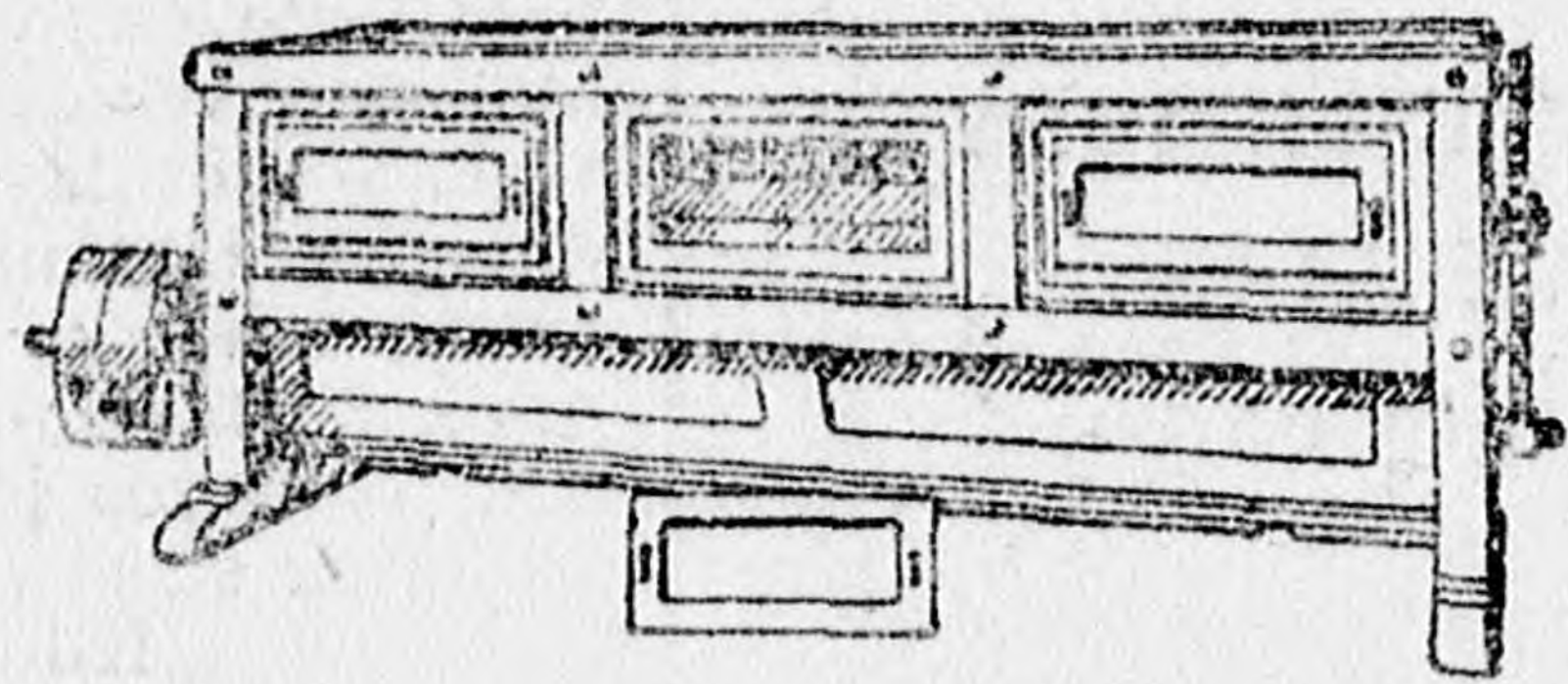
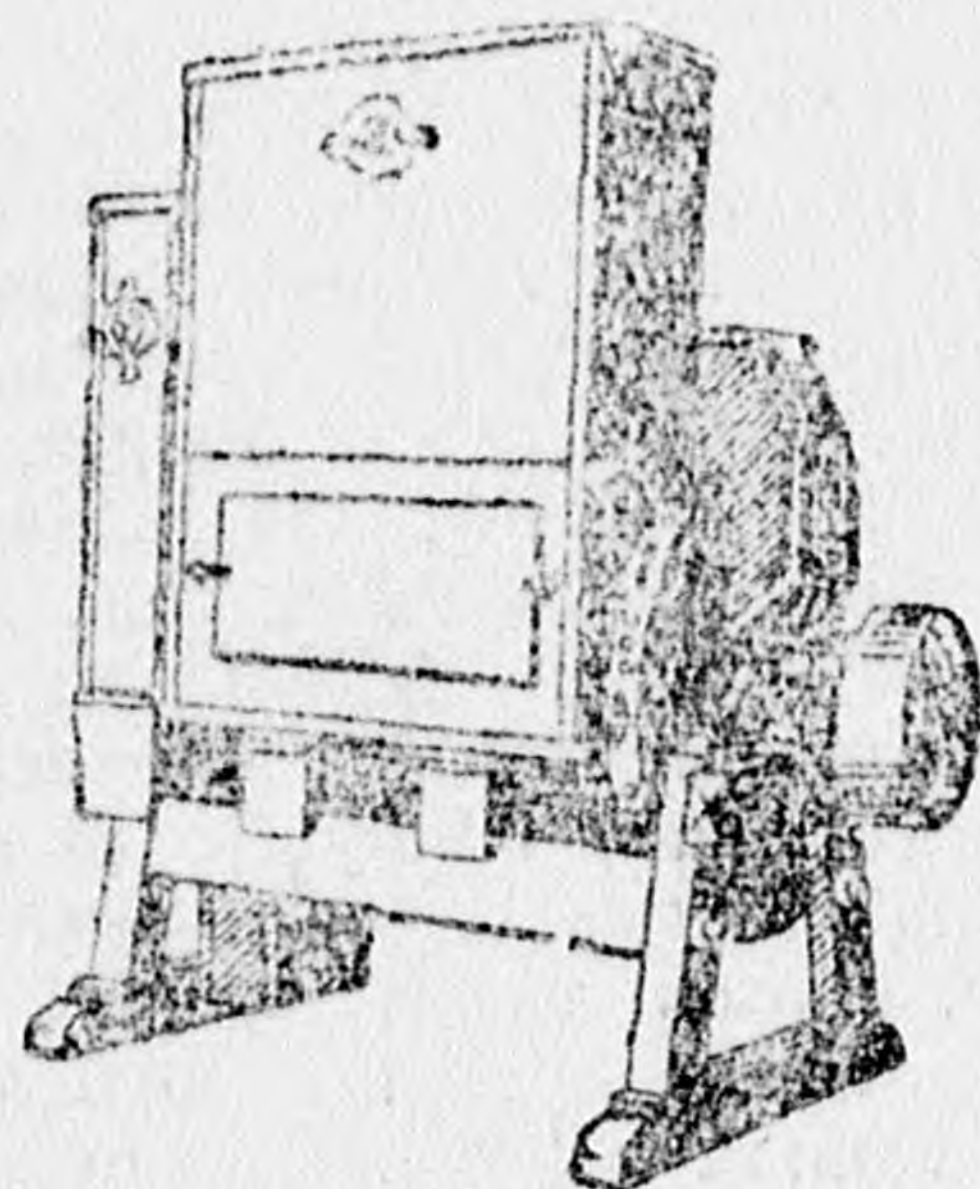
Állandó raktár malomgépekből és kellekekből

Vezérképviselő Novisadon:

Gruber Ferenc mérnök-igazgató

Novisad, Kralja Aleksandra 16. Telefon 260

Távíratcím: Gruber Moarapalota Novisad

731

Soványító szer

A párisi

„Sapun Amiral”

megszünteti a kövérséget.

Lemosások ezzel a szappannal eltüntetik a zsírt és hájat az illető testrészről. A használat egyszerű, teljesen ártalmatlan az egészségre és az eredmény a legrövidebb idő alatt biztos.

Eladási ára: Egy eredeti doboz, amely egy kurára alkalmas, használati utasítással együtt 160 dinár.

Kérje minden gyógyszertárban és érogeriában.

S. H. S. Vezérképviselő:

„SAVON AMIRAL”

Novisad, Kr. Petra ulica 7.

Fő- és kizárólagos lerakat egész

SZERBIÁRA:

BEOGRAD

Kolarčeva 7/II. step.

4572

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. **Subotica** Telefon: 19) st.

Távíratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota.
Telep: Sentai put.

Mindenféle zsák, zsinogáru, tömlő és hevederek

PONYVA UJ ES HASZNÁLT PONYVAKÖLCSON

Butorszövetek szőnyegek és az összes kárpitos cikkek gyári áron beszerezhetők.

FÁT GÉPPEL

olcsón

V Á G N A K

LEIPNIG TESTVÉREK

Subotica, Zrinjski trg 27.

(Szécsényi tér)

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál:

KRAUSZ

VELIKI-BECSKEREK,

a törvényszéki palota mellett.

TELEFON 329 760

9029

Csuz

és

Reuma

VESZÉLY NÉLKÜL GYÓGYITHATÓ?

A reuma egy rettenetes, rendkívül elterjedt betegség, amely sem szegényt, sem gazdagot nem kímél, áldozatai vannak az egyszerű kunyhóban és a fényes palotákban egyaránt. Különösen sok alakban jelentkezik ez a betegség és sok olyan betegség, amelynek más neve is van, gyakran nem más, mint reuma. Végtag- és izomfájdalmak, dagadt ízületek, elgörbült kezek és lábak, szúrás, szaglás a különféle testrészekben, sőt gyakran a szembelegység is a reuma következménye.

Amilyen sokoldalú maga a betegség, annyiféle a különböző lehető és lehetetlen gyógyszereknek, orvosságoknak, kenőcsöknek és keverékeknek száma, amelyet a reumabetegeknek ajánlanak. A legtöbb ilyen szer nem alkalmas a gyógyításra, legfeljebb nagyon rövid időre enyhülést hoz. Amit mi ajánlunk Önnek, egy teljesen ártalmatlan jókúra, amely már sok szenvedőn segített.

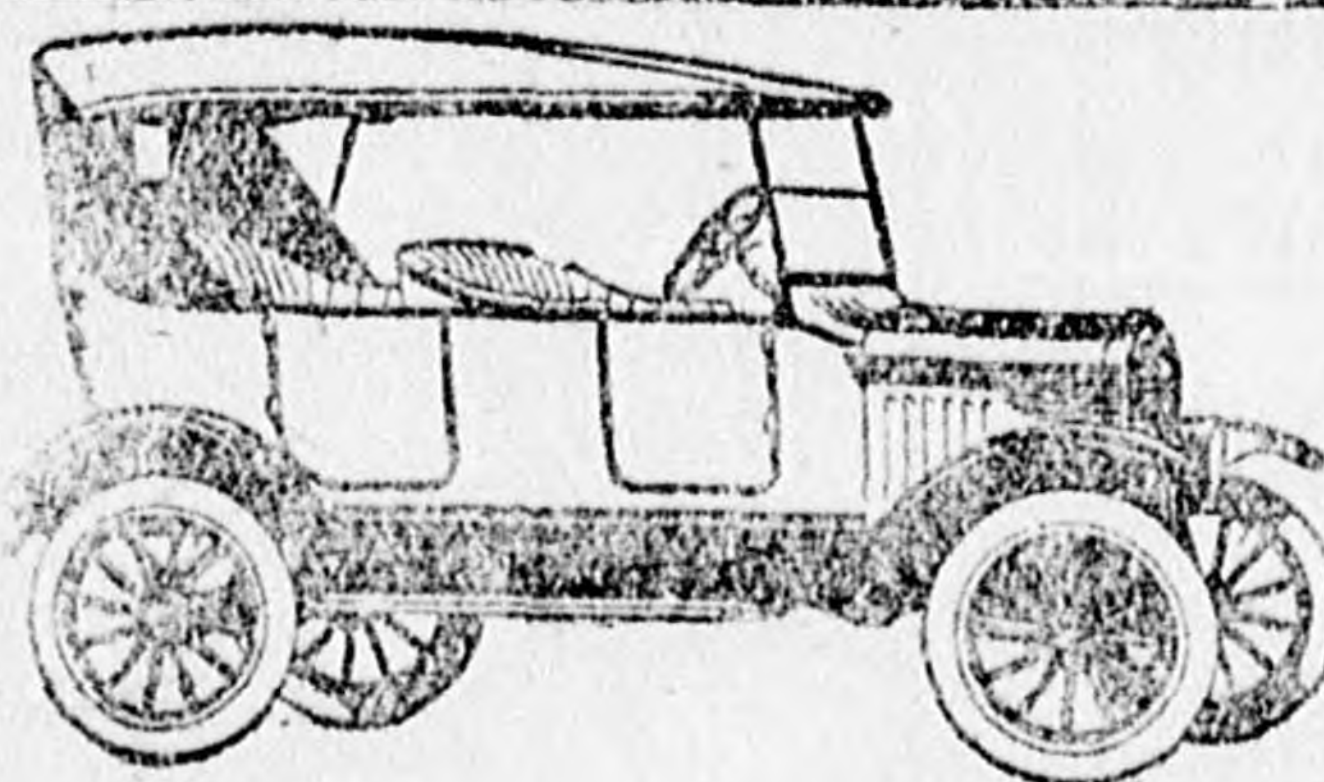
Ami kuránk kitűnő és gyorsan hat. Új híveket szerzendő, elhatároztuk, hogy mindenkinek, aki hozzánk fordul, ami nagyon érdekes és tanulságos kulliratlunkat

TELJESEN INGYEN MEGKÜLDJÜK.

Akinek tehát fájdalma vannak és ezektől a fájdalomtól alaposan és veszélytelenül meg akar szabadulni, az írjon még ma a következő címre:

AUGUST MÄRZKE, BERLIN-WILMERSDORF
BRUCHSALERSTRASSE 5. Abt. 313.

9193

MIHÁLY SZKALA

autó- és kocsifényező, nyerges
SUBOTICA

Oslobodjenje ul. 23. — (Sencanski put)
volt Sebestyén és Szencs mérleggyár

Vállalja autók, valamint kocsik fényezését
és a kárpitozásnál előforduló összes munkákat.

Előnyös árak! 5887

Pontos és szakszerű munka!

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA

EPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

KÉSZITENEK: Mübutorokat, épület, portál, parkett, üzletberendezéseket, stb. — Ajánlatot díjmentesen küldünk az ország bármely részébe.

TELEFONSZÁM: 383.

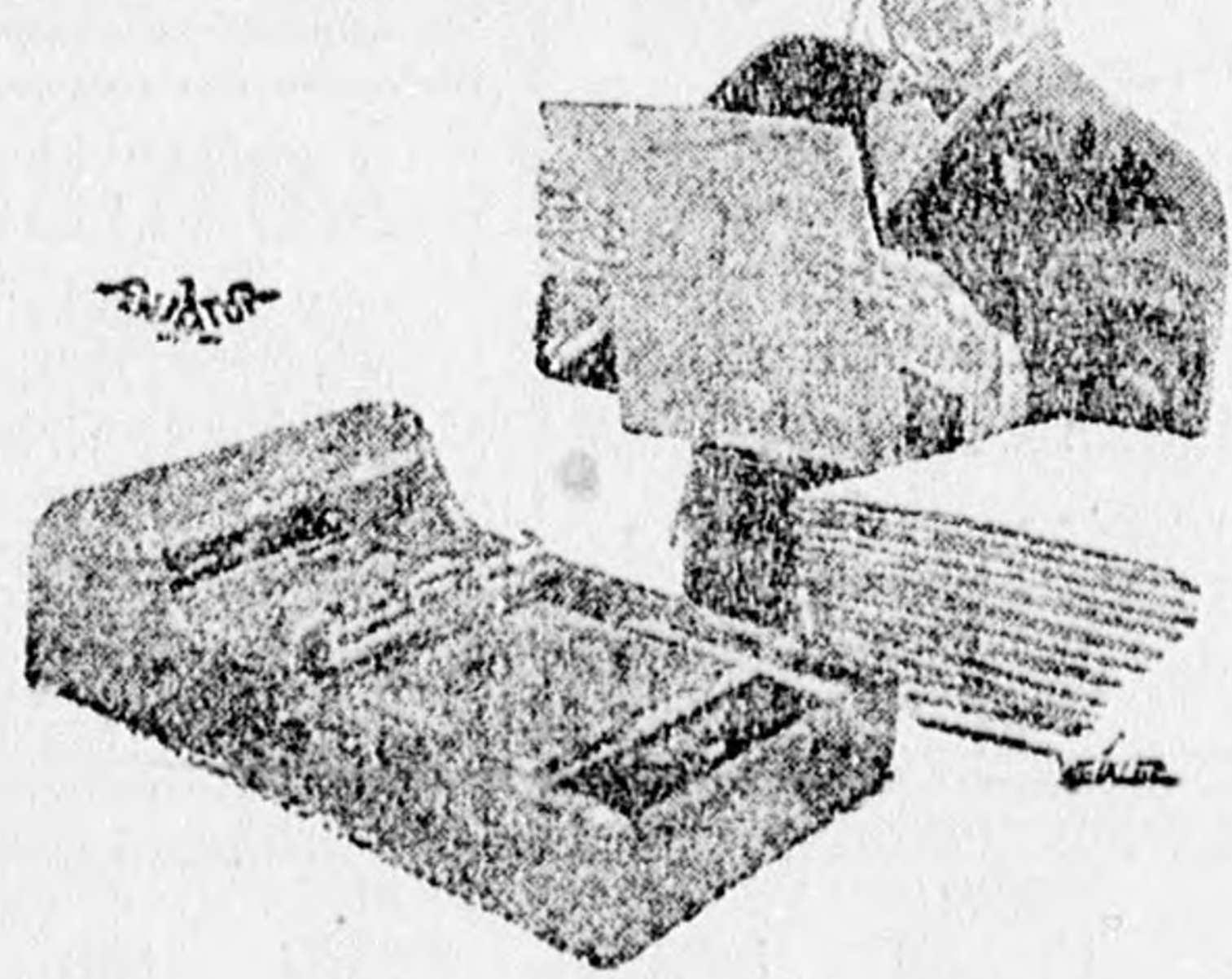
185

Sensator

az egyetlen tökéletes

olcsó

sokszorosító

S. H. S. vezérképviselő.

Wilhelm S. és Fia Subotica

ZSÁK! PONYVA! ZSINEG!
SZALAY és TÁRSA

Subotica, Ciril-Metod tér 20 (Lifka mozi mellett). — Ajánl: komlós zsákokat, kárpitos cikket és az összes len és juta árú NAGYBAN előnyös áron. KICSINYBEN

Gyönyörű új típusu 5 üléses Ford-AUTÓK

azonnali szállításra előjegyezhetők **Földvári Bélánál, St.-Becsej** Telefon 83.

AKÁCSFA KOMLÓRUDAKAT

7 és 8 métereseket minden vastagságban franco vagon

Indjija és franco erdő, Indjijánál eladnak

Holzindustrie Ges. és Wolf Samu és Fia cégek Novisad

AUTOMOBIL DINAMOKAT, AUTOMOBILOKAT

SZAKSZERŰEN JAVIT (GENERALREPARATURA)

VLADISLAV REITER

ELEKTROMOTOR, DINAMO, TRANSZFORMÁTORGYÁRA SUBOTICA
TELEFON 286. SZÁM.

Üzemnagyságból miatt eladók

- 1 Stabil gőzgép 40 HP. kondenzátoros, szelepes vezérmű hozzávaló gőzkazánal.
- 1 Dinamó 110V., 37A. kapcsoló táblával.
- 1 Dupla Ganz sima hengerek, 48x24. jó állapotban olcsó áron.

Villanytelep Gágyo.

Remélem, mindenki tudja hogy gyártmányaim szépek, kelésesek és olcsók

Beck Jenő kötött-szövött árak gyára, Subotica
Pašićeva ulica 8.

Köszörsült nyaku befőttes üvegek és kölcsondények

Berkes József

üveg- és porcellán kereskedése
SUBOTICA
Zrinjski trg 9. István utca sarok nagy gyümölcs piac.

Üveg és porcellán árak nagy választékban
Vorsenyképes árak
Épület üvegezés és képkeretezés 2625

MICHLER és GLAS

uri- és divatszabók
Subotica, Skotus Vintor 5.
Ajánlják a legújabb őszi és téli angol szövet új újdonságait, amelyek nagy választékban állnak raktáron.

Utlevél látmozása

bármely konzulátusnál 50 dinárért. Fizetés utánvétel. Az utlevelek ajánlva küldendők

„ATLAS“

kereskedelmi ügynökség
Beograd, Postafők 346. szám.

SZEMŰVEGEK MINDEN KIVITELBEN

Schvab Albert

órás, ékszerész és optikusnál
VEL.-BEČKEREK
Aleksandrova ulica
Fali és zsebórák, modern, izléses ékszerok.
JAVÍTÁSOK pontosan.

FIGYELEM! A bécsi Messén sikerült kespénzbevásárlásaink révén kiválóan előnyös árban több ezer darab legújabb divatu női-és leánykabátokat, selyem és szövet utcai és estélyi toiletteket, mindennemű női szörmebundákat, sportkabátokat beszerezni, melyeket

kiárusításszerű árakon

bocsájtunk eladásra. — Ezen előnyös vásárunk révén mindennemű szörme-árak en-gros árakon kerülnek detailban is eladásra. — Ajánljuk ezenkívül férfi-, fiu-és gyermekruhákat, télikabátokat, raglánokat, városi bundákat rendkívül jutányos árakon. Legfinomabb női perzsa bundák 12-18000 D.-ig.

Róth Manó és Fiai, Novisad

FIAT 509.

A JÖVŐ AUTÓJA

Arban mindenkitől elérhető — kivitelben minden konkurrens kocsiól elérhetetlen.

Az autótechnika összes modern eszközeivel felszerelve.

Ezen típusban több kocsi van uton és november elején megtekinthetők

FIAT-GARAGE AUTOMOBILIA

I., SKADARSKA ULICA 7. SZÁM

November elején ujonnan megnyitandó üzlethelyiségünkben

Aleksandrova ulica 1., Leibach palota

az összes más típusu kocsikat is raktáron tartjuk.

Nagy választék az összes felszerelési cikkekben. — Nagy rakár Fiat alkatrészekben.

HASZNÁLT TEHERKOSCIK OLCSÓN ELADÓK

HELMER MIHÁLY

villanyerőre berendezett
reszelővágóműhelye
Vel.-BečkereK
Geteova (Német) ulica 40

Vállalja ócska reszelők és ráspolyok újra felvágását
Szerszámot készít
kőfaragóknak

Mengerfürásokat

vállal bárhol helyszínen a legmodernebb és legprecízebb mengerfürógépekkel

Krausz Gyula

vás-és fémöntvény V.-Bečkerok
Gunduličeva ul. 7. Telefon 223.
778

Nyilas és Csajkás

órás, ékszerész és vésnök
Subotica,
Strossmajerova ul. 7. Huspiac
Aranyat, ezüstöt és drágaköveket veszünk és eladunk.

BIZTOSÍTÓ ÉS VISZONTBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BEOGRAD.

Legelőnyösebb feltételek mellett vállal mindennemű biztosítást.

Képviseltek:

Sombor

Kovačiči Drug bankház

Novisad

Vilsonov trg broj 4.

Vel.-BečkereK

Med'. Trovačka Bankánál

Kontinentál

**MALOM-
BERENDEZÉSEKET**Hoffherr-Schranz-Clayton-
Shuttleworth Rt.
gyártmányátNémet és osztrák gyártmányú
Diesel és gyújtó golyós**NYERSOLAJ-
MOTOROKAT**

Asztalos és bogár

**SZERSZÁMGÉPEKET
MOTOROS EKÉKET**Trstenik—Dublji
gyártmányu**MALOMKÖVEKET**szállít a legjobb minőségben
versenyképes árral és
kedvező feltételek mellett
a képviselet**KOSTA BÜRGER**Veliki-Bečkerek.
6712

Ne mulassza el megtekinteni

SPITZER
szücs szőrmeáruháza
Subotica — Sokolska ulica 3feltűnést keltő eredeti divatmodelljeit
szücs- és szőrmeáruhában **ANGRO és DETAIL****LOKOMOBILOK**

WOLF-LANZ

600 HP-ig teljesen újak
vagy generáljavitva gyári
garanciával

bérbe is

KERETFÜRESZKÉK, FÜ-
RÉSZGÉPEK Pini & Kay
Wien vezérképvisellete,
SZIVÓGÁZMOTOROK
kompresszornélküli
DIESELMOTOROK,
NYERSOLAJMOTOROK
Motorenfabrik Darmstadt
vezérképvisellete,
MALOMGÉPEK, ÖRLŐ-
JÁRATOK 32—48 coll.
Kedvező fizetési feltételek.
Szállítás kompl. felszerelve**Braća Fischer D. D.**
Zagreb, Pantovčak 16

Tel. 815. Tel. 815

KERÉKPÁROKközött legjobban a PUCH,
IPFAG**KERÉKPÁR**mely legolcsóbban nálam
kapható. — Mindennemű**KERÉKPÁR**alkatrészek, gumik stb.
elismerten a legolcsóbb
beszerzési helye Suboti-
cán. Okvetlenül győződ-
jék meg árainról.
Nagy javítóműhely**S. AD. ENGL**ANGRO DETAIL
Petrogradska ul. 3.
Jelašićeva ulica 2.

1103

Ne csináltasson

KALAPOTmert készen kapja a
legszebb modelleket
feltűnő olcsó árral az**„Eszterka“**kalapszalomban
Aleksandrova ul. 9.**Gombos és Illgen**építkezési anyagok
kereskedése
Subotica, Sokolska ul.
(Gombkötő) 17.Raktáron tartanak kü-
lömböző építkezési
anyagokat:Ia. hófehér darabos felső-
gallai meszet, beocsini
portland cementet, kátrány-
papírt, szigetelő lemezt
stb. valamint Ia. rostalt
bükfa-szenet, kovácsze-
net és kovács szurkot,
kokszt, aprított és hasáb
tűzfát, chamott lisztet és
chamott téglát, tavotta
zsírt nagyban és kicsiny-
ben.**Virágcserepet**hármily nagyságban
és mennyiségben.Viszonteladónak
és építésznek
árkedvezmény.

8619

Subotička Električna Željeznica i Osvetlenje D.D.

VÁROSI ÜZLETE
KOSTINA ULICA 1 SZÁM

az utban levő áru elhelyezése céljából a raktáron levő

lusztereket, vasalókat és ernyőket

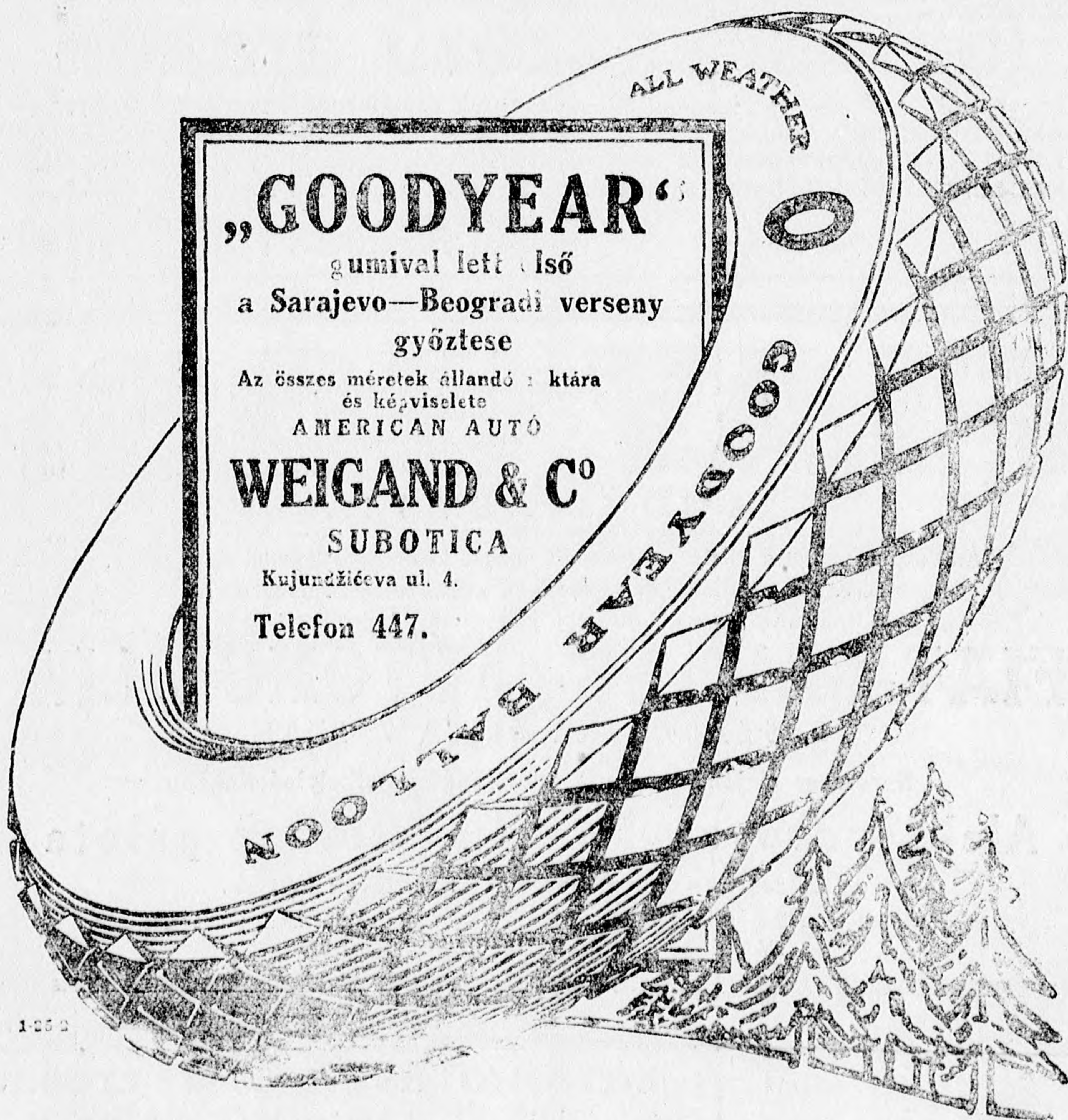
eredeti gyári áron bocsátja eladásra

Az áramfogyasztó közönség saját érdekében
cselekszik, ha a mostani kedvező alkalmat
felhasználja**„GOODYEAR“**gumival lett első
a Sarajevo—Beogradi verseny
győzteseAz összes méretek állandó raktára
és képviselete
AMERICAN AUTO**WEIGAND & Co**

SUBOTICA

Kujundžićeva ul. 4.

Telefon 447.

Mérleggyár

J. SEBESTYÉN

Subotica, Palićki put 154.

gyártmányai
legelőkeltebbek,
versenyképesek!Vállal vasszerkezeti és
épületlakatos munkát.**TÜKÖR-
BORÍTÓ MUHELY**Toilett, szekrény, kézi,
egyszerű és**CSISZOLT**tükröket készít, ron-
gált és vakult tükrök**JAVITÁSÁT és
ÜVEGCISISZOLÓ**
munkát vállal mérsékelt
áron**DROBAC SZIMA**

VEL-BECKSKEK

(a szerb templom mellett)

4209

Elegáns, modern
kivitelben készít**férfi-, női- és
gyermekcipőket**

Állandó raktár

Dondó és Klonka

divatcipészet.

Subotica, Sudićeva ul. 10.
Margit-malommal szemben.Van szerencsém nb. vevőimet arról értesíteni, hogy női-, férfi-
divat és rövidáru üzletemet f. évi november hó 1-ére
Dr. Dominus ügyvéd házába, az Aleksandrova ul. 11. sz. alá
helyezem át. — Azon reményben, hogy nb. vevőim az új helyi-
ségemben is támogatni fognak, pontos és szolid kiszolgálásról, vala-
mint olcsó árainról előre is biztosítva, maradok kiváló tisztelettel
UGYANOTT PORTALÉ ELADÓ**Balázs J. Jenő**

5736